

Anarşizmin Teori ve
Pratik Tartışmaları (1)
Onaltılar Manifestosu
s 34

**Ali İsmailler
Burada**

s 16

**İşçi Sömürü
Mevsimi**

s 10

**Kapitalizm
Rayında**

s 18

meydan

1 TL

www.meydangazetesi.org

"İnsan ancak kendi
kadar özgür insanların
arasında özgürdür"

AYLIK
ANARŞİST
GAZETE
SAYI: 20
TEMMUZ
2014

Muhtarlıktan Belediye Başkanlığı KOLTUĞUNA
Milletvekilliğinden Bakanlık KOLTUĞUNA
Başbakanlıktan Cumhurbaşkanlığı KOLTUĞUNA

KOLTUK SİZİN ÖZGÜRLÜK BİZİM

s 2

KOLTUK SİZİN ÖZGÜRLÜK BİZİM

**Muhtarlıktan Belediye Başkanlığı KOLTUĞUNA
Milletvekilliğinden Bakanlık KOLTUĞUNA
Başbakanlıktan Cumhurbaşkanlığı KOLTUĞUNA
Koltuk Sizin Özgürlük Bizim**

Kamuoyu, AKP'nin cumhurbaşkanı adayını zaten tahmin edebiliyordu. Tayyip Erdoğan'ın benzeri yöndeki açıklamalarından Çankaya hazırlıkları hâlihazırda konuşuluyordu. Derken CHP ve MHP ortak aday Ekmeleddin İhsanoğlu'nu açıkladı. Bu manevra AKP'ye yönelik miydi bilinmez; ancak parti içinden ve tabanından ters köşe durumunda kalanların rahatsızlığı, ilk birkaç günde kendini gösterdi. Selahattin Demirtaş beklenilmeyecek kadar iddialı bir şekilde Çankaya yarışına aday olduğunu açıkladı. AKP, Erdoğan'ın adaylığını, Temmuz başında yapılan büyük bir törenle duyurdu. Törende Tayyip Erdoğan'ın adaydan çok cumhurbaşkanıymışçasına sunulması, sonraki günler farklı gazetelerdeki ilgili bölümlerde yerini buldu.

Aslında bu üç farklı aday, cumhurbaşkanının ne kadar "bağımsız" olabileceğinin en büyük göstergesiydi. Tayyip Erdoğan'ın, cumhurbaşkanının hiçbir zaman bağımsız olmadığı açıklamasına yönelik diğer adaylardan gelen tepkiler olsa da, yakında eski cumhurbaşkanı olacak Abdullah Gül'ün, kendisinin AKP'nin kuruluşundaki isimlerden biri olduğunu hatırlatarak verdiği destek, AKP'nin cumhurbaşkanlığı sürecine nasıl hazırlanıyor olduğunun açıkça gösteriyordu.

AKP'nin bu siyasal uyumunun tam tersini, ana muhalefet partisi, kendi adayını açıkladığında gösterdi. İslam Konferansı Örgütü Genel Sekreteri olan İhsanoğlu'nun adaylığına, "çatı"nın bir yarısı olan MHP'den olumsuz ses çıkmadı. Ancak, CHP "çatı aday"ını yeterli kadar içselleştirememiş olacak ki, parti içindeki "rahatsız vekiller" Emine Ülker Tarhan'ın adını zikreder oldu. Siyasal stratejisini anti-Erdoğan üzerinden kuran bir partinin, bu sıkıntılı süreci aşması çok uzun sürmedi. İhsanoğlu'nun adaylığının ne kadar da "akıllıca" bir strateji olduğu yazılmaya-konuşmaya başladı. CHP stratejistleri oylarını arttırmak için, AKP'nin tabanına oynanması

gerektiğini planlıyordu. Ana muhalefet partisi, AKP'nin arka bahçesine yönelik olarak kurguladığı bu hamleyi aslında CHP'nin radikal laiklik savunuculuğunu da sorgulatacak bir yere koyuyordu. MHP ile ortaklaşmak için asgari müştereklerde buluşabilirliğin adayı olan İhsanoğlu'nun, CHP'nin hesaplarını karşılayan bir aday olup olmayacağını şimdiden kestirmek zor olsa da; İhsanoğlu'nun adaylığı, CHP tabanındaki siyasal değişimin bir göstergesi olarak okunabilir mi?

HDP'nin adayı Demirtaş, nasıl bir Türkiye - nasıl bir cumhurbaşkanı sorularına cevaben yaptığı akıllıca konuşmalarla, muhalif çevrelerin gönlünü çelmeyi başarmış görünüyor. Özellikle "Çankaya'ya halk çıkacak" şiarıyla, CHP'nin içindeki sol kesimlere de oynadığı açık. Demirtaş, yaratılmaya çalışılan Erdoğan ve anti-Erdoğan ortamında HDP'nin "iddialı" adayı. Durum bu olsa da, aslında herkes ikinci turdaki HDP hamlesini hesaplıyor. HDP ikinci tura kalmazsa, "barış süreci"nde HDP'lilerin kime oy vereceği merak konusu.

"Muhalef çevreler" böyle bir durumda, Erdoğan'ı durdurmak için yapılması gerekeni "çatı aday"ın desteklenmesine kuruyor. Hâlbuki "çatı aday"ın desteklenmesi, sadece "AKP olmasın da, ne olursa olsun" planına dayanıyor. Yukarıda belirttiğimiz gibi, stratejilerini anti-Erdoğan'a kuran bir muhalefetin, siyasal bir geri dönüş alamayacağı aşikârdır. Ancak tartışılması gereken konu, böyle bir beklentinin olup olmadığıdır. CHP-MHP'nin yerel seçimlerde Ankara'da yaptığı seçim ortaklığı, cumhurbaşkanlığı seçimlerinde bir kez daha kendini göstermiş vaziyette.

Böyle bir konjonktürde HDP'nin Demirtaş ısrarı, sadece bu anti-Erdoğan politikasının verimsizliğine dayanmıyor. HDP belki de çok iddialı olmadığı cumhurbaşkanlığı seçimlerinde izlediği siyasetle, kendi tabanını kaybetmek istemiyor. Yoksa "Çankaya'ya halk olarak aday" olunamayacağını, Selahattin

Demirtaş da biliyor. Ancak, Tayyip Erdoğan karşıtı bir siyasette MHP'yle yan yana gelmekten çekinmeyen bir CHP'nin yanına düşmek, HDP açısından, özellikle "TC'nin Kürt politikası noktasında" milliyetçiliğinden zeval vermeyen tutumları bu kadar belirginken, imkânsız görünüyor.

Oy Savaşları

Üç adayın temsilcisi olduğu siyasetler bakımından, seçim sürecine ilişkin geliştirdiği tavırlar, önceki seçimlerde aldıkları oylarla doğru orantılı.

2007 genel seçimlerinde oyların %46'sını alan ve 2011'de bu oranı %49'a çıkaran AKP'nin ilk turda galibiyet senaryoları, 2014 yerel seçim sonuçlarıyla beraber değerlendirildiğinde, gerçekten çok da uzak görünmüyor. Cumhurbaşkanlığı seçimlerinde izlenen politikada "tek adam"ın iyice belirginleştiği düşünülürse, AKP 1 Temmuz'da ilan ettiği cumhurbaşkanını teyit etmiş olacak.

Oy oranlarındaki hareketlilik düşünüldüğünde, hemen hemen aynı tabana oynayan ve artık neredeyse tek parti gibi hareket eden MHP ve CHP, potansiyellerini aşip her şeye rağmen muhafazakâr tabana ulaşmak için, 2011 genel seçimlerinde beraber aldıkları oy oranını, %38'i aşmak istiyor.

Son genel seçimlerde %6'luk oy oranıyla HDP'nin, neden böyle bir siyaset izlediğinden yukarıda bahsetmiştik.

Yeni Türkiye Vizyonu: Yarışkanlık Sistemi

Aslında ortada olan durum, bir seçim süreci değil. Herkes az çok cumhurbaşkanlığı seçimlerinin sonuçlarını kestirebiliyor. Birinci ya da ikinci tur, ortaya çıkacak durumun kimin lehine olacağı, aslında bu süreci başka bir siyasal denklemin parçası olarak geliştiren

ren siyasal güç için açık.

Gün geçtikçe kutuplaştırıcı siyasetini belirginleştiren AKP'nin, Kasım 2012 tarihinde TBMM Anayasa Uzlaşma Komisyonu'na sunduğu 22 maddelik taslak metin, tüm bu sürecin başlangıcını oluşturuyor. Bu tarihten itibaren ara ara gündeme gelen "başkanlık sistemi" de aslında, ilk kez bu seçimlerle beraber hayat bulacak.

Aslında cumhurbaşkanlığı seçimleri adı altında gerçekleşecek olan tüm bu şaşaalı illüzyon, fiili anlamda, biçimsel bir değişikliğe denk düşüyor. Bilinçli olarak görmezden gelinen bu durum, ilgili çevrelerce tam da geçilecek yeni sisteme tarihsellik atfedercesine "Selçuklulardan bu yana tarihinde ilk defa Türklerin liderini seçecek olması"yla olumlanıyor.

Bu aşamada, cumhur "reis"i, 7 yılda bir meclis tarafından seçilen, çok da işlevi olmayan bir makamı ifade etmenin ötesine geçiyor.

Bu sistem değişikliği, fiili olarak "yarı başkanlık sistemi" anlamına geliyor. Bu sistemin bir özelliği olan halk tarafından seçimi takip edecek bir düzenleme, seçim sonrası gündeme gelecek cumhurbaşkanlığının yetkileriyle ilgili olacak. Aslında beklentiler, bir sonraki seçimden sonra anayasada da yapılacak değişikliklerle, mevcut sistemi başkanlık sistemine göre düzenlemek.

Bu yönüyle düşünüldüğünde, mevcut durumun basit bir seçim aldatmacası olmadığı açıktır. Meclisi dağıtabilme, referandum isteyebilme, anayasa konseyi üyelerini atayabilme, olağanüstü durumlarda yasama, yürütme hatta yargı gücünü elinde toplayabilme gücüne sahip olacak cumhurbaşkanlığının, Erdoğan'ın tam da istediği şey olduğu açıktır.

Liberal demokrasilerin alametifarikası, bu demokratiklik aldatmacasıdır. Mevcut siyasal krizlerin; yapılan yolsuzlukların; meşruluk kaygısı gütmeyen iktidarına biat etmeyenleri, Ali İsmaili, Ethemleri, Berkinleri öldürmeye varan politikaların; Roboski gibi faili, Soma gibi nedeni olduğu katliamların; ekonomik sömürünün ve yasaklanan grevlerin görünmez kılıfı, demokratik seçimlerdir. Anarşistlerin seçim karşıtı tutumlarının altında, bu suni siyasal gerçekliğe karşı duruş vardır.

Bu seçim süreci, bu suni siyasal gündem yaratma çabasının dışında, altında önemli başka bir zorlamayı barındırmaktadır. Daha önce belirtildiği gibi, ortada seçim süreci yoktur. Var olan devletin biçimiyle ilgili yapılacak değişiklikle ilgili bir durumdur. Bu yetkilerle donatılacak "cumhur"un "reis"i, diktatörlüğe atılan adımdır.

Bu durum tartışılmadan, yaşadığımız coğrafyadaki halklar bir zorlamaya tabi tutulmakta; bir "oldu bitti"ye getirilmektedir. Bu demokratik seçim illüzyonuna, muhalif çevreler de dâhil olmaktadır. Alınacak kararların, kararların uygulanmasına karar verecek tüm yetkinin, bunun denetlenmesinin gerçekleştirileceği tek adresin Çankaya'da olduğu bir durumda, demokrasi aldatmacasından bile bahsedilemez.

Bu koşullarda, Çankaya'ya halkın aday olması değil; Çankaya'yı halkın yıkması beklenir.

Seçme Beğenme Alma!

Güven Salgun

Bir gün susuz kalmayı mı tercih ederiniz iki gün aç mı?

Bir dostunuzla bir daha ömür boyu görüşmeyecek olsanız kimi seçerdiniz?

Anneniz mi hastalansın yoksa babanız mı?

Asılarak mı idam edilmek isterdiniz yoksa elektrikli sandalyede mi?

Cevap vermek güç, öyle değil mi? Bir seçim yapmak zorunda olduğunuz size kimse söylemedi ancak seçenekleri görür görmez "acaba hangisini seçsem" diye düşünmeye başladınız. En sonunda da "Hiçbirini istemiyorum!" dediniz. Peki ya seçeneklerden biri daha tercih edilebilir görünseydi, doğru cevabı seçenekler dışında aramak aklınıza gelir miydi?

Geçtiğimiz ay meclisteki muhalif partilerden CHP ve MHP, insanların beğenmese de seçmeleri için ortak bir "çatı adayı" belirledi. Adaydan hoşnut olmayan, hatta adaya oldukça tepkili olanların pek çoğu önüne başka seçenek konulmadığı için oyunu çatı adaya kullanacak. "Beğenmesen de birini seç işte!" sloganı kulağa o kadar hoş gelmediği için "Tatava yapma, bas geç!" sloganı üzerinden yapılan propaganda yakın zamanda gerçekleşen yerel seçimlerde çok tutmuştu ve sözde seçmenler, sözde seçimlerini yapmak üzere mutlu mesut sandığa koşmuşlardı. Ancak aradan kısa bir zaman geçip de kendilerinden aynı şey istendiğinde, yaptıkları seçimlerin kendilerini ne kadar ifade ettiğini, geleceklerini belirleme inisiyatifinin gerçekten de kendilerinde olup olmadığını sorgulamaya başladılar.

Kapitalist sistemin reklam ve pazarlama anlayışı, açıkça ortada ki, ürün tanıtmak veya tercih edilebilir olmaya çalışmaktan ziyade çeşitli ikna ve manipülasyon tekniklerinden yararlanarak müşterinin tercihi belirlemek. Bu gizli kapaklı

yapılan bir iş de değil; bu teknikler satış teknikleri veya sosyal mühendislik adı altında satıcılara ve pazarlamacılara öğretilmekte. Bu satış tekniklerinin bir tanesi seçimlerle doğrudan alakalı - ismi ise "acaba değil hangi" tekniği. Literatürde geçen tanımıyla bu tekniğe göre "bireye herhangi bir ürüne gereksinim duyup duymadığı ya da herhangi bir konu hakkında seçim yapmak isteyip istemediği sorulmadan, doğrudan seçenekler sunulur ve bir anlamda emrivaki yapılarak içlerinden birini seçmesi beklenir." Size gösterilen kırmızı elbisenin mi yoksa mavisinin mi size daha çok yakışacağını düşünmeye başladığınızda, elbiseye ihtiyacınız olup olmadığı sorusu giderek daha az aklınızı kurcalayacaktır.

İnsanın doğuştan sahip olduğu (bu değiştirilemeyeceği anlamına gelmiyor) düşünme biçimine göre, elindeki seçeneklerden en iyisini seçmeye odaklanan kişi kendisine dayatılan seçeneklerin arasında olmayan bir alternatifi düşünmekte zorlanıyor. Bu düşünme biçimi hayatın her aşamasında bireye dayatılan seçeneklerle pekiştiriliyor. Bireyden beklenen "aşağıdaki seçeneklerden doğru olanı" işaretlemek. Ömrü boyunca bütün düşünsel aktivitesini bu yönde yoğunlaştıran birey, farklı düşünebilme alışkanlığı edinmekten yoksun bırakılıyor. Bunun bir sonucu olarak da bütün derdi seçimlerde hangi adayı seçeceği haline geliyor.

Siyaset rüzgârı ne yönden eserse essin, yönetmeye ve yönetilmeye dayanan bir sistemde "aşağıdaki seçeneklerden" hiç birisi doğru değildir. Sizi kimin yöneteceğine dair seçenekler gözünüze sokulup SEÇ! emrini aldığınızda, cevabını aramanız gereken soru "Beni en iyi yönetecek kişi kim?" değildir. Ömrünüz boyunca aklınıza bile gelmemesi için uğraşılsa da, kendinize asıl sormanız gereken soru "Beni birinin yönetmesini istiyor muyum?"dur.

Benim Sloganım "Karar Halkındır"

Mercan Doğan

mdogan@meydangazetesi.org

Tayyip Erdoğan'ın "milli güç" sloganı seçim kampanyasının ana söylemi. Sonu zaten baştan belli seçimin tek olmasa da tek güçlü adayı benim zati dercesine yola koyulmuş Erdoğan "milli"yi böylelikle bir kez daha hafızalarımıza mıhlamış oldu. Zatimce "milli" söyleminden hiç haz etmeyenlerdenim.

Misal toplumun erkek hafızasında "milli olmak" diye bir veye vardır hani. Erkeğin ilk cinsel deneyiminden sonra boynuna taktığı madalya gibi bir şey "milli olmak", bir nevi erkek olmak. Nitekim Tayyip'in sloganındaki "milli" millet vurgusunu anlatıyor, o başka demeyin. İki söylem de aynı kapıya çıkıyor. Toplumun hafızasındaki "millet" Türkçesi ulus olanın Farsça karşılığı. Burada bir dipnot edeyim zaten Tayyip'in tek bilip, konuştuğu dil de Farsça. Yani sözün özü erkek cinsel gücüyle, devlet milli gücüyle iktidarına kavuşmuş oluyor. Şimdi aslolan slogana tekrar dönecek olursak, Tayyip için bu slogan adeta cuk oturmuş. Yani Tayyip pek bir kurnaz, milli olup milleti ayartmayı iyi biliyor. Ben Kürt olsam, kadın olsam, eşcinsel olsam, Süryani olsam... hayatta bu sloganın altına evet basmazdım.

Ama karar halkındır!

CHP-MHP çatı adayı Ekmeleddin İhsanoğlu da "Ekmek için Ekmeleddin" sloganıyla seçim çalışmalarını sürdürüyor. Burada ekmek iki türlü kullanılmış. Birincisi 250 gr fiyatı 1 lira olan soframızdaki ekmek. İkincisi ise toprağı ekmek anlamında. Geçtiğimiz yıl dönümünden 600 kilo elde edilen buğdaydan, bu sene ancak 300 kilo alınabildi, neden? Çünkü kuraklık yaşıyoruz. Ekimi yapan çiftçi bu sene de kuraklık yaşarsa ekmek bile yiyemeyecek. Ne kadar ironik değil mi? Ekmeleddin beyin sloganı adeta ironilerle dolu.

Misal "saygıyı, birliği, dirliği, sevgiyi, bolluğu... ekmek için oyunuzu Ekmel Bey'e veriniz." Ne güzel kavramlar yan yana dizilmiş değil mi? İnsanın bir an inanası geliyor. Ancak ve ancak "Çook zenginsin be Ekmel. Çook zenginleşmişsin beyim" YSK'ya açıklanan milyon dolarlar, dededen kalma konaklar, onlarca apartuman... Yani pek güzel hizmet etmiş Ekmeleddin Bey İslam âlemine, helali hoş olsun diyemeyeceğim.

1789 yılı, Fransız Devrimi'nde Paris'teki yoksullar, yiyecek ekmeçleri olmadığı için ayaklanmışlardı. Bu sırada Kraliçe Marie Antoinette "ekmek bulamayanlar pasta yesin" şeklinde ahmakça bir öneri ortaya atmıştı. Sorun şu ki, öneride bahsedilen, bildiğimiz pasta değil brioche adlı verilen ve ekmeğe çok benzeyen bir çörekti. Bu durumda bu sözler iyi niyetli de olabilirdi. "Eğer ekmek istiyorlarsa onlara iyi cinsinden verin" gibisinden. Ama ironi bu işte. Diğer yandan, bu ifade 1760'tan beri aristokratik çürümenin tasviri olarak yazılı bir biçimde kullanılıyordu. Eee aristokrasi tarih sahnesinden çekildiğine göre Ekmeleddin Bey "ekmek" sloganıyla nasıl buluştu dersiniz? Sloganın çıkış hikâyesi için (kaşlar K. Emrah pozisyonunda çatık vaziyette) "küçükken ekmek derlerdi bana" diyor beyimiz, ben ise ekmek bulamayan ne verecek merak ediyorum.

Ama karar halkındır!

Gelelim "halkın adayı" sloganıyla yola koyulan Selahattin Demirtaş'a. Selahattin isminin analiz sonuçlarını araştırdım ve bir baktım ki, isimle cisim pek benzeşiyor. Aynen şöyle; hayalperest, sıkıntılardan kurtulmak için mücadele eden, sanatsal yeteneğe sahip, atılgan ve enerjik, sakin ve durağan, duygularını zor açabilen, kırılğan, sağduyulu. Şimdi tek tek ilerleyelim.

Seçimden galip çıkmak, Selahattin için, evet bir hayal. Ancak o sıkıntılılarından(!) kurtulmak için mücadele ediyor. Sanata yatkın, çook güzel Zazaca türkü söylüyor. Genç yaşına rağmen atılganlığı sayesinde Kürt siyasetinin en aktif yüzlerinden biri. Seçim konuşmalarında o kadar sakin ve durağan ki... Ne işim var benim burada der gibi. Diğer yandan sanki içinde fırtınalar kopuyor da duygularını açamıyor gibi. Kırılğan. Tıpkı "barış süreci" gibi. Sağduyulu. Tıpkı yıllardır devlet tarafından kök söktürülen "Kürt halkı" gibi. Yani Selahattin aslında içimizden biri. Ancak keşke, ah keşke(!) bizim Selahattin koltuk kapma yarışında hayalperestçe boş bir hayal peşinde değil de, doğduğu toprakların yamaçlarında top koşursa. Ben onun yanında, işte o zaman, o topraklar için "biz" derdim, eveet derdim.

Ama karar halkındır!

Müslümanız Elhamdülillah...

Fuat Çakır

Son derece "modern" giyimli bir çift, Kartal-Kadıköy metrosuna Göztepe durağından biner. Saçları uzun ve arkadan toplanmış olan adamın elinde bir kitap, eşi diye düşündüğüm kişiyle hararetli bir tartışmaya girişmişler. Kadın da adam gibi orta yaşın üstünde bir yerlerde.

Sesli tartışma, metroda ilgili vagonun içindeki herkesin dikkatini çekerken, tartışmanın ana konusunu sonradan anlıyorum. Ezan okundu mu? İftar saati geldi, açalım-açmayalım tartışması. Eşini su içmeye ikna eden kadın, önce kendisi suyunu içtikten sonra su şişesini eşine uzatır.

Olayı ilginç kılan tabii ki tartışmanın yeri ya da zamanından ziyade, tartışmayı yapan şahısların "biçimi". Mevzubahis çifte, tc bayraklı, militarist söylemliler, cumhuriyet-laiklik temalı bir yürüyüşte denk gelsem, emin olun bu kadar şaşırıyorum.

Toplumsal muhalefet olarak, gözden kaçırdığımız şeylerin bu tarz ayrıntılarda gizli olduğunu düşünüyorum. Son dönemde "biçim" olarak modern, seküler olan toplumun belli bir kısmında bir değişim olduğunu gözlemlemekteyim. Aynı zamanda eğitimli oldukları ile de övünen bu kesimlerin, okuma alışkanlıkları bile değişmiş durumda. Otobüste yanınızda oturan son derece laik görünümlü insanlar, muhafazakar yazarların, muhafazakar içerikli kitaplarını elden düşürmezken, "elhamdülillah hepimiz müslümanız" söylemi toplumsal yaşayışta kendini iyice belirginleştirmeye başladı.

Peki bu ne demek?

Konuyu güncel siyasette bir yerlere bağlamak gerekirse,

CHP-MHP'nin Cumhurbaşkanı aday Ekmeleddin İhsanoğlu, CHP içinde büyük tartışmalara yol açsa da, iyi bir hamle olarak değerlendirildi. Hamlenin "iyi"liği, CHP'nin bu adayla beraber AKP tabanına da oynamasıydı. Akıllıca diye değerlendirilen bu hamleyi içselleştiremeyen CHP seçmenleri, bir süre "tata-va" yaptılar ama, sonunda onlar da ikna oldu.

CHP'nin bu hamlesini öngörülü bir politik hamle olarak mı değerlendirmek gerekir? Yoksa

CHP tabanı olan sosyoekonomik kesimin siyasal eğilimlerinin değiştiğinin işareti midir bu?

AKP hükümeti, iktidarını pekiştirdiği her yeni dönemde, özellikle bu sosyoekonomik gruptan kişilerin siyasal dönüşümlerinde etkili oldu. Modernizmin temsilcisi, çağdaş uygarlık yanlıları, AKP'nin kucaklayıcı muhafazakarlığını içselleştirmekte hiç de sıkıntı çekmedi. Bunda özellikle son iki senede, AKP'nin siyasal motivasyonunu oluşturan şeyin artık dinsel bir etkiden bağımsızlaştığını söylemek yerinde olacaktır diye düşünüyorum. AKP tarzı siyasal eğilim, muhafazakarlığın ya da liberalizmin değil; "güçlü", "tek adam" yönetiminde farklı bir siyasal sistemi temsil eder durumda.

AKP hükümeti süresince, siyasal "normal" in değişimiyle ilintili bu durum. AKP öncesi, devletli siyasetin "normal"leri olan laiklik, Atatürkçülük, modernlik gibi kavramlar, sadece değişen hükümetle değil; özellikle ortadoğu'da değişen bir dalgalanmayla sorgulanmaya başlandı. Bu noktada, devletçi elit kesiminin halkı dışta bırakan, üstten dayatmacı siyasal geleneği gibi saikleri unutmamak gerek. Ancak, özellikle burjuva diye tabir edilen kesimde bu "normal" in değişmesinde, bu durumun etkisi az gibi görünüyor.

Burjuvazi, ya da sosyoekonomik açıdan üst kesimler, tam da bir değişim içerisinde. Normalin muhafazakarlığa yakınlaştığı böyle bir dönemde, CHP'nin bu tercihi farklı bir tabana oynamaktan ziyade, kendi tabanını kaybetmemeye de yönelik olabilir.

Siyasetin bu şekliyle işletildiği bir dönemde, "normal"den uzak kalmak istemeyen tüm kesimler, kendi "normal"lerini dönüştürüyor. "Yeni Türkiye" vizyonu konuşulduğunda, salonda bulunan çağdaş, laik, modern ve göz önünde bulunan insanların "normal"leri dönüşmüşse benziyor.

Güçlü siyasal iktidarın değerlerini kabullenmek, bir burjuva refleksidir. Bu kesimlerdeki dönüşümlere şaşırarak yerine, toplumsal muhalefetin ana özneli olarak bu kesimleri konumlandırılmalara şaşırarak gerek.

Çok Kanallı Tek Sesli Seçim

Hakan Aktuğ Gültürk
hgulturk@meydangazetesi.org

Yaklaşan cumhurbaşkanlığı seçimleri öncesi adayların medyada boy göstermeye başlamasıyla, çeşitli tartışmalar ve polemikler de beraberinde gelmeye başladı. Adayların devletin resmi televizyonu TRT kanallarında ne kadar süre yer alabildiği, bu tartışmaların ana gündemlerinden biriydi. Üç adaya, söz konusu kanallarda verilen süre ayrıntılı olarak açıklandığında, ortaya oldukça trajikomik ve adaletsiz bir tablo çıkıyordu. Tartışmalar gündeme gelmeden, 3, 4, 5 ve 6 Temmuz günleri, 3 TRT kanalı baz alınarak yapılan araştırma şöyleydi:

TRT Türk: Erdoğan 305 dakika, İhsanoğlu ve Demirtaş "0" dakika.

TRT 1: Erdoğan 24 dakika, İhsanoğlu 2 Dk 5 Sn, Demirtaş "0" dakika.

TRT Haber: Erdoğan 204 dakika, İhsanoğlu 1 dakika 29 saniye, Demirtaş 45 saniye. (Seçim haberi olarak değil, teyzesi ve yengesinin aynı gün ölmesinde "haber değeri" bulunarak.)

Adaylarla alakalı yayın politikasında, devlet televizyonunun yaptığı bu bariz adaletsizliğin ortaya çıkarılmasıyla televizyon kurumuna yapılan şikayetlerin ardından, konuyla ilgili başka bir kurum olan RTÜK'ün Başkan Vekili Hasan Tahsin Fendoğlu'nun yaptığı açıklama da oldukça ilginçti. Fendoğlu yaptığı açıklamada, adaylara ekranda yer verilme sürelerinde ortaya çıkan bu "açık farkı", Erdoğan ile diğer adayların "eşit olmamasına" bağlıyordu.

Recep Tayyip Erdoğan'ın aslında herhangi bir yerde yaptığı bir miting, toplu açılış vb. etkinliğinin TRT'nin ilgili kanalları dışında da 20'ye yakın ulusal kanaldan naklen yayınlanmasına epey zamandır aşınaydık aslında. Bizzat Erdoğan'ın da, zaten televizyon ekranlarında kendisinin ve siyasi rakiplerinin yer alış süreleri ve biçimlerine olan "hassasiyeti", 30 Mart seçimleri öncesi interenete düşen "Alo Fatih" tapelerinden biliniyordu. Bu anlamda cumhurbaş-

kanlığı adayları arasında, ekranda yer alış sürelerinde böylesi bir uçurumun doğmasına şaşkıncı gerek.

AKP'nin özellikle 17 Aralık sonrası sürüme soktuğu "Yeni Türkiye" söylemine göre, askeri vesayet döneminin uygulamalarının terk edildiği iddia ediliyor. Ancak 20'ye yakın ulusal kanaldan canlı ekrana getirilen iktidar partisi mitingleri, "Eski Türkiye"nin 12 Eylül 1980 dönemlerinden aşına olduğumuz görüntüleriyle neredeyse birebir aynı. "Yeni Türkiye"nin iktidar sahipleriyle benzer bir şekilde dönemin iktidar sahibi generalleri de, dönemin tek kanalı olan TRT ekranlarında yayınladıkları mitinglerde, hazırladıkları cunta anayasasına evet oyu isterken; diğer yandan da yaşadığımız coğrafyada "aslında ne olup bitmekte" olduğunu topluma "açıklıyorlardı". Bugün gelinen noktada ise, söz konusu "açıklama" görevi, askerlerde değil; sivil politikacılarda.

Her fırsatta, darbe dönemleri sonrası kurumsallaşan askeri vesayet rejimini ortadan kaldırdığını söyleyen günümüz iktidarı kendi vesayet rejimini kurarken; ister seçim dönemi, ister seçim dışı dönemler, bu vesayetin toplumsal algı ayarını medya üzerinden gerçekleştirmeyi ihmal etmiyor. İktidarının tehlikeye düşeceğini hissettiği Taksim Gezi Direnişi ve 17 Aralık yolsuzluk operasyonu sonrası bahsi geçen devlet ve özel tv kanallarında aynı anda canlı yayınlanan "Milli İrade Mitingleri" ve meydanlarda "toplanan" kalabalıklar; bu kanallar tarafından, mitinglerin "haber değeri taşıması"ndan çok, bu amaçla insanlara izletildi.

"Yeni Türkiye" projeleri, şimdilerde de cumhurbaşkanlığı seçimleri vesilesiyle hemen her gün bir çok ulusal kanalda naklen ekranlarda açıklanırken; "Eski Türkiye" muktedirleri ile "Yeni Türkiye" muktedirleri arasındaki fark, tek kanallı TRT günlerinden, artık günümüzde birden fazla olan TRT kanalı ve alabildiğine artan özel televizyon kanalları olarak ortaya çıkıyor sadece.

Tayyip'in Logosunda Eksik Çok Şey Var!

Didem Deniz Erbak
derbak@meydangazetesi.org

Yüksek bir özgüvene sahip olma, yüksek bir etkileme yeteneği, kendi inançlarının ahlaki yönden doğru olduğuna güçlü bir şekilde ikna etme, kitleleri peşinden sürükleme... Max Weber, otorite türlerini sınıflandırırken "meşruiyet" kavramından hareket eder. Meşruiyeti edinme biçimine göre sınıflandırdığı otorite türlerinden "karizmatik otorite"ye diğerlerinden daha önem verir. Yukarıda bahsedilen özellikler "karizmatik otorite"nin sahip olması gereken özelliklerdir Weber'e göre.

Tayyip Erdoğan'ın "Yeni Türkiye" Vizyon toplantısında, Weber'in kulakları bol bol çınladı. Özellikle yerel seçimler sonrasında Erdoğan'ın özgüven yüksekliğinden kimsenin şüphesi yok. Etkileme ve ikna etme? Devletin bütün ideolojik aygıtlarıyla "karizmatik" Erdoğan'a bunun için yardım ettiği ortada. Weber meğerse Erdoğan'dan bahsediyormuş!

Karizmatik liderin, karizmatik logosu olur. Aynı toplantıda seçimler süresince Erdoğan'ın kullanacağı seçim logosu da görücüye çıkmış oldu. Normal olarak tartışmaları da beraberinde getirdi. Önce bir malibunun logosuyla benzerliği tartışması patladı sosyal medyada. Sonra Obama'nın seçimlerde kullandığı logosuyla benzerliği konuşuldu. Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, logoda aslında Arapça "Muhammed" yazıyor açıklamasıyla logo tartışmaları başka bir boyut kazandı.

Bu tartışmalara mahal vermemek için logo hakkındaki açıklama gelmekte gecikmedi. Logoda güneşin doğuşunun "Yeni Türkiye"nin büyümesi ve yükselmesini gösterdiği; tünelin sonundaki ışığa yönelen kıvrım ve virajların Tayyip Erdoğan'ın mücadelesini ve kararlılığını anlattığı; alttaki "Erdoğan" yazısının da hedefe götüreceği olan lider anlamına geldiği, başka tartışmaların yersiz olduğu AKP cephesince vurgulandı. Erdoğan'ın sosyal psikologları yazının fontundan harf aralığına her şeyi düşünmüşlerdi; harf sıklığı ve fontun Türkiye'nin bütünlüğü, güç birliğini temsil ettiği söylendi. Logo-

da kullanılan renklerin bile anlamı vardı.

Erdoğan logosu, ABD başkanının seçimlerde kullandığı logoya benzer mi bilinmez ama siyasal kampanya yönetiminin "uzman kadrolarla" beraber Batı'yı yakaladığını söyleyebiliriz.

Mütevazı bir ampulle başlayan yolculuk, şimdi koca bir güneşe dönüştü! Aslında logonun özeti bu. Özellikle son bir buçuk senelik süreç içerisinde, AKP siyasetinin Erdoğan'la belirginleşmesi ve cumhurbaşkanlığı seçimlerinde bu durumun, AKP'den arınmış bir şekilde kendini göstermesi... 17 Aralık'tan bu yana, Erdoğan'ın liderliği ile süreç kotarılmış, astığım astık-kestiğim kestik politikalarla "çatlak sesler" bastırılmıştı. Yasalar ve demokrasi, bu otoriter lideri pekiştirecek bir şekilde onarılmıştı. Şimdi Erdoğan'ın "Tek Adam"lık gurununun yaşama vakti.

Karizmatik liderin karizmatik logosunda birkaç eksiklik göze çarpmıyor değil. Güneşe giden virajlı yollar "duble yol" değil mesela. Ya da yakınlarından geçen bir derenin HES'li görüntüsü yok. Hiç değilse güneş yakınlarına bir "üçüncü köprü" ya da "miting alanı" yapılsaydı.

Sosyal psikologlar, Erdoğan yazısının font ve harf aralığını düşündükleri kadar, "altı AVM-üstü kültür merkezi olan bir kışla" sembolü koyabilirlerdi. "Ayakkabı kutuları" eklenip "tamam babacım" sloganlarından yararlanılabilirdi logoda! TOMA'lar, gaz kapsülleri, Erdoğan'ın biricik katil polisleri...

Karizmatik liderin karizmatik logosu olur. Weber'in Alman siyaseti üzerindeki etkisinin ne olduğunu anlamak için savaş sonrasında, otorite düşüncesinin anayasaya etkisine bakmak gerekir. Weber'in anayasada karizmatik liderin, muhalifleri susturmak ve diktatörlüğünü rahat rahat kurmak için yaptığı köklü değişiklikler bir süre sonra Hitler'in "karizmatik liderliği"ni doğurmuştur.

Weber'in bahsettiği, diktatörlüğün karizmatik hali olsa gerek!

Herkes Malını Biliyor

Özgür Erdoğan

ozgure@meydangazetesi.org

Cumhurbaşkanlığı seçimi sürecinde en çok merak edilen konulardan biri de, şüphesiz adayların mal varlıkları oldu. Özellikle yakın dönemde yayınlanan telefon görüşmelerinden sonra Erdoğan'ın açıklayacağı mal beyanı konusunda ciddi bir beklenti oluştu. Erdoğan, en son 2011 yılında mal beyanında bulunmuş. Bu sayede bir karşılaştırma yapma imkanı da bulmuş olduk. Şimdi kısa kısa karşılaştırmalı mal varlığı kalemlerine bakalım.

Nakit Para:

Erdoğan'ın banka hesaplarındaki TL ve döviz nakdin karşılığı yaklaşık 4.830.000 TL civarında. 3 yıl önceki mal beyanında bu miktar 3.880.000 TL. 3 yıl içinde yaklaşık 1.000.000 TL artış var. 3 yıl boyunca maaşını hiç harcamamış olsa bile, ancak 500.000 TL civarında bir miktar biriktirebilen Erdoğan; anlaşılan parayı faize yatırıp haram para yiyor. Neyse ki artık böyle küçük miktarlar kimseyi heyecanlandırmıyor. Sahi, Bilal'in kasasındaki paralar ne oldu? Hani büyük oranda sıfırlandıktan sonra hala "30 milyon avro" kalan para. Sıfırlayabilmişler demek ki... Açıklanan bu rakam, herkesim malumudur ki, buzdağının sadece görünen kısmı. Bu zenginliğin kaynağını, Erdoğan, bundan tam 21 yıl önce açıklamış aslında: "Eğer bir gün duyarsanız ki Tayyip Erdoğan çok zengin olmuş, bilin ki haram yemiştir!"

İhsanoğlu'nun banka hesaplarında TL cinsinden toplam 7.866.569 TL nakit parası var. Bunun büyük çoğunluğu dolar cinsinden. Erdoğan'ın parayı TL'ye yatırdığı, buna karşın İhsanoğlu'nun Dolar'a yatırım yaptığı görülüyor. Eminim, Erdoğan'dan bu tüyoyu alan İhsanoğlu da mevduatını TL'ye yatıracaktır. İhsanoğlu, sadece nakit parası dahi göz önüne alındığında, seçilmesi durumunda seçim sloganının hakkını verebilecek bir aday. Şu andaki malvarlığı ile tüm ülkenin "ekmek" ihtiyacını karşılayabiliyor.

Demirtaş'ın ise herhangi bir nakit parası yok. Bu sayede dövize mi yatırsam borsaya mı derdi de yok. Mal beyanında bulunduktan sonra YSK Başkanı'na "Sadi abe, mayışları da almışınız, hele at bişeyler." dediği basın kulislerinde dolaşiyor.

Taşınmaz:

Ekmelettin İhsanoğlu'nun İstanbul'da miras ve satınalma yoluyla edindiğini beyan ettiği 9 adet dairesi var. Erdoğan'ın ise adına kayıtlı tek taşınmaz mal, memleketi Rize Güneysu'daki 2.000 m2'lik arsa. Eee, kimi yerin üstüne yatırım yapıyor, kimi yerin altına. Ancak o kadar pa-

rayı gömmek için 2.000 m2 arsa yeter mi kestiremedik...

Erdoğan'ın taşınmaz mallarını çocukları adına edindiği bilinen bir durum. Ancak yasal olarak adayların 18 yaşını geçmiş çocuklarının adına kayıtlı mal varlığını açıklamaya zorunluluğu yok. Gerçi yayınlanan telefon görüşmelerinden, herkes Bilal'in "mal" varlığını biliyor zaten.

Demirtaş'ın ise Diyarbakır'da iki evi var. Klasik bir "birini kiraya verir diğerinde otururuz"cu kendisi. Bir de hukuk bürosu olarak kullanılan bir taşınmazı var. E tabii, bugün milletvekilisin ama yarın ne olacağı belli mi olur; altın bilezik mesleği elden bırakmamak lazım.

Otomobil:

Beyanlara göre Demirtaş'ın üç, Erdoğan ve İhsanoğlu'nun ise birer otomobili var. Diğer kalemlerdekinin tam tersi olan bu tabloyu gören Demirtaş açıklama yapma ihtiyacı hissetmiş: "İkisini parti çalışmalarında kullanıyoruz, biriniyse eşim kullanıyor." Demirtaş'ın, benzin parası bile olmasına rağmen, parti çalışmalarında Audi marka araç kullanması akıllara bir halk değişini getiriyor: Ayrarı yok içmeye, Audi'yle gider seçmene.

Alacak:

Beyanlara bakacak olursak; ne Ekmeleddin'in, ne de Demirtaş'ın alacağı bulunmuyor. Alacak beyan eden tek aday Erdoğan. Hem 2011 yılında, hem de 2014 yılında 500.000 TL alacağı olduğunu beyan etmiş. Erdoğan'ın kimden ya da kimlerden alacaklı olduğu çok merak edildi. Biz buradan bir tahminde bulunalım; bu paraların, Erdoğan'ı eleştiren gazeteciler ya da mizahçıların mahkeme sonucunda ödemek zorunda bırakıldığı tutardan ibaret olması kuvvetle muhtemel. Bizden söylemesi...

Neticede, seçim sistemi ve onun da içinde olduğu parlamenter demokrasi; adayların, düşüncelerinden, görüşlerinden daha çok mal varlıklarıyla ilgilenmekten vazgeçmiyor. Bu durum değişmediği sürece, seçmenlere, adaylara bakıp "zengin olsun da gelince yemesin" ile "bugüne kadar yemediyse, bundan sonra da yemez" arasında bir seçim yapmak kalıyor.

Seçim sonucunda adaylardan birinin mal varlığına bir de "koltuk" eklenecek demek haksızlık olur. İşin gerçeği, Demirtaş ve İhsanoğlu seçimi kaybederse, koltuğu kapamamış olacaklar. Ancak Erdoğan kaybederse, on yıllar boyunca dizdiği domino taşları yerle yeksan olacak.

SOMA'YI UNUTMAMAK

Fırat Binici

firatb@meydangazetesi.org

Devletin 301 olarak açıkladığı, ama kurtarma ekibine bizzat katılan işçilerin anlatımlarından da bildiğimiz üzere bu sayının çok çok üzerinde ölümle sonuçlanan Soma'daki katliam sonrası değişen ne? Bu soruya, katliam sonrası madenin işletme ihalesini alan şirketin patronu ve uzmanlarının açıklamalarına, bakanlık yetkililerinin ya da bizzat bakanın, hatta başbakanın açıklamalarına göre yanıt verecek olursak; "çok şey" değişti.

Peki ya işçiler için? Evine götüreceği ekmek uğruna yerin metrelerce altına inip saatlerce çalışmak zorunda olan madenciler için ne değişti? Madencilerin kurtarma çalışmaları sırasındaki sessizliği, onların da "ölüm bu işin fitratında var" sözüne inanmalarından değilse neyden kaynaklanıyor?

Bu ve benzeri bütün sorular sorulmadan cevap aranmaya çalışılırsa, madencilerin hiçbir şeyin değişmediğini görmelerine rağmen madenlere inip çalışma isteği, elbette anlaşılmaz.

Politikacıların ölümü olağanlaştıran yalanlarını, bakanların sorumluluklarını saklamak için ağlaşmalarını, patronun "tam yaşam odası yapacaktık, yetişmedi" parodisini, medyanın "kahraman madenciler" edebiyatını unutup, işçilerin "madenler açılsın, mesai başlasın" taleplerini eleştirmek eksik kalır.

Madende göçükten çıkarılan her madenci, ne yazık ki, dışarıda da açlığa mahkûm ediliyor. Öyleyse, asıl katliam 301 kişinin ölmesi değil, ölüme razı bir biçimde çalışmak zorunda bırakılmak değil midir? Çünkü Soma'daki işçiler için çalışmamak da ölümdür.

İşçiler ilk günkü suskunluklarını bozduklarında, karşılına "hedef olarak sunulan" Maden-İş'i aldılar, onları sorumlu tuttular: "Denetim yapsalardı bunlar olmazdı".

Ne var ki, çalışma koşullarını düzenleyen İş Kanunu da, esnek çalışmayı ve taşeron uygulamasını yaygınlaştıran düzen-

lemeler de; hep işverenin, hep patronun yararına. Patronlar için, işçinin hiçbir kıymeti yok. Buna karşı çıkmaları beklenen sendikalar da, hem meşru mücadele güçlerini kayb ettiklerinden, hem de Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu'ndaki son düzenlemelerle iyice etkisizleşmelerinden ötürü; işçilerin dertlerine derman değil, sözcü bile olmaktan uzak.

Öyleyse işçiler çaresiz mi? Hayır, hiç değil. Nasıl ki, bu işçiler yerin metrelerce altındaki göçükten birbirlerini kurtardılarsa, şimdi de birlikte ve bir arada, kendi geleceklerini belirleyebilirler. Şimdilik ellerinde bir tek birbirlerine olan güvenleri kaldıysa da, bu durum, kendi aralarında gün geçtikçe artacak paylaşma ve dayanışma ilişkileriyle çok da uzak olmayan bir gelecekte, bir öz örgütlülüğe dönebilir. Soma'da ya da başka yerdeki madenlerde yeni katliamlar oluşmamasının tek yolu da, bu öz örgütlülükle sağlanabilir.

Şimdi hem buna ihtiyacımız, hem de şansımız var.

Geçici İşçilikten Sürekli Sömürüye

Halil Çelik

halilcelik@meydangazetesi.org

Mevsimlik Tarım İşçileri

Tarımda hasat zamanının başlamasıyla beraber, coğrafyanın neredeyse tamamında, milyonlarca insan için farklı bir iş imkanı, farklı bir çalışma alanı, ancak çok da farklı olmayan bir yaşam söz konusudur; mevsimlik tarım işçiliği. Çocuk işçiler, kötü barınma koşulları, ağır şartlarda çalışan kadınlar, göç eden aileler, etnik baskı ve daha fazlasının aynı anda var olduğu bir yaşamdır mevsimlik tarım işçilerinin yaşamı. Yaklaşık olarak Mart-Nisan aylarında başlayan ve Kasım ayına kadar süren mevsimlik tarım işçiliği; günümüz geçici işçilik, taşeronlaşma gibi çalışma ilişkileri düşünüldüğünde, üzerinde durulması gereken elzem bir konudur.

Mevsimsel Yaşamın Diğer Adı: Ücretli Tarım İşçiliği

Tarlada, bahçede, serada ya da hayvan yetiştirme birimlerinde üretim yapan insanlardan oluşan tarım işçileri, çalıştıkları zaman veya aldıkları ücrete göre; sürekli tarım işçileri, mevsimlik/günlük tarım işçileri, geçici tarım işçileri, göçmen tarım işçileri, parça başı ücretle çalışan işçiler, aynı ücret (para değil de üretilen ürün) karşılığında çalışan işçiler olarak sınıflandırılırlar. Her ne

kadar böylesi bir sınıflandırma yapılmış olsa da, bir tarım işçisi için çalışılacak zaman ve emeğin karşılığı, ihtiyaçları gereği farklılaşır. Yılın belli zamanlarında farklı bölgelere göç edilen yaşamda, en genel anlamıyla, çalışılan zaman hasat zamanıdır; emeğin satılmasının karşılığı ise ücretli tarım işçiliğidir.

Pamuk, fındık, çay, üzüm, kayısı tarla ve bahçelerinde süregelen işçiliğin tarihi ise, coğrafyamızda oldukça eskidir. 1830'larda Kavalalı İbrahim Paşa tarafından Sudan'dan getirilerek Çukurova bölgesinde çalıştırılan işçiler, coğrafyamızdaki ilk mevsimlik tarım işçileri olarak bilinirler. Ardından tarımda kapitalist üretimin başladığı 1890'larda ise, çevre şehirlerden Adana'ya gelen mevsimlik tarım işçileri, pamuk ve hububat üretmişlerdir. 1930 ve 1940'lara gelindiğinde ise tarımda ücretli olarak çalışanların, genellikle çiftçiler olduğu görülmektedir. Çiftçiler, hasat zamanı öncesinde yoğun iş imkanları sebebiyle başka yerlere göç ederek; ırgat, amele, gündelikçi isimleriyle çalışmışlardır. Tarımda kapitalist üretimin bu coğrafyada hakimiyetini ilan ettiği 1950'lerde ise, mevsimlik tarım işçiliği her bölge için farklı bir piyasaya dönüşmeye başlamıştır. Bugün Diyarbakır, Urfa, Hakkari,

Van, Şırnak, Adana, Hatay başta olmak üzere neredeyse tüm şehirlerden ailelerin, farklı yaş gruplarının oluşturduğu mevsimlik tarım işçilerinin yaşamlarının temelleri böyle atılmıştır.

Mevsimlik Tarım İşçilerinin Zorunlu Göçebe Yaşamı

Bugüne gelindiğinde, köylerden şehirlere göç, Kürdistan'daki savaş ve farklı bir çok etmen sonucu mevsimlik işçi olarak çalışanlar; hem yakın şehirlere, hem de farklı bölgelerdeki şehirlere hasat zamanları giderek burada bir yaşam sürmeye başlarlar. Evlerin kapısına kilit vurularak kamyon kasalarında, tren vagonlarında başlayan yolculuk; derme çatma barakalara, çadırlara uzanır. Banyosuz, tuvaletsiz, mutfaksız bir yaşam başlar. Neredeyse tüm zamanın açık havada geçtiği bu yaşamda, suya erişim de oldukça kısıtlıdır. Söz konusu şartlar, kalınan ortamı her türlü hastalığa açık bir yer haline de getirmektedir. Bu yaşam koşulları, aynı zamanda, çalıştığı bölgede mevsimlik tarım işçisinin dışlanmasında da etkilidir. Yerli halk tarafından çadırların veya barakaların bulunduğu bölge, uzak durulması, hatta mümkünse ortadan kaldırılması gereken yerler olarak görülebilmektedir. Öte yandan, coğrafyamızda devletin

açtığı savaşın koşullarının yarattığı "kürt düşmanlığı" sebebiyle etnik çatışmalar da yaşanmaktadır. Yoksulluğun ve yoksunluğun derinden hissedildiği bu yaşam, ırgatlık yaşamı olarak da bilinir. Irgatlık yaşamının ekonomik anlamda ilk ve belki de tek muhatabı, araçlardır. Genellikle "dayı başı" olarak bilinen araçlar, patronun tüm sorumluluklarından kurtulmasını sağlarken; işçi ile kurdukları ilişki "tüccar-köle" ilişkisinden farksızdır.

Amele başı, elçi başı, dayı başı gibi farklı isimlere bürünebilen araçların da olduğu bu sömürü biçiminde, hasat zamanının sona ermesiyle beraber işçi; inşaat, hizmet sektörü gibi mevsimlik başka alanlara da yönelebilmektedir. Yani hasat zamanlarında tarımda çalışan bir işçi, kış aylarında inşaat sektöründe veya hizmet sektöründe çalışabilmektedir. Çok sık karşılaşılan bu durum, mevsimlik tarım işçilerinin tüm yaşamlarını mevsimlik işçi olarak sürdürmesi demektir. Mevsimlik işçiler, bu özellikleriyle taşeron sistemi ve özel istihdam bürolarının güvencesiz ve esnek çalışma anlayışından bağımsız düşünülmemeyeceği gibi; taşerona karşı verilen mücadelede de bu işçilerin alacakları rol görmezden gelinemez.

İnşaat İşçileri Taşerona Geri Adım Attırdı

EnerjiSa ve Yapıkredi Bankası inşaatlarında çalışan taşeron inşaat işçilerinin 5 Temmuz günü Burak İnşaat'ın Yakacık'taki ofisi önünde eylemle başlayan direnişi, 9 Temmuz günü yine Burak İnşaat'ın Altunizade'deki merkez ofisi önünde yapılan açıklama ile sürdü. Burak inşaat direnişi işçilere kapılarını kapatınca üst işverenlerden biri olan EnerjiSa'nın Anadolu Yakası şubesinde direnişçi işçiler ve dayanışmaya gelen devrimci kurumlar işgal eylemi gerçekleştirdi. Eylem başladığın-

da EnerjiSa patronları, direnişçi işçilerden ve İnşaat İşçileri Sendika Girişimi'nden görüşme talep etti. Görüşmeye katılan sendika temsilcileri ve direnişçi işçiler, EnerjiSa patronlarına, alacaklarının tamamının ödenmesi için bir sonraki gün saat 14.00'e kadar süre tanıdı.

Direnişçi işçilerin eylemlerinin radikalleşmesi üzerine başta üst işverenler olmak üzere taşeron şirketi geri adım atarak, gasp ettikleri tüm alacakları ödedi.

Termik Santralde İş Cinayeti

Afşin-Elbistan Termik Santrali'nde geçtiğimiz 14 Temmuz gecesi gerçekleşen patlamada, buhar arızasını gidermek

için santrale gelen işçilerden Mustafa Ceylan yaşamını yitirdi. Ağır yaralanan Kaplan Kubilay'ın ise tedavisi sürüyor.

Kent Gıda İşçisi Grevde

Kent Gıda Maddeleri Sanayii ve Ticaret A.Ş'nin Gebze fabrikasında gerçekleştirilen TİS sürecindeki anlaşmazlık son-

rası 15 Temmuz günü Tek Gıda İş Sendikası'nda örgütlü işçiler fabrika önünde greve başladı.

Somalı Madenciler Meclise Yürüdü

Somalı maden işçileri Torba Yasa Tasarısı'na karşı, Ankara'da meclise bir yürüyüş gerçekleştirdi. DİSK Genel- İş Sendikası önünde bir araya gelen maden işçileri "Verilen Sözler Tutulsun. Taleplerimizin Takipçisiyiz" pankartı açarak Meclis Dikmen kapısına yürüdü.

Burada maden işçileri ve Dev-Maden Sen adına DİSK Genel Başkanı Kani Beko bir açıklama yaptı.

Açıklamanın ardından maden işçilerinden oluşan bir grup meclise girerek çeşitli görüşmeler gerçekleştirdi.

PTT İşçileri İş Bıraktı

İzmit, Körfez, Gölçük, Kartepe, Darıca, Dilovası ve Gebze'de posta dağıtım ve kargo işinde

çalışan PTT işçileri ödenmeyen ücretleri için 14 Temmuz günü iş bırakma eylemi gerçekleştirdi.

Sütaş Direnişine Jandarma Saldırısı

Bursa Karacabey'de Sütaş fabrikası önündeki direnişe daha önce de türlü bahanelerle defalarca saldıran jandarma, geçtiğimiz 17 Temmuz günü pankartları alma bahanesiyle tekrar saldırdı. Saldırının ardından, direnişçi

Sütaş işçileri kendilerini fabrika önündeki beton panele zincirleyerek direndi. Bursa Karacabey'deki direnişle dayanışmak için, coğrafyanın dört bir yanından Sütaş ürünlerini boykot eylemleri gerçekleştiriliyor.

Her Düşen Bombada Her Atılan Taşta FİLİSTİN OLMAK

Gazze'ye ardı arkası kesilmeyen bombardıman sonucu 200'e yakın Filistinli (bu sayı belki yazı yayımlandıktan sonra daha da artacak) yaşamını yitirdi. İsrail devleti, kara harekâtını gündemine almış durumda. Hamas'ın bombardımana verdiği karşılık, bu kara harekâtı olasılığını daha olası hale getiriyor. Mısır'ın 14 Temmuz'da yaptığı "barış" çağrısına olumlu yanıt vereceği düşünülen İsrail'in saldırılarına devam etmesi, Filistin meselesinde önemli bir eşiğe geldiğinin göstergesi.

Mısır'ın Filistin meselesinde gösterdiği "barış" yanlısı tavrın, Hamas için ciddi şüpheler içeriyor olduğu gerçeği aşikâr. Müslüman Kardeşler ve Hamas arasındaki ilişki düşünüldüğünde,

Mısır'daki Sisi yanlısı hükümete karşı Hamas'ın nasıl bir siyaset izleyeceği az çok belli. Mısır'ın da bu "barış" ısrarının altında ne planları olduğu konusu tartışmalı. "Barış" çağrıcılığı yapan bir diğer önemli güç de Birleşmiş Milletler. BM Genel Sekreteri Ban-Ki Moon, İsrail'in yapacağı kara harekâtının daha fazla can kaybına yol açacağına ilişkin tespitleri ve "mahçup barış çağrılarını" BM'nin üzerine düşeni yaptığı noktasında herkesi ikna etti!

İsrail devletinin saldırıların nedeni olarak gösterdiği üç İsraili gencin kaçırılması olayını Hamas sahiplenmemiştir. Olay sonrası Batı Şeria'da Filistinlilere yönelik başlatılan linç kampanyasını, Muhammed Ebu Hudayr'ın katledilmesi izlemişti. 16 yaşındaki

genç Hudayr'ı kaçırap, işkence yaparak öldüren sonra da yakalarının, üç İsraili yerleşimci olduğu ortaya çıktı. Aslında Hudayr'ın katillerinin kimliği, İsrail devletinin Filistin politikasını anlamak adına bize ipucu veriyor.

Uluslararası siyaset arenasında, aslında İsrail'in yaptıklarını çok da meşrulaştırma kaygısı yok. Uluslararası siyasetin belki de en dokunulmaz aktörü İsrail devleti. Devletin kuruluşundan bu yana, küresel adalet savunucusu BM'nin "mahçup" çağrılarının nedenini belki buraya koymak gerekir. 1948'den bu yana, yapılan zulümlerin tek haklı gerekçesi olmadığı halde, küresel dengelerdeki köşe taşlarının dokunulmazlığı durumunu fark etmek için yetkin bir siyasal ana-

lizci olmaya gerek yok.

Buna rağmen, küresel siyasi ilgilinin Ortadoğu üzerine yoğunlaştığı, hele hele Boko Haram, IŞİD, El-Nusra gibi silahlı örgütlerin kendi konumlarını radikal bir şekilde güçlendirdikleri bir süreçte, İsrail devletinin yaptığı saldırıları haklılaştırmak için nedeni çok. Özellikle İran'ın Batı ile ilişkilerinin ılımlı bir seyirde izlediği konjonktürde, İran'ın nükleer programını bahane edemeyecek olan İsrail devleti için mevzu bahis yapılanmalar tam bir kurtarıcı niteliğinde. İsrail, daha önce de Gazze'de El-Kaide ile ilintili gruplar olduğu gerekçesiyle bir dizi saldırı gerçekleştirmişti. Yapılan saldırılar sonrasında yine yüzlerce Filistinli katledilmişti.

“İsrail parlamentosunda aşırı sağcı vekil Ayelet Shaked’in açıklamaları İsrail içerisinde bile tepkilere neden oldu. “Hepsi bizim düşmanımız ve onların kanı bizim elimizde olmalı. Bu öldürülen teröristlerin anneleri için de geçerli. Annelerinin, oğullarının peşinden gitmeleri adil olur. Ölmeliler ve evleri yıkılmalı ki bir daha terörist yetiştiremesinler.” Sözleri, İsrail’in Filistin meselesini nasıl ele aldığını görmek açısından önemli.

Hüseyin Civan
hcivan@meydangazetesi.org

Benzeri radikal yapılanmaların, özellikle Batılı iktidarların kendi siyasal stratejileri için bahane oluşturması Meydan Gazetesi’nin Ortadoğu’ya ilişkin yazılarında sıkça vurgulandı. Irak’ta IŞİD’in saldırgan politik hareketliliği İsrail’in yaptığı saldırılara yönelik bir bulanıklığa yol açmamalı. Hatta bu karışıklığı desteklemek için yapılan Kürdistan yorumları İsrail’in hedef şaşırtması olarak görülebilir. Radikal İslamcı gruplara karşı herkesle işbirliği içerisinde olacağız yanılması yaratılarak, saldırılara meşru izlenimi verilmeye çalışılıyor.

Yaşanan saldırılara ilişkin görüntüler televizyonlarda verilmeye devam ediyor. Bu görüntülerden birkaçı bir hayli dikkat çekici bir haber eşliğinde sunu-

luyor. İsrail askerlerinin “Evlerinizi vuracağız, boşaltın!” tehditli telefonları sonrası, birkaç dakika içinde füzelerle “nokta atışı” olarak tabir edilen bir biçimde vurulan evler bu görüntülerden akılda kalanlar arasında.

İsrail devleti, 900’e yakın evi benzer bir şekilde füzeyle vurdu. Yaklaşık 12 bin Filistinli, BM üslerine akın etmiş durumda. Gazze’nin kuzeyine İsrail askerleri tarafından atılan bildirilerde de evlerin boşaltılmasına yönelik tehdit içeren mesajlar var.

Aslında, Gazze’ye yönelik bu saldırıların neyi amaçladığı bulmacanın parçaları bir araya geldiğinde anlaşılıyor. Ortadoğu’daki karmaşık durumdan nermalanmaya çalışan İsrail devleti,

Filistin varlığını yok etmeye çalışıyor. 1948’den bu yana Filistinlilerin yaşadığı bölgelere ilişkin haritalar tarihsel açıdan karşılaştırıldığında, İsrail devletinin “yerleşimci politikası”nın nasıl başarılı olduğu anlaşılacaktır. İsraili yerleşimciler, böyle bir siyasetin parçası olarak “masum siviller” olmaktan çok uzaklar.

Yerleşimcilere tanınan silah kullanma yetkisiyle beraber, devletin paramiliter gücünden başka bir tanımlama İsraili yerleşimciler için çok iyimser olur. 16 yaşındaki Hudayr’ı katledenlerin yerleşimciler olduğu düşünüldüğünde, bu politikanın devlet destekli bir imha politikası olduğu gözler önüne serilmiş oluyor.

Bombala, boşaltılan yerle-

re yerleşimcileri ikame ettir, Filistin’i parçala, sonra yok et. İsrail’in basit Filistin politikası. İsrail devletinin varoluşu da her devlet gibi halkların yok oluşu üzerinden konumlanıyor.

Katliamların giderek normalleştiği, Ortadoğu’yla beraber anıldığı bir zamanda Ortadoğu coğrafyasındaki halkların özgürlük mücadelesi bizi güçlü kılmalı. Kobane’de de, Filistin’de de karşılaştığımız, devletlerin egemenliklerini dayatmalarının hikâyesidir. Kobane’de de, Filistin’de de direnenler, iktidarların dayatmacılığına karşı özgürlüğü şiar edinenlerdir. Ortadoğu özgür halkların coğrafyası olana dek, her atılan taşta Kürdistan olmalı, Filistin olmalı...

Devletten Hilafete İŞİD'den İslam Devleti'ne

Emrah Tekin

emrahtekin@meydangazetesi.org

İrak'ta haziran ayı başında TC Musul Konsolosluluğunu basarak konsolosluk görevlilerini ve çalışanlarını kaçıran Irak Şam İslam Devleti örgütü, yine haziran ayının sonlarına doğru, Suriye ve Irak'ta kontrolü altında bulundurduğu bölgede hilafet ilan etti. Örgüt, liderleri Ebubekir el Bağdadi'yi ise halife ve tüm dünya müslümanlarının lideri ilan etti. Irak Şam İslam Devleti adıyla 2013 yılı başlarından beri, hakimiyet kurduğu bölgelerde gerçekleştirdiği kanlı infazlarla adını duyuran örgüt, söz konusu bölgelerde uzun zamandır şeriat kanunlarına dayalı bir devlet yönetimi uyguluyordu. İŞİD'in bu son hilafet ilanı ise, örgütün yeni bir stratejisi olarak yorumlanıyor. Örgüt, diğer taraftan da isim değişikliğine giderek, İslam Devleti adını aldı.

İŞİD'in bu hilafet ilanını, radikal islamcı örgütlerin söylemsel ve eylemsel bütünlüğüyle doğru orantılı bir sonuç olarak değerlendirmekle birlikte, bu sonucun ileriki süreçlerde bölgeye nasıl bir etkisi olacağını görmek gerek. Bununla birlikte, örgütün azımsanamayacak bir coğrafyada ilan ettiği hilafet ve özellikle internetten propaganda amaçlı yayınladığı vahşi infaz videoları, kamuoyunda ılımlı İslam-radikal İslam ve buna bağlı olarak "Gerçek İslam nedir?" tartışmalarını beraberinde getirdi. Tüm bu tartışmalar süredursun, İŞİD zaten söz konusu bölgedeki defacto durumda her devlet gibi kan ve katliamlarla varlığını adım adım inşa ediyordu. İŞİD'in katliamlarla inşa ettiği devlet son olarak, aslında çok da şaşırıcı olmayan bir sonuçla "hilafet devleti"ne dönüştü.

İrak'ta Şeriat ve Hilafete Giden Yol

İrak'ta 2003 yılındaki ABD işgali sonrası, İŞİD'in şimdiki kadrolarının önemli bir kısmını oluşturan militanlar, işgale karşı direniş amacıyla, ama asıl önemlisi, yine ABD'lilerin iktidara taşıdığı Şiilere karşı mücadele için, iktidardan düşen BAAS kadrolarıyla işbirliği yaptılar. Bu işbirliğinin temelinde ise, iktidardaki Şiilere karşı bir Sünni isyanı örgütlemek yatıyordu. Bu doğrultuda Ninova, Diyala ve Anbar illerinden oluşan Sünni üçgeninde kurtarılmış bölgelerde şeriat devleti ilan etmeyi amaçlıyordu. Örgüt, Irak ve Suriye'deki bu hakimiyet savaşından dolayı, bağlı olduğu El-Kaide ile ters düştü. 2012 yılında El-Kaide lideri Eymen el Zevahiri'nin, örgütün elinde bulundurduğu ve Suriye'deki en zengin petrol kaynaklarına sahip kentlerden biri olan Rakka'dan çekilme çağrısına İŞİD'in olumsuz yanıt vermesi, yani "biat etmemesiyle" bu ayrılık gün yüzüne çıkmıştı. Bu süreç sonrası örgüt, 2013 yılı başlarında Irak Şam İslam Devleti ismiyle Irak ve Suriye'de, kuzeyde TC sınırındaki Tel-Abyad'dan, güneyde Irak'ın Felluce kentine ve doğuda Musul'a kadar olan bölgede hakimiyet kurdu. Ayrıca bu bölgelere çok yakın olan ve Kürtler, Araplar ile Türkmenler arasında tartışmalı bir statüye

İŞİD'in Halifesi el-Bağdadi Hakkında:

İŞİD'in halife ilan ettiği Ebu Bekir el-Bağdadi ile ilgili bilgiler örgütün hilafet ilanına dek aslında kısıtlıydı. Örgüt içerisinde Ebu Dua olarak da bilinen el-Bağdadi'nin, hilafetin ilan edildiği gün Musul'daki camide yaptığı konuşma sırasındaki görüntüsü dışında yayınlanmış bir fotoğrafı bulunuyordu. Ancak örgütün hilafet devleti ilan etmesinin ardından el-Bağdadi'nin etrafında yaratılan tüm bu "gizem" ortadan kalkmaya başladı. Örgüt, belki de halifeliğin mantığına uygun bir meşruluk amacıyla, el-Bağdadi'nin aslında İslam peygamberi Muhammed'in soyundan geldiği yönünde bilgiler vermeye başladı.

Örgüte yakın internet sitelerinde el-Bağdadi'nin tam ismi İbrahim bin Avad bin İbrahim el-Bedri el-Radavi el-Hüseyni el-Samarrai olarak verilirken, Peygamber Muhammed'in soyundan geldiğine dair şeceresi yayınlanarak, kendisinin Kureyşi, Haşimi ve Hüseyni kökenli olduğu iddia ediliyordu. İslam kaynaklarına göre Peygamber Muhammed, Kureyş kabilesine mensup ve Haşimi soyundan geliyor. Torunu olan Hüseyn'in soyundan gelenler ise Seyyid yani Muhammed'in günümüzdeki devamcısı olarak görülüyor.

sahip olan Kerkük kenti de, İŞİD'in hilafeti yaymak istediği bölgeler arasında.

İŞİD'in sözkonusu hilafet ilanı, Suudi Arabistan topraklarındaki Müslümanların kutsal kentlerinden Mekke'yi de içine alan bölgeyi Dar-ül Harp (Savaş Bölgesi) ilan ettiği, hatta hilafet ilanını izleyen günlerde örgüt sözcüsü Ebu Muhammed el Adnani'nin İstanbul'u da ileriki süreçte "fethedeceklerine" dair açıklamalar yaptığı medya organ-

larında yayınlandı.

IŞİD gerek Irak'ta, gerekse Suriye'de kontrol ettiği bölgelerde şeriat devleti uygulamaları gerçekleştiriyordu. Tekfirci bir selefi dünya görüşüne sahip olan, kendisi gibi düşünmeyi kafir yani düşman gören örgüt; canlarını bağışlama karşılığında, müslüman olmayanlardan "cizye" adında ağır vergiler alıyor. Ayrıca zina, hırsızlık gibi olaylarda söz konusu bölgedeki kadıları aracılığıyla, adı geçen "suçların" Kuran'daki karşılığı ceza infazları uyguluyor. Ayrıca yine bir şeriat devletinden bekleneneği gibi alkol ve sigarayı yasaklarken, kadınların da eşleri yanında olmadan evlerinden dışarı çıkmalarını yasaklıyor.

Yine Kuran kaynaklarına dayanılarak, gerek Suriye, gerekse Irak'ta, savaş halinde bulunan Şiilerin-Alevilerin canları ve mallarının (tabi ki eşleri ve kız çocukları da dahil olmak üzere!) IŞİD militanlarına "helal" olduğu yollu fetvalar çıkarılıyor.

IŞİD'in tavizsiz bir şekilde cezalandırdığı "suçlardan" biri de, örgütün isminin telaffuzu konusu. Bu konuda son derece hassas olan militanlar, örgütün ismini "Devlet" ya da "İslam Devleti" yerine, kısaltmasıyla ya da açılımıyla telaffuz edenlere 75 kırbaç cezası uyguluyor.

Aslında örgüt, tüm bu ve buna benzer şer-i devlet uygulamalarını 1,5 yılı aşkın bir zamandır sürdürüyordu. 29 Haziran'daki hilafet ilanından sonra ise, örgütün bölgedeki benzer tüm uygulamaları sosyal ve yazılı medyada daha çok yer almaya başladı.

Suriye'de 2011 yılından bu yana süren iç savaşta, seküler BAAS rejimine karşı bölgede rejime karşı savaşan ya da kendilerinden daha az cihatçı olarak gördükleri unsurları düşman ilan eden selefi örgütlerin varlığını ve IŞİD'in söz konusu tekfirci anlayışını göz önüne aldığımızda; haziran ayı sonunda gerçekleşen hilafet ilanını da beklenen bir gelişme olarak değerlendirebiliriz.

Hilafet Nedir, Halife Kimdir?

Hilafet ve halife kavramları, İslami siyasi terminolojide, İslam toplumu ve devletini vurgulamak için kullanılmıştır. Kuran'da da çeşitli bölümlerde Adem, Davut gibi dini şahsiyetlere atfen kullanılan halifelik kavramı, bu anlamıyla Allah'ın yer-yüzündeki temsilcisini işaret eder. Halifeler; yetkilerini kullanmaya, İslam toplumunun, yani ümmetin "biatı" ile başlar. Arapça sözcük anlamı ile ise, "hak ettiği için Allah'ı adaletle temsil eden yetkili kişi"dir.

Hilafet ve halifelik kavramları bu anlamlarıyla dini bir içeriğe sahipmiş gibi görünse de, fiiliyatta dünyevi bir karşılık bulmuştur. Bu dünyevi karşılığı, IŞİD'in söz konusu hilafet ilanında açıkça görmek mümkün. Örgüt; cizye vb. İslami argümanlarla, insanlardan paralar toplarken ve

savaş ganimetleri statüsüne sokarak silah vb. gereçlere el koyarken, Kuran'daki ilgili ayetlere göndermelerde bulunuyor.

IŞİD gibi küresel cihadı benimsemiş bir örgütün öznesi olduğu söz konusu hilafet ilanında da, örgüt lideri el-Bağdadi, bu özelliklere sahip olduğu atfedilerek tüm dünya müslümanlarının halifesi ilan edildi. Bağdadi, örgütün hilafet ilan ettiği, Müslümanların kutsal ayı ramazanın ilk günü Musul'daki cami hutbesinde yaptığı konuşmada, hilafet ilanını "Allah'ın Vaadi" başlığı altında yaptı.

Genel olarak İslam kaynakları, hilafetin meşruluğunu tüm ümmetin rızası ve bir şuranın (kurulun) olmasına dayandırır; her dini uygulamada olduğu gibi yoruma son derece açık bir durumla IŞİD, hilafet ilanında da farklı İslami kaynakların farklı yorumlarını kıstas almış durumda. Tüm ümmetin rızası ve yetkili bir kurulun onayı olmaksızın "İslam toplumu ve devletin istikrarı" adına ikrah, yani zorlama yoluyla bir hilafet ilanının meşruluğunu salık veren kimi İslami kaynaklar, bu noktada IŞİD'in esin kaynağı olmuştur.

Özellikle Irak'taki ABD işgali sonrası ve Suriye'de yaklaşık 4 yıldır süren iç savaş sonrası bu bölgelerde halihazırdaki Şii ve seküler iktidarlar karşısında savaşan selefi-cihatçı örgütlerden son dönemlerde adı ön plana çıkan IŞİD'in, güçlenerek hilafet devleti ilan etmesi, beklenen bir sonuç olarak görülebilir. 2013 yılı 3 Temmuz'u da yaşanan bu sonucun bir miladı olarak yorumlanabilir. Mısır'daki darbe sonrası Mısır ve Suriye'de yasadışı ilan edilen Müslüman Kardeşler militanlarının önemli bir kısmının "cihat bölgesi" Suriye'ye geldikleri biliniyordu. Bu faktörlerin, IŞİD'i bölgede güçlendiren ve son olarak hilafet devleti ilanına giden süreçte etkilediği söylenebilir. Bunların haricinde hilafet devleti ilanı sonrası bazı lokal El-Kaide unsurlarının (Libya El-Kaidesi ve Suriye'deki bazı El-Nusra unsurları) IŞİD'e biat etmesiyle de; IŞİD ve "dünya müslümanlarının yeni halifesi" el-Bağdadi'nin, bir kaç yıl önce ölen Usame bin Ladin'in yeni varisi mi olacağı sorusu kafalarda beliriyor.

El-Kaide bağlantılı, "bölgenin yerlisi" El-Nusra'dan farklı olarak IŞİD, dünyanın çok farklı ülkelerinden militanları bünyesinde barındırıyor. Küresel cihadı benimsemiş bu militanların örgüte katılımlarından sonra, vatandaş oldukları devletin pasaportlarını yakma videolarını sitelerinde propaganda amaçlı yayınlarken örgüt; küresel cihada olan yaklaşımına dair önemli ipuçları da veriyor. IŞİD'in hilafet ilanıyla, "küresel cihadın ve dünya müslümanlarının lideri", yani halifesi Ebu Bekir el Bağdadi'ye biat etmesi beklenen "milletten soyutlanarak ümmetleşmiş" müslüman bir dünya mı tahayyül ettiği, önümüzdeki dönemde cevap bekleyen soru olarak önümüzde duruyor.

Kobanê'de Rojava'da Devrim Sürüyor

Ozan Şahin

ozan@meydangazetesi.org

Rojava Devrimi, geliştiği günden beri Suriye'de küresel kapitalistlerden bağımsız üçüncü bir yol olma durumundadır. Burada gerçekleştirilen özyönetim deneyimi, kapitalist sistemin örgütlenmesindeki başat unsurlardan biri olan merkezilik ilkesiyle tamamen zıttır. Rojava, kendi imkanlarını öz gücüyle yaratmaya çabalamış; bu doğrultuda tarım ve hayvancılık başta olmak üzere bölgenin kendi ekonomisini yaratmasında geçen seneye göre ciddi bir ilerleme kaydetmiştir. Rojava Devrimi'nin küresel kapitalistler tarafından tanınmaması, Rojava'yı kendi içine yöneltmiş ve tüm bunlara rağmen, Rojava kendi ekonomisini oluşturmuştur. Bu ekonomik örgütlenmelerin gelişkinliği, Rojava Devrimi'nin artık nispeten düzlüğe çıkmasının olanaklarını oluşturmaktayken; IŞİD'in Rojava'nın Kobanê bölgesine yönelik saldırıları, devrime yönelik iki yıldır aralıklarla devam eden saldırı silsilesinin en tehlikelisini işaret ediyor.

19 Temmuz 2012'de Rojava'da devrim ateşinin yakıldığı bölge olan Kobanê'nin adı Baas rejimi tarafından Ayn El Arap "Arapların gözü" olarak değiştirilmişti; IŞİD şimdi Ayn El İslam, "İslam'ın gözü" diyor. Rojava Devrimi'ne gözünü diken, Kobanê'yi gözüne kestiriyor diyebiliriz. Ve Kobanê direniyor!

IŞİD bakımından stratejik bir bölge olan Kobanê, esasen Türkiye gibi devletlerin Rojava devrimine yönelik gizlenmeyen rahatsızlıklarının sonucu olarak saldırılara hedef oluyor. IŞİD, Kobanê bölgesini ele geçirecek; hem geniş bir hareket alanı kazanmayı hem de burada bulunan sınır kapılarıyla Türkiye üzerinden eleman ve mühimmat geçişlerini kolaylaştırmayı amaçlamaktadır. Nitekim 30 Mart Seçimleri'yle Ceylanpınar Belediyesi'nin AKP tarafından gasp edilmesi, zaten böyle bir planlamanın olduğunu göstermişti ve şimdi bütün gözler önünde bu plan yürürlüğe konmuştur.

IŞİD saldırılarının arka planı; 1 Haziran'da Ürdün'ün Amman kentinde KDP ve Baasçıların da katıldığı gizli toplantının belgelerinin açığa çıkmasıyla deşifre olmuştu. Bu belgelerden görülüyor ki IŞİD sadece stratejik işbirliğinin öznesi olmaktan ziyade bizzat kendisi bir proje.

Türkiye'nin, ortadoğu planları ekseninde, IŞİD'le muhabbeti elbette sadece Rojava üzerinden gerçekleşmiyor. Musul'un IŞİD tarafından alınmasının ardından Mesud Barzani Tahran'ı ziyaret ederken; bir yıldan beri kurulamayıp Musul işgalinin hemen ardından aceleyle oluşturulan Ulusal Koalisyon Hükümeti başbakanı Neçirvan Barzani de Türkiye'ye davet ediliyordu acilen.

13 Temmuz'da Neçirvan Barzani İstanbul'da Erdoğan'la, 14 Temmuz'da Mesud Barzani Abdullah Gül ile görüştü. Görüşmelerde bağımsız Kürdistan tartışmaları, Türkiye üzerinden petrol sevkiyatı ve IŞİD'in saldırılarının gündeme geldiği öğrenildi. TC'nin Barzani'lerle geliştirdiği bu içli dışlı ilişki, akla "Kürdistan Devleti'yle, Rojava Devrimi örtülmeye ve yok sayılmaya mı çalışılıyor?" sorusunu getiriyor.

Ali İsmail Korkmaz Barikatlar Yıkılmaz!

Taksim Gezi İsyanı sırasında Eskişehir'deki eylemlerde sivil polisler ve faşistlerce acımasızca darp edilerek katledilen Ali İsmail Korkmaz'ın sanıklarının yargılandığı davanın üçüncü duruşması, 14 Temmuz günü Kayseri 3. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görüldü.

Dava nedeniyle geniş güvenlik önlemleri alınan kentte, kente her giriş yapan otobüs arandı, çanta ve kimlik kontrolleri yapıldı.

Katillerin yargılandığı mahkemenin ilk duruşması, "güvenlik önlemleri" gerekçesi

ile Kayseri'de 3 Şubat 2014 tarihinde görülmüş; 5'i tutuklu 8 sanık ve taraf avukatları dinlenmişti.

İkinci duruşma, 12 Mayıs 2014 tarihinde görülmüş; sanık polisin tutuklanma talebi mahkeme tarafından reddedilmişti.

Üçüncü duruşmada, tutuklu yargılanan katil polis Mevlüt S., fırıncı İsmail K., Ramazan K., Muhammet V. ve Ebubekir H. ile tutuksuz yargılanan polisler Şaban G., Hüseyin E. ve Yalçın A. hazır bulundu. Öte yandan Taksim Gezi İsyanı'nda kat-

ledilen Berkin Elvan, Ethem Sarısülük, Mehmet Ayvalıtaş, Ahmet Atakan ve Abdullah Cömert'in de aileleri Ali İsmail'in ailesiyle dayanışma için mahkemeye katıldılar.

Polis, hem salonu hem de meydanı yoğun bir ablukaya almıştı. Mahkemeye katiller kolluk kuvvetleri eşliğinde getirilirken, adliye girişine gelen kurumları polis adliye girişine koyduğu arama noktalarında aramak istedi.

Devrimci Anarşist Faaliyet ise, katillerin kurduğu her arama noktasındaki tavrını

burada da sergileyerek arama noktalarından "Katil Polis Hesap Verecek" sloganlarıyla geçti ve katillerin aramasına izin vermedi. "Ali İsmail'ler Burada - DAF" yazılı pankartları ve kara bayraklarıyla adliye önüne geçen DAF, duruşma boyunca adliye önündeki bekleyişini sürdürdü.

Mahkeme, tutuklu katillerin tutukluluk hallerinin, serbest olan polis memuru Şaban Gökpınar, Hüseyin Engin, Yalçın Akbulut'un tutuksuz olarak yargılanmalarının devamına da karar verdi. Dava 9 Ekim 2014'e ertelendi.

Militarizmi Protesto İçin Kendisini Yaktı

Kışlalar Can Almayı Sürdürüyor

Japonya Başbakanı Shinzo Abe'nin son uygulamalarının ülkeyi askeri bir yönetime sürüklemesini protesto eden bir kişi, üzerine benzin dökerek bir köprüye çıktı ve kendini yaktı.

Metro istasyonu çıkışındaki bir üst geçidin üzerine çıkan protestocu, elindeki megafondan, yapacağı eylemin nedenlerini anlattıktan ve Japon militarizmini eleştirdikten sonra beraberinde getirdiği iki şişe benzini üzerine

dökerek tutuştu. Vücudunda ciddi yanıklar oluşan ve hastaneye kaldırılan protestocunun hayati tehlikesinin olmadığı ifade edildi.

Japonya Başbakanı Shinzo Abe'nin Japon ordusunun görev alanının genişletilmesi ve barışçıl yönetim anlayışından vazgeçilmesi konusunda yaptığı açıklamalar ülke çapında tepkilere yol açıyordu.

Edirne Uzunköprü'deki askeri birlikten iki "şüpheli ölüm" haberi birden geldi. 2. Kolordu 102. Topçu Alayı'nda zorunlu askerlik yapmakta olan Remzi Akça, 20 günlük hava değişimi izninden döndükten sonra, komutanlarının iddiasına göre bunalıma girerek iple kendini astı. Tıpkı son yıllarda giderek artan asker ölümlerinin birçoğunda söylendiği gibi...

Yine aynı birlikte asker olan Siirtli Kasım Dünder'in de, geçtiğimiz ay nöbet dönüşü "girdiği bunalım sonucu" kendini yaktığı iddia edildi. Vücudunda ileri derecede yanıklar oluşan Kasım Dünder, tedavi gördüğü İstanbul GATA Askeri Hastanesi'nde yaşamını yitirdi. Dünder'in dayısı Mustafa Timurlenk "Yeğenim yanarak yaşamını yitirdi. Olay gece 22.00 ile 24.00 saatleri arası nöbet dönüşünde yaşanıyor. Olayı kendisi mi başkası mı yaptı bilmiyoruz. Ancak benzin dökülme-

si sonucu vücudunun yüzde 80'i yanmıştı" diyor.

Bir başka "şüpheli ölüm" haberi de Gaziantep'teki Ermiş Hudut Karakolu'ndan geldi. Bu karakoldaki bir kuleden nöbet tutan Uğur Çağcağakar'ın "rahatsızlanarak" kuleden düşerek öldüğü iddia ediliyor. Ancak Uğur'un ailesi bu ölümden kuşku duyuyor. Ağabey Erdal Çağcağakar, kardeşinin kalp krizi geçirip merdivenden düştüğünün söylendiğini ancak otopside böyle bir durumun yer almadığını ifade ederek "Revire bile çıkmayan insan durduk yere nasıl kalp krizi geçiriyor? Mantıklı düşünürsek, benim kardeşimi bir kaç kişi tutmuş, kasıtlı bir şekilde dövmüş olmalı." diyor.

Bundan önce Ermiş Hudut Karakolu'nda yaşanan bir başka olayda da bir başka askerin doldur-boşalt yaparken öldüğü ifade edilmişti.

"Hoşgeldin Dayağı" ve "Künye Patlatma" İşkencesi

Bandırma'daki 6. Ana Jet Üssü'nde yeni gelen erlere üst devre askerler tarafından "hoşgeldin dayağı" işkencesine maruz kalanlardan biri olan Onur Gevran, Kütahya'da da "künye patlatma" adlı işkenceye maruz kaldığını açıkladı.

Onur Gevran, ilk olarak teslim edildiği Kütahya'daki birliğinde, bir çavuş tarafından kafası dolaba sokularak, kendi künyesini bağırıma zorlandı. Bu esnada Gevran'ın ayaklarına tekmelerle vuruldu. Krize girerek konuşma yetisini kaybeden Gevran, bir süre sonra kekeleye ve 'r' harfini söyleyememeye başladı.

Gevran, daha sonra gönderildiği birliği Bandırma'da da kendisinden 10-15 üst devre askerler tarafından sıra dayağına maruz kaldı. Er Gevran'ın gördüğü iş-

kenceden ötürü rapor alması, kendisini döven çavuşla birlikte hastaneye yollanmasıyla engellendi.

Bu dayak işkencesinin rastlantı olmadığı, sistematik olduğu bir başka dayak olayıyla iyice belirginleşti. Onur Gevran'ın dövülmesinden 3 ay kadar sonra bu kez Revaha Özdemir, aynı birlikte bu dayağa maruz kaldı. "Burası sürgün yeri. Tokat yemeyen kimse yok. Burada efendi olacaksınız!" diye bağırarak üst devrelerin dayağına itiraz edenlerden birisi olan Rehava Özdemir ve 3 kişi tuvalete götürülerek dövüldü ve "Buradan çıkamayacaksınız" denilerek tehdit edildi. Burnu kırılan Özdemir'in hastaneye gitmesi de engellendi. Olay, Özdemir'in, üst devrelerin dava açmama yönündeki tehdidinde rağmen dava açmasıyla ortaya çıktı.

Kapitalizm Rayında

25 Temmuz'da açılacak olan hızlı tren projesiyle Ankara-İstanbul arası 6 saat süren yol 3 saate düşecek. Peki hızdan kazanılacak zaman nerelerde harcanacak?

Emre Bayyigit
emre@meydangazetesi.org

Uzun zamandır yapılan reklamlarla, ha açıldı ha açılacak denilen hızlı tren projesi, sonunda 25 Temmuz'da açılıyor. Kapitalizmin "hız"ı, bu hızlı tren serüveninde sık sık sekteye uğradı. 6 saatlik yol; tünellerle, köprülerle, hızlı trenlerle 2-3 saate indirilecek de ne olacak? Hızdan kazanılan zaman, nerelerde harcanacak? İş yerinde mi, yoksa yeni adı "Alışveriş ve Yaşam Merkezi" olan tüketim merkezlerinde mi?

Yine aceleci davrananlara hatırlatmak gerekir ki; 10. yılına giren Pamukova tren kazası da, hükümetin seçim meydanlarında "Hızlı tren getirdik!" diye kalkınma propagandası yapma iştahıyla, daha altyapı çalışmalarını tamamlanmadan eski rayların kullanılması so-

nucu gerçekleşmişti.

1950'li yıllarda ABD'nin öneri ve müdahaleleri ile Türkiye'de neredeyse bir anda durma noktasına gelmişti demiryolları. Aslında bu, karayolları altyapılarının başlangıcına tekabül etmekteydi. 2. Dünya Savaşı'ndan karlı çıkan otomotiv şirketleri, karayollarına geçmenin kapitalizmin sömürü kanalını genişletmesi olduğunu anladı. Böylece ürünlerini tüketicilere ulaştırmakla kalmayacak, bu tüketicileri için petrole dayanan yeni bir tüketim alanı daha yaratacağı.

Kapitalizmin üretimde olduğu gibi ulaştırmada da temel gereksinimlerinden biri olan "hız"ı sağlamak için, TCDD 2003 yılında hızlı tren hatları döşemeye başladı. Son on yılda 26 milyar TL kamu yatırı-

TCDD, özel sektörün iştahını kabartacak bir konuma gelmeye başlamıştı. Ulaştırma Bakanı Binali Yıldırım, yasa ile yeniden düzenlenecek devlet-kapitalizm ilişkisini, "özelleştirme değil serbestleştirme" olarak adlandırmıştı. Türkiye'nin bu konuda bakması gereken bir yer var: İtalya'daki No Tav hareketi.

No Tav hareketi, 2005 yılından bu yana İtalya, Susa Vadisi'nde, sermayenin dolaşımını hızlandırmaya çalışan şirketlere ve devlete karşı haklı mücadelesini sürdürmeye devam ediyor. İtalya'nın Torino ve Fransa'nın Lyon şehirleri arasında inşa edilmesi planlanan bu tren hattı; Lyon'u Budapeşte'ye, oradan da Ukrayna'ya bağlamayı planlayan AB projesinin bir parçası.

No Tav hareketi, mevcut olan tren hattının zaten fazlasıyla yeterli olduğunu;

bu bölgede İtalya'yı Fransa'ya bağlayan iki karayolu, bir otoban, bir demiryolu hattı, bir karayolu tüneli bulunduğunu belirtiyor. 90'ların başından beridir vadi halkı projeye karşı örgütlenmiş, direnmek için komiteler kurmuştur. Çevre köylerin yapısının bozulması ya da bu köylerin tamamen ortadan kalkacak olması, yapılan bu projelerin ekonomik ve sosyal felaket boyutlarını da göstermektedir.

Tren yolları, yeryüzünün her bölgesinde olduğu gibi, yeri geldiğinde savaşlara cephanelik, yeri geldiğinde sürgünlere taşınan insanlara yol olmuştur. Kapitalizm, oluşturacağı yeni pazarlar için yaşamsal alanları katletmeye, insan dışındaki varlıkları yok saymaya devam ederken; halklar, varoluşunu sömürü, talan ve ekolojik kıyım üzerinden sürdüren bu katillere karşı, direnişi tüm kararlılığıyla sürdürüyor.

Elektrik Şirketleri Kaybı Kazanca Dönüştürüyor

Oğul Akdoğan

ogula@meydangazetesi.org

Elektrik dağıtım şirketlerinin faturalara yansıttığı kayıp-kaçak bedeline itirazlar yoğun tartışma konusu. Tabii ki bu konuda tek bir mağdur var, "abone". Verilere göre yaklaşık 16.8 milyon konut olduğu düşünülürse, bir aboneden ortalama 5 lira kayıp-kaçak elektrik ücreti alınsa, bu 80 milyon lirayı aşkın bir rakama tekabül ediyor. Peki, elektriği kim kaybetti, kim kaçırdı? Tabii ki burada önemli olan soru bu, ancak yasal olarak da bu bedel abonenin değil, elektrik işletme kurumunun ödemekle yükümlü olduğu bir bedel. Diğer yandan mis gibi sıcak para akışı. Yani anlayacağınız bu işte bir elektriği satan, iki elektriği dağıtan kârlı.

Faturalara yansıyan dolandırıcılıklar bununla bitmiyor. Bu itirazlardan biri de sayaç okuyan çoğu taşeron işçilerin maaşlarının da abonelerin faturasına yansması. Yani işçilerin maaşı bile şirketten değil, aboneden çıkıyor. Sayaç okuma bedeli şeklinde faturada gözüken bu bedel, milyonlarca abone olduğunu düşünürsek, trilyonları buluyor, ancak bu trilyonlar işçilerden çok patronların cebine giriyor.

Ödenemeyen faturanın ise herhangi bir ibraza gerek duyulmadan en geç üç gün içerisinde çat diyerekten kesilmesi, hatta son ödeme tarihi geçmediği halde aynı gün açma -kapa-pama işlem bedelinin faturaya yansıtılmasıyla, şirketler dolandırıcılıklarına her geçen gün bir yenisini daha ekliyorlar.

"Peki, elektriği kim kaybetti, kim kaçırdı?" sorusuna geri dönelim. Elektrik şehir hayatı için zorunlu bir

gereksinim. Yani olmayınca olmuyor. Peki, elektriğin ne kadarını kim kullanıyor? TEDAŞ istatistiklerine göre net elektrik tüketiminin %16'sını teşkil eden ticaret sektörü diliminin ilk sıralarında AVM'ler var.

Yani şehir hayatının ışıltılı mabetleri. İstanbul'da, kurulu gücü 5MW (MegaWatt) olan bir AVM'nin 1 saatlik ortalama elektrik tüketimi 4MWh (MegaWatt saat) civarında. Basit bir karşılaştırma yapabilmek adına; 4 kişinin yaşadığı bir hanenin 1 saatlik elektrik tüketimi, 0,3kWh civarında. Yani bir AVM, 13.000'den fazla hanenin tükettiği elektrikten fazlasını tüketmekte. Bu belki makul görünebilir. Ancak, AVM'yi bir üretim santrali ile karşılaştırmak, daha ilginç bir durum açığa çıkaracak.

Örneğin Konya'da bulunan Bozkır Hidro Elektrik Santralini(HES) 1 saatte üretebileceği maksimum elektrik kapasitesi, 0,08MWh'tir. Yani bahsi geçen AVM'nin tükettiği elektriği karşılayabilmek için en az 50 Bozkır HES daha gerekmektedir.

Üretilen elektriğin %15'inin iletim hatlarının bakımsızlığı nedeniyle kaybedildiği, bir AVM'nin yemyeşil vadilerden daha kıymetli kılınarak canlı yaşamından daha çok önemsendiği koşullarda "elektrik kimin ihtiyacı?" sorusu ne kadar da can alıcı bir soru değil mi?

Elektriği kimin ne kadar tükettiği başlı başına bir konu. Ancak elektriğin, dağıtılmasında ve tüketilmesinde, vadilerin gasp edilmesinde, santrallerin inşaatlarında, devletin ve şirketlerin çok işine yaradığı kesin!

iPhone'u Üreten de Çin Tehdit Gören de

Çin'in en büyük ulusal yayın gruplarından olan CCTV'de yayınlanan rapor, iPhone'ları, ulusal güvenlik açısından önemli bir tehdit olarak değerlendirdi. Bunun nedeniyse iPhone'larda bulunan "Frequent Locations" uygulaması.

Kullanıcıların en sık buldukları yerleri ve konumları kaydeden ve nerelerin sizin için önemli olduğunu tespit eden bu uygulamayla, örneğin gittiğiniz bir mekanı hafızasına alan cihaz, rutin olarak gittiğiniz bu

mekanı vakti geldiğinde size hatırlatıyor ve "x saatte bu dükkanda olmalısınız" gibi bir tavsiyede bulunuyor. Bunu da daha önceki kullanıcı kayıtlarını inceleyerek yapıyor.

Apple her ne kadar, kullanıcının bilgisi olmadan tüm kayıtların telefonda kalacağını iddia etse de, özellikle NSA skandalından ve ABD hükümetinin karıştığı sayısız casusluk olayından sonra, Çin'in bu konuda "ulusal tehdit" uyarısı yapması hiç şaşırtıcı değil.

Google Konferansında Protestolar

Google'ın, her yıl geleneksel olarak geliştiricileri bir araya getirdiği ve önemli duyuruları gerçekleştirdiği I/O konferansında bu yıl iki protesto gerçekleşti. Açılış konuşması sırasında bir kişi, yüksek maaşlı Google çalışanlarının taşınması sonucu hızla artan ev kiralalarının, evsiz bıraktığı insanlar adına slogan atıp pankart açtı.

Güvenlikler göstericiyi salondan çıkarırken, sahnedeki konuşmacı ise yeni model telefonlardaki uzun süreli dayanan pil ömrünün uzun süreli eylemlerde çok işe yarayabileceğini söyleyerek, salondaki protestoyu

örtbas edip Google'ın "eylemci dostu" tavrını gösterdi.

Bir saat kadar sonra bir başka eylemci "Hepiniz insan öldüren robotlar üreten totaliter bir şirkette çalışıyorsunuz!" diye bağırarak, Google'ın savaş robotları geliştiren Boston Dynamics şirketini satın almasını protesto etti. Google, Boston Dynamics'in önceden Pentagon ile imzaladığı anlaşmaların geçerli olacağını açıklamıştı.

Düzenlenen konferansta gerçekleştirilen eylemlere karşı Google ise bir açıklama yapmadı.

#sukoktu

İstanbul'da Sular Koktu

12 Temmuz sabahından itibaren Kadıköy ve Ümraniye ilçeleri başta olmak üzere İstanbul'da pek çok bölgede, musluklardan akan şehir şebeke suyunda sıra dışı bir koku fark edilmeye başlandı.

12 Temmuz sabahından itibaren sosyal medyada yer alan, şehir şebeke sularının koktuğuna dair haberler hızla yayıldı. İSKİ telefonla ihbar hattına üst üste gelen şikayetler, İSKİ'nin yuvarlak cevaplarıyla, başarıyla savuşturuldu.

Kovuşturmadan ziyade savuşturma kabiliyeti ile ünlü bir başka kurum olan İstanbul

Büyükşehir Belediyesi de, twitter hesabı @ibbBeyazmasa üzerinden çeşitli zamanlarda kendisine gelen şikayetleri "Sularımız uluslararası akreditasyon sertifikası olan laboratuvarımızda test ediliyor." ve "Suda yosunlaşma oldu" şeklinde yanıtladı. Özellikle Kadıköy ile Ümraniye bölgesinde yoğunlaşan şikayetleri iletmek, bilgi almak ve soru-

nun çözümünün sağlanması için pek çok kişi İSKİ'den ve İBB'den ümidi kesince, Toplum Sağlığı Merkezleri'ni aramaya başladı. Günlerden Cumartesi olması dolayısıyla "hıfzıssıhha" yani halk sağlığı tatildaydı.

Aradan günler geçmesine rağmen şikayetler azalmadı, aksine daha fazla bölgeden benzer şikayetler gelmeye başladı.

Soruşturma No : 2014/104881

İSTANBUL ANADOLU CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞI'NA

ŞİKAYETÇİ : SELAHATTİN ALP TEMİZ (TC: [REDACTED])
ADRES : [REDACTED] Kadıköy-İSTANBUL
ŞÜPHELİLER : Tespit edilecek İstanbul Büyükşehir Belediyesi ve İSKİ yetkili ve görevlileri
SUÇ : Görevi kötüye kullanma, halk sağlığını tehlikeye atma (TCK 185/1-2)
AÇIKLAMALAR :

İstanbul ilinin Kadıköy ve Ümraniye ilçeleri başta olmak üzere pek çok ilçesinde 12.07.2014 gününden itibaren içme suyunun renk, koku ve tadında bozulma mevcuttur. Bu sorun ile ilgili olarak tarafımda 05 [REDACTED] numaralı telefondan 12.07.2014 tarihi, saat 11:53'te İSKİ'ye ait 185 numaralı telefonla ihbar hattı aranarak başvuru oluşturulmuş, bu şikayetle ilgili olarak tarafıma önce "herhangi bir sorun olmadığı, suların düzenli olarak test edildiği" yönünde yanıt verilmiş, ısrarcı olup kendilerine daha detaylı bilgi verdiğimde ise "bu yönde benzer şikayetlerin özellikle Anadolu yakasından pek çok ilçeden şikayet geldiği, detaylı incelemelerin yapılmasının ardından aradığım numaradan tarafıma bilgilendirme yapılacağı" ifade edilmiştir.

Ayrıca İstanbul Büyükşehir Belediyesi Beyaz Masa'nın twitter hesabına(twitter.com/ibbBeyazmasa) birçok vatandaş tarafından aynı şekilde şikâyetler iletilmiş ve oradan da "barajlardaki yosunlaşma nedeniyle" söz konusu durumun gerçekleştiği şeklinde bilimsellikten uzak ve baştan savma cevaplar verilmiştir. Öte yandan "#sukoktu" hashtag'i üzerinden pek çok vatandaş sosyal medya üzerinden kendi bulunduğu bölgelerden şikayetini dile getirmiştir.

Suyun koku, tat ve renk özellikleri ve tarafımızca yapılan araştırmalar, konunun uzmanlarıyla yapılan görüşmeler sonucunda bu sorunun; suda çözünebilen, uçucu, buharlaşabilen cinsten amonyak ve/veya klor elementleri ile kompleks yapabilen bir bileşikten kaynaklandığı düşünülmektedir. Suda; özellikle şeker hastalarının ve diğer pankreas ve karaciğer yetmezliği hastalarının ağzından gelen, metabolik Krebs döngüsünde açığa çıkabilen "keton cisimcikleri" benzeri bir koku mevcuttur. Bu koku bazı vatandaşlarca sosyal medyada aseton bileşiğine ve fosseptik kokusuna da benzetilmiştir.

OLASI ŞÜPHELER:

1- Suyun Caferağa mahallesinde koktuğu şikayetinin aksine Kızıltoprak semtinde tarif edilen kokunun bulunmadığı beyanı göz önünde bulundurulduğunda baraj ya da başka bir su kaynağından aktarılması muhtemel suyun arıtma tesisi bypass edilerek ya da gerekli işlemler kifayetiyle tamamlanmaksızın şebeke suyu ile karışması ihtimali mevcuttur.

2- Şebeke suyunun baraj ya da başka bir kaynaktan girdi almayıp, iletim hattı boyunca gerçekleşen bir arıza ya da müdahale sonucu kent atık suyu ya da herhangi bir endüstriyel atık ile kontamine olması muhtemeldir.

3- Her ne kadar İSKİ tarafından kullanılan bir yöntem olmasa da "Biguanid" türevi su dezenfektanlarının aşırı miktarda kullanılmış olabileceği bir başka şüphe konusudur. Ancak bu koşulda aynı şikayetin daha fazla bölgede açığa çıkması beklenebilir.

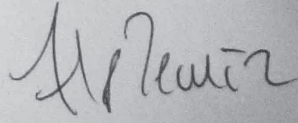
Milyonlarca insanın sağlığını yakından ilgilendiren böylesi bir konuda gerekli inceleme ve araştırmalar yapılarak, sudaki bozulmanın kaynağının tespitini ve sorumluların tespit edilerek haklarında iddianame tanzimini talep üzere iş bu başvuruyu gerçekleştirme gereği duyulmuştur.

DELİLLER: Su numuneleri, bilirkişi incelenmesi ve sair her türlü delil

İSTEM SONUCU: Öncelikle değişik bölgelerden içme suyu numunesi alınarak uzman laboratuvarlarda tahlilinin yapılmasını, gerektiğinde keşifler yapılarak sudaki bozulmanın kaynağının tespitini, kasit veya ihmali bulunan kişilerin tespiti ile haklarında kamu davası açılmak üzere iddianame tanzimini arz ve talep ederim.

15.07.2014

Selahattin Alp TEMİZ

Artan şikayetlerle iyice köşeye sıkışan İSKİ, 15 Temmuz Salı günü "Son günlerde İstanbul'un bazı bölgelerinde musluklardan akan su ile ilgili kurumumuza şikayetler ulaşmakta, konuyla ilgili basın-yayın organlarında haberler yayınlanmaktadır." sözleriyle başlayan bir açıklama yapmak zorunda kaldı.

Yaptığı uzun açıklamada ilgisiz konular hakkında çeşitli verilere değinen İSKİ, suyun içindeki sıra dışı kokuya değindiği tek cümlede de "estetik parametre" nitelemesi yaparak bilimsel yetkinliğini kanıtladı.

Aynı gün bir şekilde iski ile ilgili bir başka açıklama da dangalak medya kuruluşlarının birinde yer buldu. Açıklamaya göre ülke içinde isyan çıkarmaya çalışan "gezciler" muslukları açık bırakmak suretiyle istanbulun suyunu bitirmeye çalıştıkları savunuldu.

Kokunun nedeni, kaynağı, insan ve diğer varlıkların sağlığına olası etkileri ile ilgili hiç bir çalışma yapılmadan "suyun kullanımı açısından herhangi bir olumsuz duruma sebebiyet vermesi söz konusu değildir." şeklinde açıklama yapılması dikkat çekti. Bu açıklamayla, Cahit Aral ekolünün takipçisi olduğu ortaya çıkan İSKİ yetkililerinden hangisinin televizyona çıkıp musluk suyu içeceği merak konusu oldu.

Aynı gün, Patika Ekoloji Kolektifi'nden Alp Temiz, sosyal medya hesapları üzerinden konu ile ilgili İstanbul Anadolu Cumhuriyet Başsavcılığı'na suç duyurusunda bulunduğunu açıkladı.

Dilekçede, soruşturmanın üzerinde yürütüleceği şüpheliler "Tespit edilecek İstanbul Büyükşehir Belediyesi ve İSKİ yetkili ve görevlileri" ifadesi ile yer alırken; iddia edilen suç da "Görevi kötüye kullanma, halk sağ-

lığını tehlikeye atma (TCK 185/1-2)" olarak tanımlandı.

Savcılığa yapılan suç duyurusunda, suyun kokusu "Suyun koku, tat ve renk özellikleri ve tarafımızca yapılan araştırmalar, konunun uzmanlarıyla yapılan görüşmeler sonucunda bu sorunun; suda çözünebilen, uçucu, buharlaşabilen cinsten amonyak ve/veya klor elementleri ile kompleks yapabilen bir bileşikten kaynaklandığı düşünülmektedir. Suda; özellikle şeker hastalarının ve diğer pankreas ve karaciğer yetmezliği hastalarının ağzından gelen, metabolik Krebs döngüsünde açığa çıkabilen "keton cisimcikleri" benzeri bir koku mevcuttur. Bu koku bazı vatandaşlarca sosyal medyada aseton bileşiğine ve fosseptik kokusuna da benzetilmiştir." ifadesiyle tariflendi.

Bu kokuya neden olan etmenler arasında dilekçede 3 temel şüphe yer aldı:

1- Suyun Caferağa Mahallesi'nde koktuğu şikayetinin aksine, Kızıltoprak semtinde tarif edilen kokunun bulunmadığı beyanı göz önünde bulundurulduğunda; baraj ya da başka bir su kaynağından aktarılması muhtemel suyun, arıtma tesisi bypass edilerek ya da gerekli işlemler kifayetiyle (yeteri kadar) tamamlanmaksızın şebeke suyu ile karışması ihtimali mevcuttur.

2- Şebeke suyunun baraj ya da başka bir kaynaktan girdi almayıp, iletim hattı boyunca gerçekleşen bir arıza ya da müdahale sonucu, kent atık suyu ya da herhangi bir endüstriyel atık ile kontamine olması (bulaşması) muhtemeldir.

3- Her ne kadar İSKİ tarafından kullanılan bir yöntem olmasa da "Biguanid" türevi su dezenfektanlarının aşırı miktarda kullanılmış olabileceği bir başka şüphe konusudur. Ancak bu koşulda aynı şikayetin daha fazla bölgede açığa çıkması beklenebilir.

Şüpheli tarafının kamu görevlisi olması nedeniyle, soruşturmanın yapılabilmesi için valilik onayının gerektiği öğrenildi. Vali tarafından soruşturmaya izin verilmemesi halinde, aynı suçlarla İstanbul Valisi hakkında da suç duyurusunda bulunulacağı öğrenildi.

Kendisine neden savcılığa suç duyurusunda bulunduğu ve hedefinin ne olduğu sorulan Alp Temiz, "Elbette ki bu suç duyurusunu devletin herhangi bir organından bir reform ya da cezalandırma talep ettiğim için gerçekleştirmedim. Sorunun en yoğun haliyle açığa çıktığı Cumartesi günü, hiç bir tetkik yapılmadı. Dolayısıyla tüm ayrıntıların tespiti için oldukça geç kalındı. Halen daha bir laboratuvar incelemesi yapılamıyor. Kadıköy Toplum Sağlığı Merkezi numunesini aldığı suların tahlilini Maltepe'de bulunan 3 No.lu Halk Sağlığı Laboratuvarı'nda yaptırıyor. Sudaki bu olağan dışı maddenin tespit edilebilmesi için söz konusu laboratuvarın teknik donanımının yetersiz olduğu herkesçe biliniyor. Daha geniş kesimlerce durumun vahametinin farkına varılabildiğini sağlamak ve elimdeki numunelerin yetkin laboratuvarlarca incelenmesine imkan yaratmak adına resmi bir kayıt oluşturulması gerektiği kanaatine vardım. Bu resmi kaydın ileriki süreçte yararlı bir argümana dönüşebileceğini öngördüm." sözleriyle konunun takipçisi olduğunu ifade etti.

Patika Ekoloji Kolektifi dışında Suyun Ticarileştirilmesine Hayır Platformu, İstanbul Tabip Odası ve Çevre Mühendisleri Odası'nın da konunun takipçisi olduğu öğrenildi.

HES Nedeniyle Köyleri Boşaltılacak!

Ağrı Eleşkirt'in Sarıcan ile Pirebada köyleri arasında, Sarıcan suyu üzerinde Kuzey Kaya Elektrik Tesisleri Anonim Şirketi tarafından yapılmak istenen HES nedeniyle, geçtiğimiz günlerde, Sarıcan köyünün kamulaştırıl-

ması gündeme geldi. Köylerini terk etmek istemeyen halk, HES'lerin bölgede yapılmasının nedeninin ekonomik olmadığını belirtti. "Köylerimizin doğasının talan edilmesi, bizi kültürel olarak yok etmek demektir." diyen

halk; "Devletin Kürdistan'daki HES ısrarını anlayamıyoruz. Bu HES'leri yapmak isteyenler, doğa ve tarih düşmanlarıdır. Bunlar Hasankeyf'in de tarihini sular altında bıraktılar. Bizim bir düzenimiz ve harika doğamız var. Kim-

senin bunu bozmasına ve yok etmesine asla izin vermeyeceğiz. Biz devletin zulmüne asla boyun eğmedik. Bu halk, burada HES istemiyor!" diye tepkisini dile getirdi.

Sapanca Gölü Kuruyor

Sakarya ve Kocaeli'nin en önemli içme suyu kaynağı olan Sapanca Gölü'ndeki tehlike giderek büyüyor. Su çekilmesi sahil şeridinde 75 metrenin üzerine çıkarken, daha önce su olan bu bölgeler sazlık ve bataklığa dönüştü. Bölgeye son 1 yılda düşen yağış miktarı ise yaklaşık %50 azaldı.

Sakarya'nın önemli içme suyu kaynağı olan Sapanca Gölü'nden daha önce, Kocaeli Büyükşehir Belediyesi de su çekmeye başlamıştı. Bazı sanayi kuruluşlarının da su çekmesi ile gölde su seviyesi belirgin bir şekilde düştü. Bunlarla beraber gölü besleyen 14 derenin 10'u da kurumuş durumda.

Tatarköy Kimyasal Atık Çöplüğüne Dönüşüyor

Lüleburgaz'a bağlı Tatarköy ilçesinde bulunan Sakızköy mezarına aylardır çöp bırakılıyor. Tekirdağ'da katı atık tesisinde bertaraf edileceği yerde, çöplerin yanında gölet bulunan, hayvanların otladığı meraya getirilmesi bölge halkında "kimyasal atık" endişesi doğurdu.

Göletin yanında bulunan çuku-

ra gömülen atıklara dikkat çekmek için Facebook'ta kurulan "Çocuklarımızı nasıl öldürürüz?" başlıklı gruba yazan bir yerel gazeteci, yaşananlardan muhtarın, jandarmanın ve valinin de haberdar olduğunu belirtiyor. Ayrıca Tatarköy'de olayın yaşandığı bölgenin de, AB projesi için denetleme yapılacak bir alan olduğu da belirtilenler arasında.

Orman Yasası'na Balta Girdi!

Meclis Plan ve Bütçe Komisyonu'nda "torba tasarının" görüşmeleri sırasında hükümet önerge verdi. Önerge ile Orman Yasası'na yeni bir madde eklendi.

Maddeye göre, orman veya orman rejimine tabi alanların, mesire yeri, şehir ormanı, milli park, tabiat parkı, tabiat anıtı, yaban hayatı koruma ve geliştirme sahaları ve avlak olarak ayrılan bölümlerinde, "idare ve

ziyaretçilerin" ihtiyaçlarını karşılamak için taban alanı 250 metrekareyi ve kat adedi (bir bodrum kat ve çatı arası hariç) 2'yi geçmeyen yapılar uzun devreli gelişme planlarına veya gelişim ve yönetim planlarına göre yapılacak. Ancak bu alanlar için imar planı şartı aranmayacak.

Ayrıca orman koruma ve yangınla mücadele için yapılacak yapı ve tesisler de aynı planlara

göre yapılacak. Onlarda da imar şartı aranmayacak.

Kıyı, sahil şeritlerinde kalan alanlar ve kesin yapı yasağı getirilen korunan alanların, orman veya orman rejimine tabi olması halinde ise bu hüküm uygulanmayacak. Hükümetin önergesine göre, Milli Parklar Yasası'nın uygulandığı alanlarda, alanın sit statüsü özelliğinin korunması kaydıyla, Kültür ve Tabiat Var-

lıklarını Koruma Yasası'nın diğer hükümleri de uygulanmayacak.

İstanbul Parkormanı Tabiat Parkı'nda, onlarca lüks villanın yapılmasına yönelik olarak gizlice imar planı yapılmış ve kabul edilmiştir. Bu çerçevede hukuksuz olarak yapılan imar planına kılıf hazırlamak için tasarıya hüküm eklenmiştir. Eklenen maddeye göre; özel koruma statüsü verilen alanla ranta açılmıştır.

Manisa'da Suyu Satılan Köylülerden Meşaleli Protesto

Manisa Alaşehir'in Horzumalayaka Mahallesi Domuzderesi mevkiinde bulunan doğal kaynak suları, Manisa İl Özel İdaresi tarafından su dolmuş tesisi kuracak olan bir şirkete 30 yıllığına ihale edildi. Doğal kaynak suyunun kendilerinden habersiz bir firmaya satıldığını öğrenen bölge köylüleri,

durumu meşaleli yürüyüşle protesto etti.

Suyu satın alan şirketin köye ulaşan boruları kesip kendi borularını döşemeye başladığı, bu sırada ağaçları kesip erozyona neden olduğu belirtildi. Konu soru önergesi ile de meclis gündemine taşındı.

Alakır'da Yürütmeyi Durduramama

Antalya'daki Alakır Vadisi'nde mahkemenin verdiği yürütmeyi durdurma kararına rağmen devam eden HES inşaatını engellemeye çalışan halk, kamu kurumları arasında kaldı.

İnşaatın mühürlenmesiyle ilgili yazı için kaymakamlık "yok", İl Çevre Müdürlüğü "çoktan gönderdik" dedi. "Yazı kayıp, inşaat sürüyor" diyen halk kaymakamlığa suç duyurusunda bulunacak.

Anarşist Halk Birliği Dü

Kupayı kim alacak, kim aldı tartışmalarının; protestoların, olağanüstü güvenlik önlemlerinin, kentsel talana karşı sokakta olanların, polis şiddetinin, devlet terörünün, öldürülen insanların üzerini kapattığı bir Dünya Kupası'nı geride bıraktık. Televizyonlarda gördüklerimizin ötesini görmek için sokaktakilerin sesine kulak verdik. Dünya Kupası sürecinde yaşananları, kentsel talan projelerine karşı ezilenlerin öz-örgütlenmesi anarşist örgüt UNIPA (Uniao Popular Anarquista)'dan dinledik.

Meydan: Son durum hakkında ne söyleyebilirsiniz?

UNIPA: 2013'ten beridir Brezilya, burjuva hegemonyasının sosyo-ekonomik ve politik koşullarına karşı bir kriz yaşamaktadır. Krizi yaratan üç önemli faktör söz konusudur:

1. Makro-ekonomik küresel krizlerin, birçok devletin halktan destek almasını sağlayan araçlarını yok etmesi.
2. Yeni sınıfsal fraksiyonların oluşmasıyla birlikte, sömürü düzeninin yükselmesi ve neo-liberal reformların ortaya çıkması.

3. Yeni direniş formları, stratejiler ve fabrika komiteleri ile gayri resmi organizasyonlar gibi işçi örgütlenmelerinin ortaya çıkışı.

Bu sebeple; grevler, kuvvetli ayaklanmalar ve sokak çatışmaları gibi farklı karakterlerdeki spesifik durumlar sayesinde, sınıf mücadelesinde yeni döngülerin başladığından bahsedebiliriz. 2013 Haziranında, Brezilya tarihinin en büyük halk ayaklanmalarından sonra; kamu hizmetlerinde (Rio de Janeiro'daki halk okullarında), toplu ulaşımda (Başta Rio Grande do Sul, Rio de Janeiro ve diğer kentlerdeki otobüs şoförleri), bankaların güvenlik sistemlerinde (yabancı/mülteci işçiler) ve şehir temizlik servislerinde (Rio de Janeiro'da) birçok önemli grevin ortaya çıkışına şahitlik ettik. Bu son ayaklanmalar Brezilya işçi örgütlenmeleri için hem devletin baskılarına direnebilmek hem de sendikalist bürokrasiye karşı durmak açısından çok önemlidir. Temizlik işçilerinin "Karnaval" sırasındaki eylemleri şehirde ciddi bir kirliliğin oluşmasına sebep oldu, böylece hükümet işçilerin haklarına daha fazla dikkatini verdi.

Kentsel dönüşümün Dünya Kupası öncesi durumu nasıldı? Hükümetin protestolara karşı uyguladığı baskının düzeyi neydi?

Brezilya'da birçok farklı sosyal çatışmaların yaşandığını gördük. Özellikle büyük şehirlerdeki (Rio de Janeiro, São Paulo, Fortaleza, Porto Alegre) "favela" (gecekondu) sakinleri, hükümetin zorbalıklarına ve kentsel dönüşümüne maruz kaldı. Binlerce insan yerlerinden oldu ve evleri yıkıldı. Ayrıca birçok insan, imha siyaseti yüzünden polis tarafından öldürüldü (Şimdi de bölgeyi "polis kontrol birimleri" ele geçirmiş durumda). Böylece kentsel dönüşüm, şehir projelerini kendi ekonomik çıkarlarına (FIFA'nın ve uluslararası turizm gibi) tabi olunması amacıyla uygulandı. Yine de, Brezilya halkı bu süreçlerden bir menfaat istemeyecek.

Şimdiye kadar bu çatışmalar hükümetçe iki yönlü idare edildi: Siyasal zulüm ve paramiliter cinayetler olarak. Bundan ötürü, milyonlarca insan protestolar sırasında tutuklandı ve polis şiddetine maruz kaldı. Geçen yıl onlarca eylemcinin esrarengiz bir şekilde öldürüldüğünü duyduk

ve paramiliter güçler kaçırma, gasp etme ve tecavüz etmek gibi tehditlerle insanları korkutuyor. Eylemcilerin çektikleri sıkıntılar, işten çıkarılma veya dava edilme tehditleriyle iş yerlerinde, okullarında ve üniversitelerinde de devam ediyor. Söyleyebiliriz ki, Brezilya'da şu an polis hükümetinde yaşıyoruz.

Kim bu insanlar, kimler katılıyor bu eylemlere? Ana akım medyanın verdiği bilgilere göre, sokaklardakilerin öğrenci olduğu söyleniyor. Fakat hepimiz biliyoruz ki, oradaki insanlar, kentsel dönüşüm bölgelerinde polisin ve kapitalizmin şeri altında yaşayan sakinler, değil mi? Açıkçası kentsel dönüşüm projelerinin, kupa organizasyonundan sonra da devam edeceği ortada. Yine de protestolardan beklentileriniz nelerdir, sosyal muhalefetin sokaktaki gücünü koruyabileceğini düşünüyor musun?

Bu nokta çok önemli. Gerçeği söylemek gerekirse, 2013 ve 2014'de yeni bir işçi sınıfı profili, sokak eylemlerinin ana dinamosu oldu. Bahsettiğimiz bu kişiler; yabancı/mülteci işçiler, işsizler

nya Kupası'nı Anlatıyor

ve yoksul insanlar, sömürülenler, gayri resmi işçiler ve öğrenciler gibi kesimlerden oluşuyordu. Örneğin Rio de Janeiro'daki en büyük kitlesel sokak eylemleri 20 Haziran'da gerçekleşti ve 2 milyon insan bir araya geldi. Bundan ötürü burjuva kesimi ve hükümet, toplumu ikna edebilmek adına eylemcilerin "işçi" olmadığını, çünkü sokaktakilerin; "endüstriyel işçi"lerin sosyal-demokrat modeline uymadığını iddia ettiler. Bundan anlıyoruz ki bu iddialar, İşçi Partisi'nin ve sendikal bürokrasinin elindeki tekeli meşrulaştırmak için ortaya atılmış tutarsız stratejilerdir. Bu işçiler son yıllarda birbirinden farklı sömürülerle yüz yüze geldi ve kentsel dönüşüm artık son damla olmuştur.

Brezilya'daki karmaşık konjonktürler bize öngöründe bulunmak için izin vermiyor. Lakin bizim, protestoların gelecek yıllarda alacağı şekle dair bazı hipotezlerimiz var. Tahminimizce, Brezilya'da yeni bir işçi sınıfı kesimine dâhil olduk ve burjuvazi ile reformcu hegemonya çöküyor. Bu durum gerek yeni bir halk hareketinin veya devrimci örgütlenmenin hemen başa geçeceği; gerekse emperyalizmin veya kapitalizmin gücünün hemen sona

ereceği anlamına gelmiyor. Öte yandan şöyle söylenebilir ki; bize, bürokratik olmayan yeni bir yetenekli işçi sınıfı, nesnel ve öznel koşulları verildi ve muhtemelen gelecek yıllardaki eylemler bu sınıfın kalitatif(niteleyici) ve kantitatif(niceleyici) karakterlerini daha da geliştirecektir.

Anarşistlerin bu eylemlerdeki rolü nedir? Sizin (UNIPA/Anarşist Birliğin) bu durumu anlamlandırmaya dair bakış açınız ve düşünceniz nedir? Takdir ederseniz ki uluslararası dayanışma böylesi günlerde daha da önemlidir, dünya genelinde yeterli dayanışma gösterildi mi?

Anarşizmin bahsedebileceğimiz iki tür rolü vardı: 1- Yaygın olarak "bireysel" olan anarşistler ve 2- Anarşist örgütlenmeler. Gerçi halk ayaklanmaları sırasında birçok sokak eylemcisi kendini anarşist olarak tanımlıyordu. Fakat bu özdeşleştirmenin anarşist devrimci ideolojiyi anlamaya yönelik pozitif etkisinden ziyade salt politik partilere ve sendikal bürokrasiye karşı hislerini ifade etmekte kalarak negatif bir etkisi oldu. Bilinmesi gereken mühim bir nokta, protestolarda Kara

Blok taktiklerinin ve tahripkâr eylemlerin (bankalara, karakollara saldırı gibi) kullanıldığıdır. Eylemlerin önemine karşın tüm bunlar devrimi gerçekleştirmek için yeterli değildir. Örgütlenmelerin farklı devrimci biçimlerini birbirinden ayırt etmek mecburidir. Özellikle gecikondü sakınlarının çabalarını ve sömürüye karşı verilen halk ayaklanmalarını.

Anarşist örgütlenmelerle ilgili söyleyebileceğimiz, birçoğu bahsi geçen eylemlerde marjinal olarak hareket etti. Ayrıca bilek veya bilmeyerek reformcu bürokrasi ile iş birliğine gidenler oldu. Diğer taraftan, devrimci anarşist örgütlenmeler, Brezilya'daki sokak gösterilerinde ve çatışmalarda çok önemli rolleri yerine getirdiler; devlet şiddetine karşı resmi veya gayri resmi örgütlenmeler oluşturdu, çatışma komiteleri tertipler, çatışmalar örgütlediler. Anlayacağınız, anarşizmin rolü pek homojen değildi fakat en büyük katkısı; anarşizmin eksiklerini anlayarak Brezilya'daki gelişimini sağlamak oldu. Bundan dolayı, son dönemde yaşanan tüm bu eylemler devrimci anarşizmin güçlenmesini sağladı.

UNIPA, eylemlerine devam edecek ve ezilen işçilerin polis devletine karşı haklarını korumaya yönelik örgütlenmelerini desteklemeye devam edecektir. Bizim için sendikalist devrimci halk örgütlenmesinin bir parçası olarak savunma örgütleri kurmak zorunludur. Sendikal ve reformist bürokrasiye karşı taban örgütlenmesi oluşturmak elzemdir. Ekonomik ve politik zorbalıklara karşı mücadelenin rolü kadar devrimci anarşizmi örgütlenmenin de önemli olduğuna inanıyoruz. Aksi takdirde, yeni yeni oluşmakta olan bu sınıf mücadelesinin, yeni bir anarşist alternatif inşa etmesi mümkün olmayacaktır. Bundan dolayı dünya genelindeki devrimci anarşizm, uluslararası gelişimi ilerletmek zorundadır. Hatta uluslararası dayanışmayla birlikte mücadeleyi organize edebilecek, özellikle UİB (Uluslararası İşçi Birliği) gibi bir örgütlenmeyi oluşturmalıyız ki emperyalizm, nasyonalizm, sosyal demokrasi ile savaşabilelim. UNIPA böyle bir organizasyonun kurulması için dünya geneline yayılmış bir devrimci anarşizmi arzulamaktadır.

İsyanın Yıldönümünde İsyanı Unutturmamak

Haziran ayının başında tam bir sene oldu. Taksim-Gezi İsyanı birinci yılını doldururken, isyan hakkında çok sayıda kitap çıkmaya devam ediyor. İsyan sürecini anlama çabasından çok anlamlandırmaya niyetlenmiş çalışmalar, bu kitapların çoğunluğunu oluşturuyor. Biraz daha farklı bir niyetle ortaya konan bir çalışma da Patika Yayınevi'nden Taksim-Gezi İsyanı'nın yıldönümünde yayınlandı: Bizim Bir Haziranımız. Geniş bir yelpazeden isyanı anlamlandırmaktan çok anlamaya yönelik bu çalışmada, Taksim-Gezi İsyanı'nı içeriden bir gözle ele alan, gazetemiz yazarlarının da aralarında bulunduğu yaklaşık otuz yazarın değerlendirmelerine yer veriliyor. Kitabın editörleri Engin Abat, Erdem Bulduruc ve Fırat Korkmaz'la Bizim Bir Haziranımız'ı konuştuk.

Dilerseniz kitabın oluşum sürecinden başlayalım. Nasıl oluştu, kimin aklına geldi, kendini nerede ihtiyaç hissettirdi bu kitap?

Bizler zaten Patika Kitap olarak böyle bir proje düşünüyorduk. Aslında sığağı sığağına yapılabiliirdi. Birçok yayınevi bunu yaptı. Fakat biz, "böyle yapmayalım, süreç olgunlaşsın, kendi içerisinde neye dönüşeceği belli olsun" dedik. O sebeple biraz beklettik projeyi.

Peki, kitabın içeriği nasıl belirlendi? Yazarların seçilmesi noktasında dikkat edilen şey neydi?

Şöyle bir durum var aslında. Biz kitabın açık duyurusunu yapmıştık ve dışarıdan daha fazla yazı gelir diye bekliyorduk. Fakat açık duyuruda beklediğimiz sayıda yazı gelmedi. Genelde biz, kendi beğendiğimiz ya da takip ettiğimiz yazarlar üzerinden gittik yazar seçimlerinde. Zaten bölümlerden de anlaşıldığı gibi

biz, siyasal kavramlarla Gezi'ye bakmak veya daha farklı bir deyişle "Gezi, yeni bir siyasal tarzın başlangıcı mı?" sorusuna cevap aramak istedik. Bu, ağırlıklı bölümü oluşturuyor kitapta. Diğer bölümler de, gelen yazılar çerçevesinde bölümlendirildi.

Mesela "İki Ulus-İki Gezi" başlığı, hem bizim için hem de okuyucu için biraz iddialı bir başlık. Bir tarafta daha ulusalcı bir tarafta duran bir yazarımız var, diğer tarafta daha Kürt ulusal hareke-

tine yakın veya değerlendirmelerini onun çerçevesinde ele alan bir yazar var.

Gezi'de taraftar grupları çokça öne çıkması sebebiyle, kitaba futbola ilgili de bir bölüm koyduk.

Kitap içerisinde Gezi'ye küresel düzeyde bakmamızın önemi ise, hem Ortadoğu ve Avrupa'daki isyanlarla karşılaştırma yapabilmek, hem de yurtdışında bu sürecin nasıl ele alındığını göre-

bilmek idi.

Tek bir yazıyla "Gezi'nin Şiir-selliği" bölümünde de, Gezi sürecinde İkinci Yeni hareketinin neden bu kadar gündeme getirildiğinden bahsetmeye çalıştık.

Bunun haricinde, medya-sosyal medya bölümünde, mevcut burjuva medyanın Gezi'yi nasıl örtbas ettiği vurgulanmaya çalışılıyor. Bu bölümde, önceleri dar bir kitle tarafından bilinen bu durumun, Haziran sürecinde çok daha kitlesel bir ayaklanma yaşandığı için, insanların burjuva medyanın gerçek yüzüyle karşılaşmasıyla açığa çıktığına değindik.

Ekoloji ve kent hareketleri, aslında Gezi sürecinin başlangıcıydı da bir bakıma. Bir bölümde ise bu hareketlere ve kentsel dönüşüm projelerine değindik.

Buradaki yazıların bir kısmı, yayınevının kendi fikriyatına veya kendi geçmişini oluşturan fikriyata tamamen uygun yazılar değil. Kitapta bizim de katılmayacağımız birçok fikir ve görüş var. Ancak kitapta biraz da Haziran sürecinde yakaladığımız şeyi yaptık; kendi içinde tartışan ama mücadelede yan yana gelebilecek insanların fikirlerini bir araya getirdik. Haziran sürecinde yan yana gelme pratiğini biraz da bu kitaba yansıtmak istedik. Tabi bunu ne kadar başarabildik, artık okuyucular değerlendirecek.

Siz, bizzat Haziran sürecinin içerisinde yer aldınız. Bu sürecin kitaba etkisi ne oldu? Ya da içeriden yazmak ve dışarıdan yazmak arasındaki fark neydi?

Haziran Ayaklanması ya da Gezi sürecinden önce Taksim bir mekân olarak, 1 Mayıs'lar ve birkaç istisnai eylemler dışında, bir basın açıklamaları enflasyonu içerisindeydi. Bu kadar büyük bir kitlenin böyle radikal bir duruş sergilemesi, aslında bu kitabın da temel motivasyonlarından biri. Aslında çok uzak olan ütopyaları, çok geniş kitlelerin devrimcilerin gerçekleştirmeyeceğine inandığı ütopyaları, tekrar bir olasılık haline getirdi. Dolayısıyla kitapta genelde yazarların ortak noktası da, niyetten bağımsız olarak bu olasılığın hep dillendiriliyor olması. Doğrudan ya da dolaylı. Genelde Gezi kitaplarında böyle bir motivasyon var, bu süreç bize parlamento dışında bir siyaset olanağı sundu. Yani burjuvazinin açtığı olanakların ve siyasal kanalların dışında, farklı siyasal kanalları halkın yaratabileceğini gösterdi. Dolayısıyla, bu kitapta aslında Haziran sürecinden kalan dediğimiz şey, yazarlar arasında ortaklaşabilecek dediğimiz şeylerden birisi.

Bedenen içinde olmak ve kafa içinde olmak şeklinde ikinci bir ayırım daha işletebiliriz. Elbette eylemin başladığı ve start aldığı tarihleri düşündüğümüzde, ilk üç gün içerisinde de direniş ve ayaklanma gibi bir ara kesit vardı. Ayaklanma sürecine girildiğinde, yalnızca nicel toplam değil aynı zamanda Gezi'yi oluşturan unsurlar arasında da bir çoğalma söz konusu oldu. Ve özellikle ilk birkaç gün uzak duran bir kitlenin bedenen politik varlığıyla birlikte, aslında kendi özne konumunun da dâhil olması söz konusu oldu.

Biz (biz derken bu nedenselliği kurup ideolize eden bir varlıktan bahsetmiyorum-Gezi'de olan bütün unsurlardan biz-onlar arasındaki ayırımın gitmesinden bahsediyorum) ne zaman ki "biz" olmaktan çıkıp "hepimiz" olduk, ayaklanma sürecinin içerisinde ancak birbirimizi duyumsadık ve bedenen dayanıştık. Ve talep siyasetinin ötesine inen bir hattan konuşmaya başladık.

Erdem yazısında "Bir yıl sonrasının bir gün sonrasından hiyerarşik üstünlüğü yoktur" diyor. Ancak Gezi'nin etkisini düşündüğümüzde bir değişiklik olduğu aşikâr. İs-

terseniz sürecin nasıl evrildiğini biraz konuşalım. Yani bir yıldan bu yana ne değişti?

Büyük tarihsel olayların kendisi, romantize edilmeye çok açıktır. Tarihsellik halatı varsa, bu halat daha sıkı örülür. Paris Komünü ya da İspanya Devrimi'nde ya da Ekim Devrimi'nde olduğu gibi... Kendi tarihselliğini nereden kuruyorsan kur, mesele Gezi'den sonra Gezi'yi anmak değildi. Biz Gezi'den üç yıl sonra, Gezi Şehitlerini yine anabiliriz.

Ama Gezi'den bir yıl sonra, isyanın, informal bir şeyin, kendiliğinden bir hareketin sözle aynı etkiyi yaratarak sokağa çıkılmasını beklemenin kendisi bu anlamıyla sorunlu. Yani mesele Gezi'nin romantize edilmesi değildi, romantizm de pek tabi devrimcilik üretebilir. Ama Gezi'den bir gün sonrasıyla bir yıl sonrasının birbirine hiyerarşik üstünlüğü yok derken, "Gezi'de yaşandı ve Gezi'de bitti. Bir gün sonrası da bir yıl sonrası da böyle" diyor. Yani Gezi bize bir şey yansıtırsa, biz bu tartışmayı on yıl sonra da yapabiliriz. Gezi, tam da varlığıyla bize bir şey düşündürtebilirse, düşündürür; biz ayak dirersek düşündürtemez.

Burada öznelere varlığına dikkat edersek, ilkliliğine vurgu yaparız. Bu, kesinlikle vurgulanmalıdır; çünkü eğer bu anlamıyla değerlendireceksek, bu, Cumhuriyet tarihinde de bir ilktir. Öznelere belirli talepler üzerinden polis şiddetine karşı bir araya gelmesi üzerinden değil de, ideopolitik olarak ya da kendi özne konumlarını da aşan varlıksal düzeyde unsurların kendisi nasıl yan yana geldi ve nasıl birlikte arzu ürettiler? Ya da eylemin gerisinde, çeperde kalanlar, ya da eylemle aynı bedensel ilişkilenecekler, evlerinin kapısını nasıl açtılar?

Biraz bu aurayı ve eyleme dâhil olma halinin kendisini üzerinde durmak gerekiyor. Bu olay, küçük bir taktiksel birliktelik ya da bir güç biriktirme süreci değildi. Kendi sözümüzü ifade edemiyorduk, sözümüzü başka unsurlarla ifade etmenin zemini üzerinden tekrar bunu da yapalım değildi.

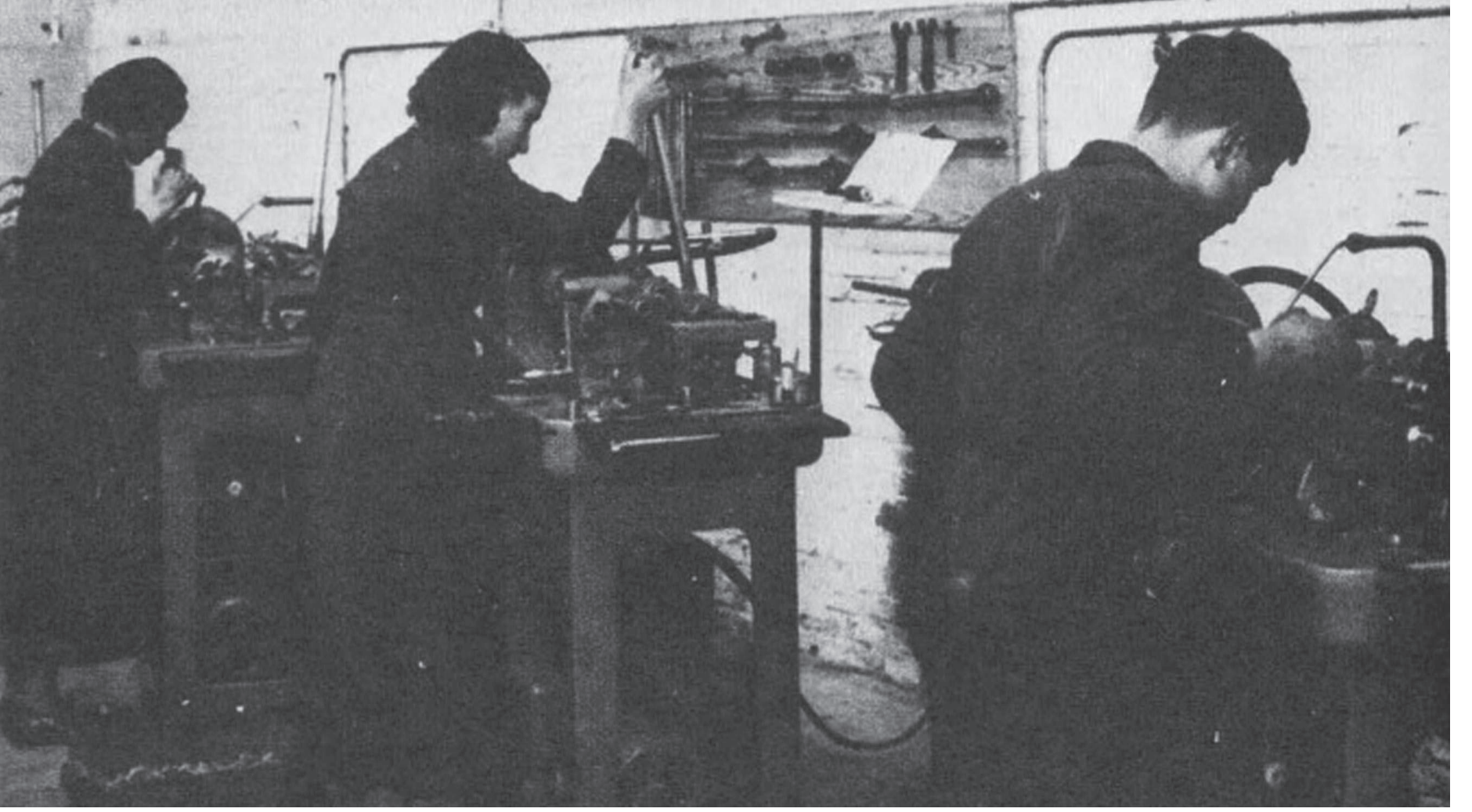
Aslında bir sene sonrasında geldiğimiz nokta, bir sene önceki durumumuzun daha da öncesinin bir yansıması. Türkiye'de Kürtler dışında çok uzun zaman sonra belki ilk defa bu kadar büyük bir kitlesel kalkışma yaşandı.

Niteliksel olarak kazanımın sokağa yansıtılacağını öngörüyor musunuz? Bir sene içerisinde sokak hareketliliğinin evrimi üzerinden soruyorum bu soruyu.

Artık sokağa yansıma durumu, tamamen devrimci öznelikle doğrudan bağlantılı. Ayrıca önsözde de değindiğimiz, mücadele etme kapasitesi ile de doğrudan ilintili. Yani siz istediğiniz kadar söylemlerinizde iddialı sözler sarf edin, ama eğer öyle bir kapasiteniz yoksa hiçbir anlamı yoktur. Haziran ayaklanması sürecinde de aslında biz bunu gördük; bir iddiamız var, bunu söylemlerimizde, gazetelerimizde sürdürüceğimizi belirtiyoruz. Ama realite karşısında ne yaptığımız, bizim mücadelemizle ilintili. İnsanlarda bireyler ve kurumlar bazında bu yaşanıyor. Kitleler sokağa inceklerinde ve sokağa indiklerinde de sadece basın açıklaması yapmayacaklarını, daha da öteye gideceklerini görmeli.

Ancak Haziran sürecinde başka bir şey vardı, bunu anlamakta hepimiz zorlanıyoruz, nasıl oldu da kitleler böyle bir birikimle sadece Taksim ile yetinmedi. Öyle anlar oldu ki Dolmabahçe'dekiler çekildi; Ankara, Hatay İstanbul'u zorlamaya başladı-niye siz oturuyorsunuz diye. Hedefiniz sadece Taksim mi dendi. Bir enerji vardı, bu enerjiyi neden kullanmadığınızın cevabını bulmamız lazım.

Anarşistlerin Ekonomi Tartışmaları (9)

Çeviri: Nuri Engin

Anarşist Ekonomi Tartışmaları yazı dizisine, Deirdre Hogan'ın "İspanya Devrimi'nde Endüstriye Kolektifleştirme" yazısının ikinci bölümüyle devam ediyoruz.

Yazının ikinci bölümünde endüstriyel kolektifleştirmenin nasıl gerçekleştiğini

İspanya Devrimi'nden örneklerle anlatan Hogan, kolektiflerin dayanışmasına ve verimsizleşen kapitalist sistemlerin yeniden örgütlenmesine-kolektifleştirilmesine değiniyor.

İspanya Devrimi'nden anlatılan bu kolektifleştirme örnekleri, hem devrim süre-

cini hem de örgütlenen bu yeni ekonomik modelin gündelik yaşamlara yansımaları anlatıyor.

Hogan'ın verdiği örnekleri günümüz kapitalist dünyasının çalışma koşullarının karşısında değerlendirmek de önem taşıyor.

Deirdre Hogan

İspanya Devrimi'nde Endüstriyel Kolektifleştirme-II

Devrim Yolunda İlerlerken

Bütün endüstrinin kolektifleştirilmesi bir gecede vuku bulmadı fakat yavaş yavaş da olsa işleyen bir süreç yaşandı. Ne endüstriyel kolektifler her yerde aynı yöntemle işledi, ne de kolektifleştirme aşaması ve örgütlenme yöntemleri her yerde aynı şekilde gelişti. Önceki bölümde bahsedildiği gibi; bazı fabrikalar hemen işçiler tarafından ele geçirildi, diğerlerinde; önce üretimin devamlılığını sağlamayı amaçlayan kontrol komiteleri sayesinde işçiler kendi iş yerlerinin yönetimini ele aldılar. Bundan sonraki adım doğal olarak, iş yerlerinin tamamen işçiler tarafından devralınması oldu.

İlk başlarda, üretimin devamlılığını sağlamak esas iken, atölyeler ve fabrikalar arasında ufak bir resmi koordinasyon mevcuttu. Leval'in da işaret ettiği gibi bu koordinasyon eksikliği birçok

sorunun doğmasına sebep olmuştu: "Yerel fabrikalar devrim boyunca küresel deneyimin neredeyse tüm aşamalarından geçtiler. Misal, komiteler fabrikada çalışan işçiler tarafından aday gösteriliyordu. Her birinde üretim ve satışlar devam ediyordu, fakat kısa süre içinde anlaşıldı ki; bu durum fabrikalar arasında bir yarışın doğmasına sebep olmuştu. Çekişme yaratmak, kolektif ve özgürlükçü görüş açısıyla tamamen zitti. Bundan dolayı CNT uygulamada şöyle bir değişiklik yaptı: Tüm endüstriler tek bir kolektif gibi sendikaların altında yer alacak ve hep savunduğumuz dayanışma yönetimi her zaman, herkes için var olacak." [10]

Birçok işçi, bu sorunu -işçiler işyerlerinin kontrolünü ellerine aldıkları halde, farklı işyerleri birbirinden bağımsız ve rekabet içinde işletilmelerini- çözenin

ve kolektifleştirme sürecini tamamlamanın ve böylelikle kısmi kolektifleştirmenin tehlikelerinden kurtarmak gerektiğinin farkındaydı. 1936 Aralık'ında Ahşap Sanayii Sendikası tarafından, mevzu bahis koordinasyon eksikliğini vurgulayan bir manifesto yayınlandı. Farklı fabrika ve endüstri işçileri arasında oluşacak dayanışmadan işçilerin daha hoşnut kalacağı, yoksa başarılı endüstrilerin önem kazanıp diğer endüstrilerin ise kendi sorunlarıyla başbaşa kalmalarından ötürü iki yeni sınıf ortaya çıkacağı belirtildi: "yeni zenginler ve fakirin de fakirleri". [11]

Bu anlamda, kolektifler kâr için birbirleriyle yarışmak için değil bilakis üretim fazlalarını birbirleriyle paylaşmak için çabalarını artırdılar. Örneğin, oldukça başarılı olan ve diğer ulaşım sistemlerinin gelişimi için finansal işbirliğine giden ve geçici sıkıtn-

larında diğer ulaşım sistemlerine yardımcı olan Barselona tramvayları... Endüstriler arasında birçok farklı dayanışma durumları da vardı. Örneğin Alcoy'da, Basım, Kâğıt ve Mukavva Sendikası zor duruma düştüğü zaman, diğer 16 sendika Alcoy'da yerel bir federasyon kurup Basım Sendikası'na finansal destek verip kendisini idame etmesini sağladılar.

Bir yandan, anarşist toplumu bir adım öteye götürmek için aynı zamanda verimli endüstriyel örgütlenmeyi de gerektiriyordu. Ahşap Sanayii Sendikası yayınladığı manifestosunda şunu belirtmekteydi; "Ahşap Sanayii Sendikası yalnızca devrim yolunda ilerlemeyi değil, aynı zamanda devrimi bizim ekonomimize uyarlamayı istiyordu." [12] 1936 Aralık'ında sendikalar genel kurulu toplanarak, yaptığı analiz sonucunda verimsiz kapitalist

endüstriyel sistemleri tümüyle yeniden örgütlemesi ve bütünsel kolektifleştirme yönünde karar aldı. Kurulun hazırladığı raporda:

"Küçük imalathanelerin en büyük sıkıntısı bölünmüş olmaları ve teknik/ticari hazırlık faaliyetlerinden yoksun olmalarıydı. Bu yüzden onların daha iyi tesislere ve koordinasyona sahip, daha verimli üretim birimleri haline getirecek modernleşme ve konsolidasyon mümkün olamıyor. Bize göre kolektifleştirme tüm bu eksikleri gidermeli ve tüm endüstrilerin örgütlenme yapısında düzeltmeler sağlamalıydı. Bir endüstriyi kolektifleştirirken rekabeti önlemek ve verimli bir üretim ve dağıtımın önündeki engelleri aşmak için her bir endüstri dalınının farklı birimlerini genel ve organik bir çerçevede birleştirmek gerekir."

Küçük, sağlıklı ve maliyetli atölye ve fabrikaları ortadan kaldırma çabası endüstriyel kolektifleştirme sürecinin en önemli karakteristik özelliğiydi. Arazi ekiminde olduğu gibi, bu atölye ve fabrikaların işleyişi şöyle bir hissiyat doğuruyordu "Kuvveti dağıtmak muazzam bir güç kaybına, mantıksız bir emek, makine ve hammadde kullanımına ve gereksiz emek tekrarlarına sebep oluyordu" [14] Örneğin, Granollers kasabasında "yerel ekonominin işleyişini ve yapısını geliştirmeye yönelik bütün girişimler sendika sayesinde olmuştur. Bu sebeple, kısa bir süre içinde, kolektifleştirilmiş yedi berber salonu, kendi gayretleriyle sayısız pespaye işletmeyi tekrar ayağa kaldırıyordu. Ayakkabı üretimine yönelik tüm atölye ve küçük fabrikalar, en iyi makinelerin kullanıldığı ve işçilerin sağlık koşullarına uygun hijyen kurullarının geçerli olduğu fabrikalarla yer değiştiriyordu. Aynı ıslahat çalışmaları mühendislik endüstrisinde de yapıldı ve sayısız küçük, karanlık ve boğucu dökümhane; bol bol güneş ve temiz hava alan daha geniş üretim birimleriyle yer değiştirdi. Kolektifleştirme, modernleştirme ile el ele gitti." [15]

Serbest Kalan Yaratıcılık

Barselona Tramvayları

Kırsal bölgelerdeki kolektifler örneği gibi, kentlerdeki işçiler de öz-yönetimle; çalışma koşullarında, üretkenlikte ve verimlilikte takdire şayan gelişmeler yarattılar. Örneğin Barselona tramvaylarının başarısını ele alırsak; çatışmaların sona ermesinden yalnızca beş gün sonra, tramvay hatları temizlenip tekrar faal duruma geçirildi ve toplamda altı yüz olup daha sonra yüz tane daha eklenen toplam yedi yüz tramvay, CNT-FAI'nin renkleri olan kara ve kızıla boyanıp işler hale getirildi. Tramvay ve trafik

kontrolün teknik organizasyonları büyük ölçüde geliştirildi, yeni güvenlik ve sinyalizasyon sistemleri geliştirildi ve tramvay hatları düzeltildi. Tramvay kolektiflerinin ilk önlemleri; aşırı ücret alan üst yöneticileri tasfiye etmek oldu ve kolektifler bundan sonra yolcu ücretlerinde indirim gidebilme olanağı buldu. Temelde ücret eşitliği sağlandı: Vasıflı işçilerin ücretleri diğer emekçilerinkinden günlük 1 peseta fazlaydı. Çalışma koşulları işçilere sağlanan yeterli imkânlarla geniş ölçüde geliştirdi ve yalnızca tramvay işçilerini değil, aynı zamanda ailelerini de kapsayan yeni ücretsiz sağlık hizmetleri organize edildi.

Tıpta Kolektifleştirme

Tıp alanında gerçekleştirilen kolektifleştirme çalışmaları, devrimin göze çarpan en önemli başarılarından biriydi. 19 Temmuz'dan hemen sonra, hastanelerin, dispanserlerin ve diğer yardım kuruluşlarının yönetimindeki kişiler bir gece içinde ortadan kayboldular. Bu yüzden ivedilikle yeni örgütlenme yöntemlerini bulmak gerekti. Dispanser Hizmetleri Sendikası 1936 Eylül'ünde kuruldu ve birkaç ay sonra 1000'in üzerinde farklı branşlardaki doktorlar dâhil, 7000 profesyonel medikal üyesi oldu. Büyük toplumsal idealden ilham alan sendikanın amacı, tüm tıp ve halk sağlığı hizmetlerini temelden yeniden örgütlemektir. Bu sendika 1937'de 40,000 üye sayısına ulaşan C.N.T. Halk Sağlığı Ulusal Federasyonu'nun bir parçasıydı.

Katalonya bölgesi, nüfus yoğunluğuna bağlı olarak, birbirinden daha önemli veya önemsiz, fakat sıhhi korumadan veya medikal hizmetlerden yoksun hiçbir köy veya mezra kalmayacak şifariyle 35 merkeze bölündü. Bir yıl içinde sadece Barselona'da 6 yeni hastane ve savaş malulüleri için 2 askeri hastane açıldı, ayrıca Katalonya'nın farklı bölgelerinde istimlak edilmiş mülklere 9 yeni sanatoryum kuruldu. Devrimden önce doktorlar hep zengin bölgelere yoğunlaşırken, artık en çok ihtiyaç duyuldukları yerlere gönderiliyorlardı.

Fabrikalar ve Atölyeler...

Fabrikalarda da muazzam yenilikler gerçekleşiyordu. Bir zamanlar işçilerin kontrolünde olan birçok atölye, anti-faşist birliklerine savaş materyalleri üretmek için dönüştürülmüştü. Bunu sağlayan, Katalonya'daki metal endüstrisinin yeniden kuruluşu olmuştur. Örneğin, 19 Temmuz'dan yalnızca birkaç gün sonra, Hispano-Suiza Automobile Şirketi zırhlı araç, ambulans, silah ve ön cepheye savaşabilmek için cephaneye üretimi yapmak üzere dönüştürülmüştü. Bir başka örnekte, gözlük sanayiisi devrimden önce hiç var olmamıştı.

Önceden küçük ve dağınık olan atölyeler, gönüllü olarak yeni bir fabrika yapısında kolektifleştirildiler. "Fabrika kısa zamanda opera dürbünü, uzaklıkölçer, dürbün, yerölçüm aletleri, farklı renklerde endüstriyel gözlükler ve bilimsel malzemeler üretimi yaptı. Ayrıca savaşın ön cephe için optik teçhizat üretti ve bakımlarını sağladı. Kapitalistlerin yapamadıklarını, CNT'nin hünherli üyeleri olan Optik İşçiler Birliği gerçekleştirdi." [16]

Endüstriyel kolektiflerinden bir başka güzel örnek de; "sayısız kentte, dağınık birçok fabrikada yarım milyon tekstil işçisini çalıştıran ve çok iyi verim alan tekstil endüstrisidir. Tekstil endüstrisi kolektifleştirilmesi, işçilerin mükemmel ve karmaşık bir kurumu idare edemeyecekleri hususundaki miti alt üst etti." [17]

Anarşist toplumu var edebilmenin ilk koşulu tüm ücretlerin eşit dağıtılmasıdır. Bu dağılım, işçi sınıfı arasındaki farklar ile tümünden birleşmiş bir sınıfın zayıflamasına sebep olan bölünmelere son vermek için zorunludur. Eşit ücret dağılımları endüstriyel kolektifler arasında hemen gerçekleştirilmedi ve ara sıra teknik ve az vasıflı işçilerin maaşları arasında nispeten de olsa küçük farklar var oluyordu. Ücretler işçiler tarafından sendika genel kurulları sırasında belirleniyordu. İşçiler ve teknik sorumlular ile diğerleri arasında ortaya çıkan ücret farklılıkları, işçilerin çoğunluğu tarafından devrim aşamasında oluşabilecek can sıkıcı çatışmaları önlemek ve düzenli üretimi sağlamak adına masrafları ayarlamak için geçici bir önlem olarak görülüyordu. Yüksek ücretli idareler fesh edildi ve eski patronlarla dilerlerse normal bir işçi gibi çalışmaları veya ayrılmaları seçenekleri sunuldu ki çoğu zaman çalışmayı tercih ettiler.

Endüstrinin temel motivasyonu olan kişisel kâr ortadan kalktığına, endüstrinin daha verimli ve rasyonel bir şekilde tekrar organize edilebildi. Örneğin, Katalonya'nın dört bir yanına dağılmış, az ve verimsiz üretim yapan birçok elektrik üretim istasyonları vardı ve bu istasyonlar halk yararına değil, hususi üretim yapıyordu. Elektrik üretim sistemleri tamamen yeniden yapılandırıldı ve verimsiz bazı istasyonlar kapatıldı. Sonuçta iş gücünde yapılan tasarruflar; Flix yakınlarında, 700 işçi ile inşa edilen ve mevcut elektrik kapasitesini hatırı sayılır derece arttıran baraj gibi geliştirmelerin yapılabilmesi anlamına geliyordu.

Kolektiflere Kadınların Katılımı

Devrim sırasında yaşanan en büyük değişikliklerden biri de, işgörmes geniş bir kadın kitlesinin

iş gücüne dâhil olmasıydı. CNT kadın işçileri sendikalaştırmaya çok önem verdi. Tekstil endüstrisinde parça başı iş kadınlar için yürürlükten kaldırıldı ve işgücüne dâhil olmayan ev kadınları fabrikalara yerleştirildi, bu sayede ücretlerinde ve çalışma saatlerinde gelişmeler sağlandı. Çocuk bakımı, ev işi görme sorumlulukları her nedense hala kadınlara bırakılmıştı ve birçok kadın için hayatlarında birden fazla olan rolleri arasında bir denge kurmak zordu. Bazen çocukbakıcılığı kolektifler tarafından sağlanıyordu. Örneğin, Barselona'daki Ahşap ve İnşaat Sendikası aynı zamanda içinde yüzme havuzu da olan dinlenme alanları inşa ediyordu, ayrıca bir kilise, kreşe ve çalışanların çocukları için okula dönüştürülmüştü.

Mujeres Libres (Özgür Kadınlar), kadın anarşistler örgütlenmesi, "secciones de trabajo"lar (iş paylaşımı) düzenleyip, CNT sendikalarına uygun, özel meslek ve endüstrilerde kadınlara sorumluluklar veriyordu. Bu "iş paylaşım"ları, fabrika ve atölyelerde kreşler kurulmasına yardımcı oluyor, aynı zamanda kadınların fabrikalarda çalışmalarını sağlayacak eğitimlerin verildiği okullar ve kurslar düzenliyordu. Bu kurslar ise daha önceleri yalnızca erkeklerle sınırlı olan çalışma alanlarına kadınların da dâhil olmasında yardımcı oluyordu. Örneğin, Barselona'da tramvay kullanmak üzere sürücü belgesi alan ilk kadın işini şöyle tanımlıyordu; "insanları çırak, tamirci ve sürücü olarak alıyor ve gerçekten bize ne yapmamız gerektiğini öğretiyorlardı. [Kadınlar ilk defa sürücü olarak işe başladıklarında] Yolcuların yüzlerini görmemiz lazımdı! Bence ulaşımdaki yoldaşlar ki bize karşı çok yardımcı olmuşlardı, bundan gerçekten çok zevk aldılar." [18]

Yine de kadınların endüstri kolektiflerinde erkekler eşitliğe eriştiğini söylemek yalan olur. Kadınlar ve erkekler arasındaki maaş farkı var olmaya devam etti. Ayrıca, birkaç örnek dışında kadınlar fabrika komitelerinde kolektiflerin seçimle edinilen diğer pozisyonlarında yeterince temsil edilemiyorlardı. Hiç kuşku yok ki, kadınları geleneksel rollerinin devam ediyor olması, kolektiflerde daha aktif yer almalarına engel teşkil ediyordu ve bu meseleler ve özellikle kadınları etkileyen diğer hususlara (doğum izni gibi) öncelik tanınmamıştı. Her ne kadar çok sayıda kadın devrim sırasında işgücüne katılmış olsa da, aynı katılım ücretli işgücünde kendisini gösteremedi. Bunun sebebi de anarkosendikal toplumsal örgütlenmenin iş gücü eksenli bir vizyona sahip olmasıydı.

22. Onur Yürüyüşü Bu Yıl da Taksim'deydi

2003'den bu yana her sene düzenlendiği gibi, LGBTİ Onur Yürüyüşü'nün 22'si bu sene de İstiklal Caddesi'nde gerçekleştirildi.

2003 yılında 30 kişinin başlattığı Onur Yürüyüşü, 2010'a gelindiğinde yaklaşık 5000 kişinin katıldığı bir yürüyüşe dönüştü. Geçtiğimiz yıl Taksim-Gezi İsyanı'nın ardından homofobiye, transfobiye, cinsiyet ayrımcılığına karşı düzenlenen yürüyüşe katılanların sayısı ise 50 bini buldu. Bu yıl da 29 Haziran'da düzenlenen yürüyüşe yurtdışından gelen grupların yanı sıra, çocukları eşcinsel olan ailelerde yoğun katılım gösterdi. Anneler grubun en önünde yürüyerek "Benim çocuğum trans", "Anneniz, yanındayım", "Koşulsuz sevgi mümkün" yazılı dövizler taşıdı.

Homofobiye, transfobiye ve devletin polislinin ablukasına rağmen LGBTİ bireyler 22 yıldır olduğu gibi bu yıl da sokakları doldurdular, kadın-trans-eşcinsel cinayetlerine karşı "Fail-i Devlet" demek için Taksim'e çıktılar.

Trans Onur Yürüyüşü de Taksim'deydi

22 Haziran günü, 5. Trans Onur Haftası kapsamında Taksim'den Tünel'e düzenlenen Onur Yürüyüşü'ne, "Fail-i Devlet" pankartı ve gökkuşağı bayrağı arkasında binlerce kişi katılarak "Susma haykır translar vardır" dedi. Taksim Gezi İsyanı'nda yaşamını yitirenlerin, nefret cinayeti sonucu öldürülenlerin isimlerinin anıldığı yürüyüşe kendi pankartıyla katılan Hevi LGBTİ de yürüyüş boyunca Türkçe ve Kürtçe sloganlarla devletin katliamlarını kınadı, Rojava'daki devrimi selamladı. Ayrıca Kürtçe ve Türkçe ezgiler ve bendirler eşliğinde halaylar çekildi.

Kadınlar, Bakanlığı İşgal Etti!

Yaşamakta olan kadın, trans cinayetleri ve özellikle Temmuz ayının ilk haftasında 6 kadının katledilmesi sonucu, 100'ü aşkın kadın örgütü isyanlarını haykırarak bir araya geldi. Farklı kesimden kadın ve LGBTİ örgütlenmeleri, Cağaloğlu'ndaki Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nı işgal etti.

Kadınlar, girişteki güvenliklerin saldırısına rağmen binanın ikinci katından "Her yerde kadın cinayeti, Meclis olağanüstü toplansın" yazılı bir pankart sallandırdı. Eylem süresince "Aile değil kadınız, is-

yandayız", "Direnen kadınlar özgürleşiyor", "Jin, jivan, azadi" sloganları atıldı ve binanın içerisinde bir basın açıklaması gerçekleştirildi.

Açıklamanın ardından sloganlarla binadan çıkan kadınlar, bina önünde de sloganlara devam etti. Bakanlık binası önüne dövizlerini bırakan kadınlar, sonrasında 20 Temmuz'da kadın cinayetlerine karşı Kadıköy'de gerçekleştirecekleri yürüyüşün çağrısını yaparak bina önünden ayrıldılar.

Kadınların Öfkesi Sınır Tanımıyor

Yaşadığı yerdeki türlü şiddet, savaş, yoksulluk ve yoksunluktan kaçarak göç etmek zorunda kalan ve kadın olduğu için daha fazla sömürülen göçmen kadınlarla dayanışmak için, kadın örgütleri bir eylem düzenledi. Özellikle Aksaray, Laleli, Beyazıt ve Kumkapı semtlerinde yaşadıkları emek sömürsüne, şiddete, tacize ve tecavüze karşı düzenlenen eylemde, aralarında Anarşist Kadınlar'ın da bulunduğu kadın örgütleri, Beyazıt Tramvay Durağı'nda bir basın açıklaması gerçekleştirdi.

"Tacize, tecavüze son! Göçmen kadınlar yalnız değildir." pankartı taşıyan kadınlar, eylem boyunca "Göçmen kadınlar yalnız değildir", "Kadınların öfkesi sınır tanımaz", "Kadınız, öfkeliyiz, peşinizdeyiz" sloganları attı. Basın metni Türkçe ve İngilizce okundu. Metnin ardından kadınlar, göçmenlerin yaşadıkları Kumkapı sokaklarında yürüyüş gerçekleştirdi. Yürüyüş boyunca, farklı dillerde basılmış olan bildiriler dağıtıldı. Yapılan eylem, Aksaray Simit Sarayı önünde sonlandırıldı.

Çocuk Gelinlere de Kadın Cinayetlerine de Artık Yeter!

Yeter A., 3 ay önce Adıyaman'da 15 yaşında olmasına rağmen imam nikahı ile evlendirildi. Daha sonra Antep'e taşınan Yeter, kısa süre önce ailesini ziyaret amacıyla Adıyaman'a geldi.

Geçtiğimiz günlerde de, misafiriğe gittiği kayınpederinin evinde ölü bulundu. Av tüfeğini kafasına dayayarak intihar ettiği iddia edilen Yeter, olay yerinde yaşamını yitirdi.

Antalya'da Kadın Cinayeti

Antalya'da yalnız yaşayan Svetlana G., çalıştığı otelden mesaisi bitiminde evine geldi. Ankara'da kasaplık yaptığı öğrenilen Behzat E., eski eşi Svetlana G.'nin yaşadığı daireye geldi. Behzat E. yanında getirdiği silahla eski eşine kurşun yağdırarak öldürdü. Behzat E.'nin açtığı ateş sonrası Svetlana G.'de 8 merminin göğüs ve baş bölgesine isabet

ettiği öğrenilirken 2 merminin de kollara isabet ettiği belirtildi. Behzat E. daha sonra kendi kafasına ateş ederek kadını katlettiği yerde intihar etti.

İhlas Haber Ajansı (İHA) ise, haberde "kadın cinayeti" kavramını kullanmaktan kaçındı ve haberi "Kıskançlık Cinayeti: 2 Ölü" başlığıyla verdi.

"Kadın"lık Ölümü Oldu

19 yaşındaki Nuriye T., nişanlısı tarafından "bakire olmadığı" gerekçesiyle katledildi. 13 Temmuz günü Sakarya Kent Ormanı'nda Nuriye T.'nin bakire olmadığını öğrenen Okan A. kesici bir aletle

genç kadını katletti. Daha sonrasında Okan A. ormanın içinde 1 metre derinlikte bir çukur kazarak Nuriye T.'yi çıplak bir şekilde gömdü ve cinayetin ardından kendini ihbar etti.

Kaçabilmiyorum

Nergis Şen

nergisen@meydangazetesi.org

"ne kaçabiliyorum, ne de kaçmayı biliyorum..."

Yoksulluk ve yoksunlukla başa çıkmanın yolu olarak göçüyorlar. Kimisi çocuk, kimisi bir başına. Sandığımızdan daha yakınımızdalar. "Şanslı" olanları evinizi temizliyor, hastanıza bakıyor. "Şanssız" olanları fuhuş ticaretine sürükleniyor.

karşılığında fuhuş dayatılıyor. Bu işi bırakmak istediklerindeyse; önce baskı, sonra kaba dayak, ardından psikolojik yıpratma... Zorla fuhuş, kadınların değer yargılarını da alt üst ediyor. Hele ki memleketlerinde bu işi yaptıklarının duyulması, zaten ölüm demek. Bu korkuyla girdiği bataktan çıkmayı göze alamayanlarsa oldukça fazla.

Yaşadığımız ülkede, yılda ortalama 700 bin ile iki milyon kişi fuhuş mağduru. Uluslararası Göç Örgütü'ne göre 175 milyon kişi ise, doğduğu ülke dışında yaşıyor ve bunun yarısı kadın. İnsanları "düzensiz göç", "güvenlik tehdidi" tanımlarına sıkıştırarak zorda bırakan devlet politikalarıysa zaten ortada. Sadece bu değil; ataerkil sistem, kadının mağduriyetini daha da perçinliyor.

Memleketlerindeki geçim sıkıntısı, daha iyi bir yaşam tahayyülü, biraz para kazanma umudu kadınları çaresizlikte bırakıyor. Yabancı olmaya dair zorluklar, bu çaresizliğin sadece bir parçası. Örneğin, yasal çalışma ve ikamet izni almanın zorluğu, yabancı kadınların hareket alanını oldukça daraltıyor. Çünkü "kaçak" oldukları anlaşıldığında sınır dışı edilmekten korkuyorlar. Henüz türkçe öğrenmemişse, adresleri, yönleri bilmiyorsa; zaten eli, kolu bağlı.

Kadınlar, göç eden erkeği memlekette bekleyen konumunda değillerse şayet; erkeğin "eş"i, çocukların annesi olarak geliyor, ev içi bakıma dair her türlü emeği üstlenir konumda yer alıyorlar. Artık günümüz sistemi de büyük oranda kadın emeği üzerinden yükseldiğinden, kadınlar ev içinde ve dışında, her yerde, türlü işlerde çalışır hale geldiler. Bu yüzden, sadece göç eden erkeğe eşlik eden değil; kendi kurgularıyla göç eden de oldular.

Geçtiğimiz günlerde göçmen kadınların yaşadıkları tacize karşı kadın örgütlerince yapılan bir eylemdeydim. Ancak önyargılarla bezeli ve son derece ataerkil bir toplumuz, hele ki konu kadın ve cinsellik olunca.

Gelişlerin özellikle eski Sovyet ülkelerinden olması, soğuk savaşın bitişi ve Türkiye'nin 80 sonrası küreselleşmeye bodoslama eklenmesiyle doğrudan ilişkili; ki çoğu Moldova, Rusya, Ukrayna, Türkmenistan, Özbekistan, Kırgızistan, Gürcistan ve Azerbaycan'dan. Sayıları ise her geçen gün artıyor, çünkü ülkelerinde ciddi boyutta bir işsizlik ve geçim sıkıntısı var. Tek çareyi göç etmekte bulsalar da, onları bekleyen başka başka sıkıntılarla her an yüzleşmeleri kaçınılmaz. Bunlardan biri de fuhuş ticareti.

Beyazıt'ta başlayan buluşma, Yenikapı'nın ara sokaklarına dek sürmüştü. Sokak aralarında yürürken "Göçmen kadınlara yönelik tacize hayır" sloganlarını duyup kulak tıkayan bakışlar, fuhuş batağına sürüklenen göçmen kadınlar için, ya "Erkeklerimizi elimizden alan Nataşalar" ya da "Bebeklerimiz biz yokken iyi bakamayan, canı isteyince de kaçan yabancı bakıcılar" şeklinde konuşmalar duydum, işittim. Daha da kötüsü, onların yaşamlarının arka planından hiç haberimiz yok, yoktu!

Fuhuş ticareti yapanlar; pasaportlarına el konularak, hüviyetleri alınarak ya da borçlandırılarak tehdit ediliyor ve fuhuşa zorlanıyorlar. İş bulamayınca borç bitmek bilmiyor ve yine

Oysa bir gün dayanışmaya hepimizin ihtiyacı olacaktır. Kadın olmanın zorluğuna bir de göçmen olmak eklendiğinde, bu dayanışmaya çok daha fazla ihtiyaç duyulması kaçınılmaz. Kadınların öfkesinin sınır tanımadığı bu düzenin yıkılacağı günün ve sınırsız, sınıfsız ve sömürsüz bir dünyanın özlemiyle...

Hani Benim Yalakalarım?

İlyada Erkuş

ilya@meydangazetesi.org

Baştan söyleyeyim, olmamış! mamiş diye yazıyorum.

Tayyip Erdoğan'ın başkan olma sevdasında yeni durağı olan cumhurbaşkanlığı öncesi yaptığı, adına da vizyon dediği toplantısından bahsediyorum. Olmamış.

Tayyip Erdoğan'ın son dönemde prompterler dışında bir şey okumadığını bildiğimden, buradan belki danışmanları beni okur da bu absürtlüğe bir son verirler diye yazıyorum.

Bu vizyon toplantısı olmamış, düpedüz televizyon toplantısı olmuş be kardeşim.

İnsan bu kadar mı dikkat etmez ne yaptığına. Ben bu toplantıya davet edilmemiştim diye sitemkar olduğumdan yazmıyorum, hakikaten ol-

Ben bir proje görmedim, bir yenilik görmedim, bir vizyon görmedim. Gördüklerimi zaten siz de gördünüz. Şahan

Gökbakar, Hande Yener falan.

Hayatta ne bir işçi meselesinde, ne bir ekoloji meselesinde, hele ki Kürt meselesinde, başka bir yerde göremediğimiz Şahan Gökbakar'ın neden çağrıldığını merak ediyorum doğrusu. Çünkü en az onun kadar duyarsız ve ilgisiz daha pek çok "ünlü sanatçı" bu toplantıya katılmayı hak etmiyorlar mı sizce de?

Hayır, ölçü apolitiklik olsa Hande Yener, o toplantıda yalnız kalmazdı, Pek çok meslektaşı da, tatil beldelerindeki güneşlenmelerini yarıda bırakıp Başbakan'la çekilen o meşhur fotoğraftaki yerlerini alırlardı.

Şafak Sezer zaten Tayyip Erdoğan'ın ricasını kıramayacak bir aile dostu olduğu için o toplantıya bir şekilde geldi desem? Ama bu durumda aklım, Necati Şaşmaz'ın bu vizyon toplantısına neden çağrılmadığını açıklamak konusunda

yetersiz kalıyor. Toplantı sonrası garip beyanatlarda bulunacağından korkuldu desem, bu kez de Zerrin Özer'in "Aklınızı alırım küçük beyinli cahiller" sözüne ne demeli?

Hadi bunlar son dönem yetişmiş, genç sanatçılardır desem, onların eksikliğine versem, bu kez de yılların karakteri Hülya Koçyiğit'e ne diyeyim? Toplantı sonrası "karşımızda son derece dinç, enerjik, kararlı, kendine güvenen, Türkiye sevdalısı, büyük Türkiye vizyonu olan biri vardı" açıklaması onun kaçırılarak başka bir toplantıya götürülmüş olabileceğinin de bir işareti olabilir. Bence Hülya Koçyiğit, eşgallerin belirlenebilmesi için o gün bütün yaşadıklarını en ince ayrıntısına kadar anlatmalıdır.

Ben burada Tayyip Erdoğan'ın sevenlerine de seslenmek istiyorum: cumhurbaşkanlığı gibi iddialı bir makama çıkacak bir kişinin "paralel sanat" lobisinin tuzağına düşürülmüş olması ihtimali kuvvetle muhtemeldir. Dikkatli olunuz!

Hani Benim Balığım?

Ebru Gündeş ve Reza Zarrab çifti Bodrum tatilindeyken Zarrab, Ebru Gündeş'in akşam yemeklerinde genellikle balık tercih ettiğini gözlemlemiştir.

Gündeş'e Bodrum'un en taze balıklarını yedirmek için görülmemiş bir yöntem başvurmuş. Özel bir dalgıç ekibi kurmuş ve bu ekip için bir zodyak bot almış.

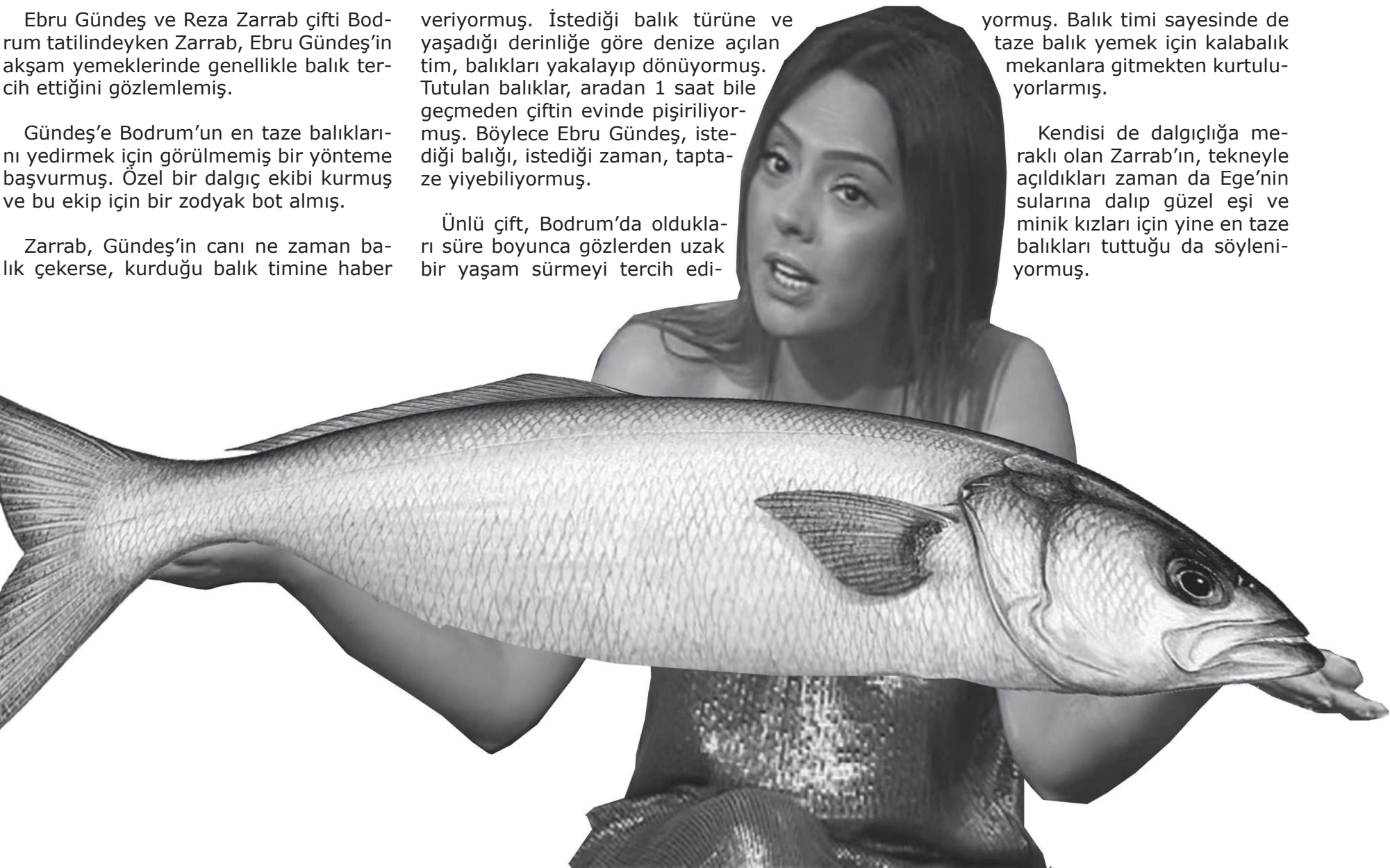
Zarrab, Gündeş'in canı ne zaman balık çekerse, kurduğu balık timine haber

veriyormuş. İsteddiği balık türüne ve yaşadığı derinliğe göre denize açılan tim, balıkları yakalayıp dönüyormuş. Tutulan balıklar, aradan 1 saat bile geçmeden çiftin evinde pişiriliyormuş. Böylece Ebru Gündeş, istediği balığı, istediği zaman, taptaze yiyebiliyormuş.

Ünlü çift, Bodrum'da oldukları süre boyunca gözlerden uzak bir yaşam sürmeyi tercih edi-

yormuş. Balık timi sayesinde de taze balık yemek için kalabalık mekanlara gitmekten kurtuluyorlarmış.

Kendisi de dalgıçlığa meraklı olan Zarrab'ın, tekneyle açıldıkları zaman da Ege'nin sularına dalıp güzel eşi ve minik kızları için yine en taze balıkları tuttuğu da söyleniyormuş.

Ah Felek Kartifelek

Merve Demir

mdemir@meydangazetesi.org

"Bankalararası Kart Merkezi'nin Mayıs 2014 tarihli son raporuna göre; Türkiye'de 2.332.159 pos cihazı, 42.894 ATM var. Bu cihazlarda, 57.317.236 kredi kartı ve 100.511.908 banka kartı olmak üzere, toplam 157.829.144 kart kullanılıyor ve bu sayılar günbegün yükseliyor.

Bireylerin sosyal statüsünün, cüzdan kalınlığı yerine kredi kartı limitinin yüksekliğine göre belirlenmeye başladığı son yıllarda, bu kartlardaki borcunu ödeyemediği için "kara liste"ye alınanların sayısında da patlama yaşandı. Son dört yılda, tüketici kredisini ödeyemediği için kara listede yer alanların sayısı 169 binden 1 milyon 215 bine ulaştı. Kredi kartı borcunu ödeyemeyenlerin sayısı da 272 binden 1 milyon 738 bine yükseldi. Böylece kara listede yer alanların toplam sayısı 441 bin 608'den 2 milyon 954 bine yükselerek yediye katlandı."

Derken, bir gün Kanal D ekranlarında, yeni başlayacak bir yarışmanın reklamıyla karşılaştım: Çarkifelek. Çocukluğumun yarışmasının, yeni formatıyla başlamak üzere olduğunu öğrendim. Bu kez sunucu Mehmet Ali Erbil değil, Geniş Aile vb. dizilerden hatırlayacağınız İlker Ayrık'tı.

İşte O Reklam!

Reklam, günlerden bir gün İlker Ayrık'ın evden çıkarken kapıda annesine yakalanmasıyla başlar, aralarında şöyle bir diyalog geçer:

Anne: Yine nereye oğlum?

İlker Ayrık: Gidiyorum anne. O motorun sesini duymaya gidiyorum. Ödüller, hediyeler, arabalar vermeye gidiyorum. Borçluların borcuna derman olmaya gidiyorum. Şu çark-ı devrana çomak sokmaya gidiyorum.

A: Ne çarkı, ne çomağı oğlum?

İ (çok uzaklara bakarak): Anlayamazsın anne, anlayamazsın. Ama pek yakında anlayacaksın...

A: Allah akıl fikir versin kara lastikli oğluma!

İlker Ayrık, Çarkifelek traktörüne biner ve yardımcı sunucu Fatmagül Fakı'yı almaya gider. Mahallenin bıçkınları toplanmış söyleniyor bir yandan;

Bıçkın1: Bu Topuzlu da mahalenin kralı oldu.

Bıçkın2: Sen de milletin kredi kartı borcunu öde, üstüne bir ton hediye, bir de araba; sen de kral

olursun.

Bıçkın1: Haa...

Ayrık; traktörün arkasına yüklenen hediyeler ve feleğin çarkıyla giderken hoparlörden mahallesiye seslenir; "Efsane program Çarkifelek geldi. Kart borcu olmayan borcu ödeniyor, arabası olmayan araba kazanıyor. Çarkifelek çok yakında başlıyor." Reklam sona erer.

Yeni Çarkifelek Nasıl Dönüyor?

Ramazan ayıyla başlayan programın yeni formatında, daha reklamı izlerken çarptı gözüme birkaç şey; bu kart borcu ödeme mevzuu neydi mesela? İzledim ilk bölümü.

Eskisi gibi, üç yarışmacı var. Bu üç yarışmacı, stüdyodaki yirmi yarışmacı arasından bir makine tarafından otomatik olarak seçiliyor. Her etabın sonunda, ekrandaki metni tamamlayan yarışmacıyla Kartifelek oynanıyor. %0'dan %100'e kadar kart borcunu ödemeyi vadeden bu çarkı üç kere çevirme hakkı olan yarışmacılar, gelen yüzdelerden birini seçiyor, temsili bankaya gidiyor ve orada bulunan bir bankacı tarafından, yarışmacının seçtiği yüzdeyle kredi kartı borcu siliniyor. Bunun yanında bir de Çarşı var. Ancak, yarışmacıların kredi kartı borçları kapanmadan, aldıkları puanları Çarşı'da harcamalarına izin verilmiyor. Gerisi eski Çarkifelek'teki gibi.

Her Derde Deva Yarışma

Derdimiz büyük: Kapitalizm.

Tüketimin hastasıyız mesela; çılgınlar gibi, sonsuz tüketimin. Programın aralarında yayınlanan reklamlardaki ürünleri tüketmezsek ölecek gibi hissederiz.

Bankaların kölesiyiz mesela; kapitalizmin iliğimizi kemiğimizi sömüren mabetlerinin. Yukarıda bahsettiğim ürünleri daha fazla tüketebilmek için.

Derken; bir gün Kanal D ekranlarında, yeni başlayacak bir yarışmanın reklamıyla karşılaştım: Çarkifelek. Hasta eden, köle eden sistemin bizlere şifa diye sunduğu yarışma, her derde deva!

Ne derdi Özkan Uğur eskiden, "Ağırlığınca Altın" diye bir program sunarken?

-mı acaba?

Her derde deva "mı acaba"?

Ezber Bozan Böcek Neotroglia

Oğuzhan Şahin

Erkeği ve kadını, erkek veya kadın yapan özellikler nelerdir? Erkek olabilmek için bir penis, kadın olabilmek için bir vajina mı gerekir; yani cinsiyeti tanımladığımız şey sadece organ mıdır?

- Tabii ki hayır.

2010 yılına kadar bilim insanları tarafından tanımlanan cinsiyet, her zaman erkek için bir penis, kadın içinse bir vajinadan ibaretti. Ancak 2010 yılında Rodrigo Ferreira, bulduğu böcekleri Entomolog Charles Lienhard'la beraber incelemeye başladı. Bu cins böceklerde araştırma yapan Japonya'nın Hokaido Üniversitesi'nden Kazunori Yoshizawa da "Cinsiyet rolü değişikliği, bir çok başka hayvanda daha önce bulunmuştu; ama üreme organlarının ters olduğu ilk örnek Neotroglia." diyor.

Neotroglia dişisinin ginosom adı verilen penis benzeri organı, erkeğin vajinaya benzer organına girdiğinde şişiyor ve organın içindeki dikenler sayesinde iki böcek birbirine yapışıyor. Erkeğin enerji harcayarak oluşturduğu "gerdek hediyesi" diye tanımladıkları kapsül ile dişi, penis benzeri organı yardımıyla döllenme için ihtiyacı olan sperm ve yaşamsal faaliyetleri için gerekli olan besini emiyor.

Neotroglia cinsi böcekler, Brezilya'nın doğusundaki mağaralarda yaşıyor. Yoshizawa ve arkadaşları, bu form değişikliğinin mağaranın ekstrem koşullarında besin bulmakta zorlandığı için olduğunu tahmin ediyor ve dişi Neotroglia'da nasıl penis geliştiğini açıklayabilmenin önem taşıdığını söylüyor.

Bir çoğumuzun "cinsiyet" denildiğinde biyolojik olarak aklına gelen şey, üreme organlarındaki farklılık. İnsanlar için bir dişi 44+XX ve erkek 44+XY olarak tanımlanır. Bu kromozomal farklılığın bir sonucu olarak cinsiyet oluşur. Erkek üreme hücrelerini oluşturan XY kromozomları iken, dişi üreme hücrelerini oluşturan bu XX kromozomlarıdır ve hücrel farklılaşma bireylerde bu şekilde gelişir.

Kimi canlılarda ise çiftleşme dönemindeki rol değiştirme, yani bazen erkek bazen dişi rolüne bürünme; beslenmeyle, buldukları suyun kirliliğiyle ve sıcaklık gibi dış etkenlerin sonucunda cinsiyetin belirlenimi ile farklılık gösterir. Bazı canlılar-

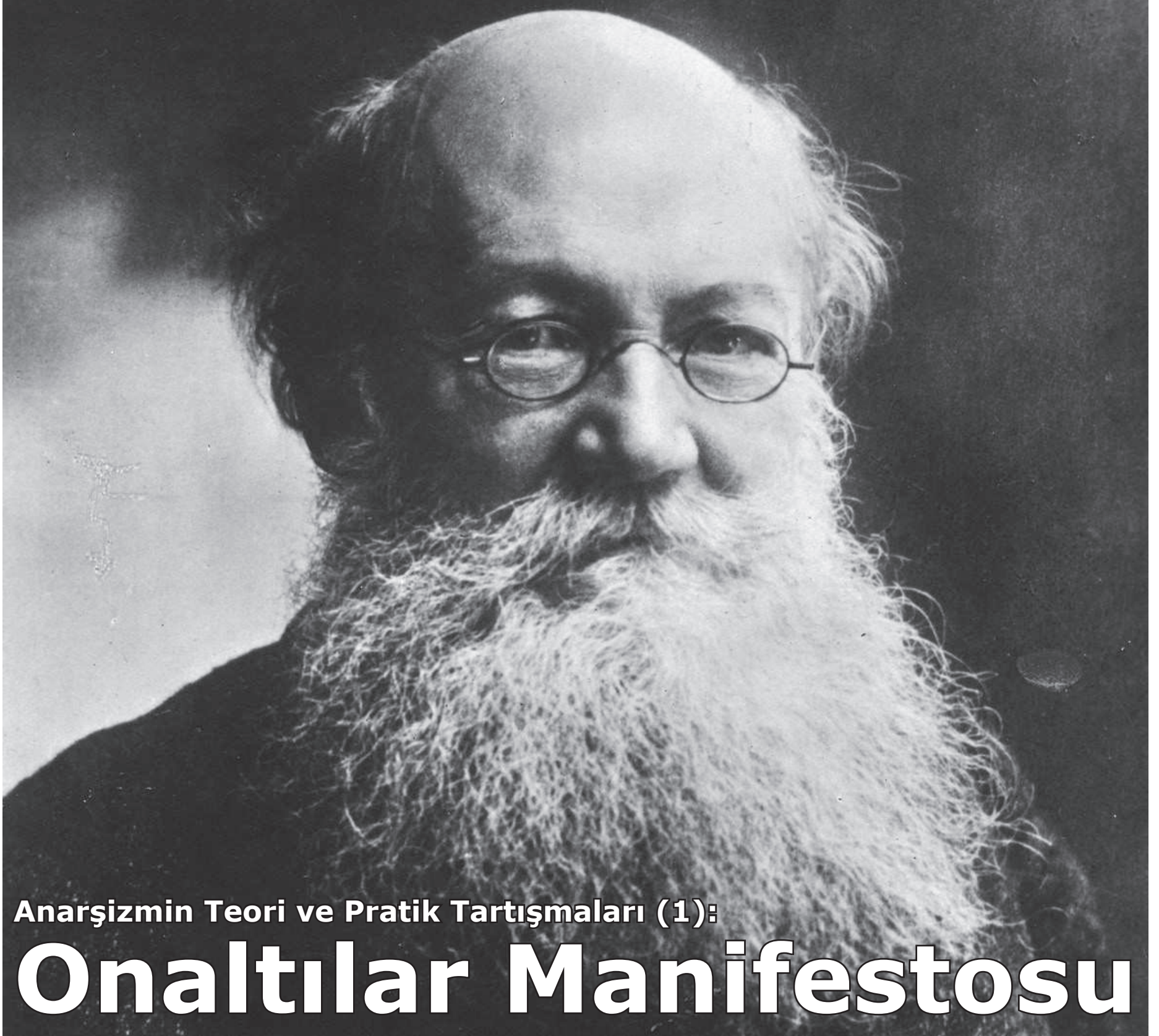
da, tek bir hayvan üzerinde iki farklı üreme özellikleri barındırılır. Doğadaki bu olgunun işleyişi, insanın algıladığı gerçekliğin zıddı bir şekilde gerçekleşiyor. Toplumun "normallik" sınırlarına sığmayan ve insanın oluşturduğu bu kavramların doğada ifade bulmayacağı aşıkardır. İnsanların insana has özellikler yüklediği canlıların davranışlarında, esasen farklı sorunsallara dayanan çözümlerdir.

Biyoloji, yine bu tarz davranış değişikliklerini canlıların karakterinin bütününe ya da varoluşuna değil; türün soyunun devamlılığı gibi çeşitli etkenlere bağlar. Biyolojik olarak cinsiyet, üreme sırasında canlıların aldığı görevler üzerinden gerçekleşmiş farklılıkların isimlendirilmesinden başka bir şey değildir. Yani ne dişi bir kedi alımlı, ne de erkek bir köpek delikanlıdır.

Türün var olabilmesi adına böylece gerçekleşmiş olan üreme organlarının değişikliği ile, dişi ve erkeğin biyolojik olarak üreme vasfı, faaliyete dönüşmüş oluyor. Bu ekolojik gerçekliğin farklı yorumlanması da, içinde bulunduğumuz toplumsal cinsiyet algısının ne denli vahim bir durum olduğunu bu yönüyle de ortaya koyuyor. Toplumsal cinsiyet şartlanmışlığıyla yapılan yaklaşımlar, karşılıklı yardımlaşma temelinde olan canlıları farklı kutuplara sürüklüyor. Kadınlar, toplumsal olarak "ev kadınlığı" ve "analık"ın uzantısı olan işlevleri yerine getirmeye tabi tutuluyorlar. Biyolojik cinsiyetin aksine, toplumsal cinsiyet farklılığı; bulunan çevre ile sosyalleşme süreci içerisinde oluşmakta, bu nedenle toplumdandan topluma, kültürden kültüre değişebilmektedir.

Neotroglia cinsinin örneğindeki gibi, neslin devamını sağlamak ve doğadaki diğer yaşamsal alanlarda karşılıklı yardımlaşma olarak yorumlayabileceğimiz bu gibi olaylar dizisinin yaşam alanlarımızda aynı biyolojik türden olduğumuz insanlarda nadiren karşılaşılan bir içgüdüsel davranış olması, şüphesiz ki bu konunun muhatabı olan bizlerin sorunlarının kaynağıdır.

Şimdi ise, ezberi bozan bir canlı türü ile karşı karşıyayız, ki Neotroglia "evin direği 'erkek'tir" söylemini alt-üst ediyor ve bize içinde bulunduğumuz ilişki biçimini sorgulayabilme fırsatı sunuyor.

Anarşizmin Teori ve Pratik Tartışmaları (1):

Onaltılar Manifestosu

Furkan Çelik & İrem Taştan

Tarih boyunca pratikten gelişen birçok olay ve durum karşısında, birçok farklı düşünce ortaya çıkmıştır. Bu düşünceler kimi zaman sahiplenilmiş, kimi zaman ise bilinçli ya da bilinçsiz bir şekilde çarptırılmıştır. Bu düşünsel aşamalar, tarihsel süreç içerisinde ortaklaşmalara ve ayrışmalara da neden olmuştur.

Anarşist yoldaşlardan Pyotr Kropotkin'in de imzacıları arasında olan ve 1916 yılında yayımlanan Onaltılar Manifestosu, işte tam da böyle bir aşamayı yaratmıştır. 1. Dünya Savaşı'na karşı kaleme alınan bu manifesto, yanlış yorumlanmasıyla, anarşist düşünürler arasında bir tartışma yaratmıştır. 1. Dünya Savaşı'nın başlamasından tam iki yıl sonra kaleme alınan bu manifesto, başta Kropotkin olmak üzere, 15 anarşist yoldaşın imzasıyla yayımlanmış ve geniş çevrelerde yankı bulmuştur.

Onaltılar Manifestosu açık ve net bir şekilde devletlerarası başlatılan ve halkların katliamıyla sonuçlanacak 1. Dünya Savaşı'na karşı olunduğu ve bu savaşın ancak devletlerin terörüne karşı direnerek sonlandırılabilceğini belirtirse de, dönemin kimi anarşist düşünürleri tarafından farklı yorumlanmıştır.

Manifestoya karşı "Cenevre Anarşist-Komünistler Grubu" adıyla, imzacıları arasında Alexander Berkman, Emma Goldman, Errico Malatesta gibi anarşist yoldaşların da bulunduğu bir eleştiri yayımlanmış ve Onaltılar Manifestosu'na ağır eleştiriler getirilmiştir. Kropotkin'in militarist, savaş yanlısı gibi ithamlarla eleştirildiği bu metin, anarşist düşünürler arasında da tartışma konusu olmuştur.

Kropotkin,

Onaltılar

Manifestosu'nda Alman işgalci kuvvetlerin saldırılarının, yaratılmak istenen devletsiz, sınırsız ve özgür dünya önündeki en büyük tehdit olduğunu ve bu tehdide karşı direniş göstermenin önemini vurgularken aynı zamanda Alman devletine karşı savaşın, tüm devletlere karşı verilen bir savaş olduğunu söylemiş, anarşistlerin var olan bu savaşa karşı direniş göstermesinin, bütünlüklü olarak devlet terörüne karşı bir direniş olduğunu açıklamıştır.

Tipki Bakunin'in yaptığı gibi, Kropotkin'in de Alman devletinin ve Alman faşizmin geçmişte olduğu gibi tekrar durdurulması gerektiğini bu yüzden anarşistlerin de savaşa girmelerini, bunun kaçınılmaz bir gerçek olduğunu söylediği Onaltılar Manifestosu, işte tam da bu noktada "Kropotkin'in savaş çağırıcılığı" iddiasıyla, birçok anarşistin he-

definde olmuştur.

Günümüzde ekonomik ve siyasi çıkarlara bağlı olarak savaş dengelerinin değiştiğini göz önünde bulundurursak, Alman devletinin de 1. Dünya Savaşı planıyla aynı kaygıyı güderek birçok coğrafyayı işgal edeceğini ve halkları katledeceğini görmek çok da zor değil.

Onaltılar Manifestosu'nun üzerine ilerletilen tartışmaların, içinde bulunduğumuz coğrafyanın anarşist mücadelesine de katkıda bulunacağını düşünerek, ilk kez Türkçe'ye çeviriyoruz. Anarşizm tarihi içerisinde bir tartışma konusu olan bu manifestonun, 1. Dünya Savaşı'na karşı geliştirilen anarşist perspektifi ve yazıldığı dönemde yarattığı etkiyi dikkate alarak yayımladığımız bu çeviriyle birlikte, "Anarşizmin Teori ve Pratik Tartışmaları" yazı dizimizi de başlatmış oluyoruz.

ONALTILAR MANİFESTOSU - Pyotr Alexeyevich Kropotkin

Her yerden sesler, bir an önce barışın sağlanabilmesi için yükseliyor. Yeterince kan döküldüğünü, yeterince yıkım olduğunu ve her koşulda bunun bitmesi gerektiği söyleniliyor. Bizler herkesten çok ve uzun süredir, gazetelerimizde, halkların aralarındaki savaşa ve imparatorluğun ya da cumhuriyetçiliğin maskesi altında gülünç duruma düşen militarizme karşıyız. Ayrıca tartışılan barış esasları, Avrupalı işçiler tarafından evrensel bir kongre sonrası belirlenseydi memnun olurduk. Üstelik Alman halkı Ağustos 1914'te topraklarını korumak için hareket edildiğine inanmış olsa bile, bu halkın aslında fetih savaşları için aldatılmış olduklarını fark etmeleri için zamanları vardı.

Aslında Alman işçilerin gruplarında en az çalışan Almanlar, çok veya az ilerlemiş olanlar, şimdi anlamak zorundalardır ki Fransa'nın, Belçika'nın ve Rusya'nın bu istila planları çok önceden hazırlanmıştır ve eğer savaş 1875, 1886, 1911 ya da 1913'te patlak vermediyse bunun nedeni uluslararası ilişkilerin daha elverişli olmaması ve de askeri güçlerin Almanya'ya yeterince zafer vaat edememesidir (tamamlanacak olan stratejik hatlar, Kiel Kanalı'nın genişletilmesi, mükemmelleştirilmesi gereken büyük kuşatma topları). Ve şimdi, yirmi aylık savaş sürecinin ve korkunç kayıpların ardından, Alman ordularının istilalarının savunulacak olmadığı görülmelidir. Daha bile önemli olarak farkında olunmalıdır ki, fethedilen yerlere katılıp katılmamayı dile getirmek, her bölgenin halkına düşmektedir (Fransa, Avusturya-Macaristan yenilgisi sonrasında, 1859'da farkına varmıştır).

Eğer Alman işçiler durumu bizim anladığımız ve zaten zayıf bir azınlık olan sosyal demokratların anladığı gibi anlamaya başlasalardı, barışla ilgili tartışmaların başlayabilmesi adına ortak bir zemin bulunabilirdi. Fakat ilhak etmeyi kesinlikle reddettiklerini bildirmeleri ya da onayladıklarını bildirmeleri; böylece istilacı ülkeler üzerinde vergi alma hakkından vazgeçmeleri, istilacıların komşu ülkelere verdiği maddi zararı Alman devletinin ödeme zorunluluğunun

farkına varmaları ve ticaret anlaşması adı altında ekonomik bağımlılığı zorla kabul ettirmek istememelilerdir. Ne yazık ki günümüze kadar Alman halkında bir uyanış belirtisi göremiyoruz.

Zimmerwald Konferansı hakkında konuştuk fakat bu konferansta eksik olan temel, Alman işçilerin tanıtımıydı. Yaşamın Almanya'da pahalı olmasından kaynaklı birçok ayaklanma olayları görmekteyiz. Ama bu ayaklanmaların büyük savaşlarla sürelerini etkilemeden paralellik gösterdiğini unutmuyoruz.

Bu zamanlarda Alman hükümeti tarafından alınan hükümler, yeni saldırıların ilkbahar dönüşüne hazırlandığını kanıtlamaktadır. Ama nasıl ki müttefiklerin ilkbaharda yeni ordularla, yeni ekipmanlarla, öncelere göre daha güçlü toplarla karşı koyacağını bildiğinden, müttefik halkların arasında geçimsizlik ekmeğe çalışmaktadır. Ve bu amaçla savaşın kendisi kadar eski bir araç kullanmakta, yalnızca orduların ve ordu sahiplerinin karşı koyabileceği gelecek barış söylentilerini yaymaktadır. Bülow ve sekreterleri İsviçre'de kaldıkları son günlerde, bu uygulamaya tabii tutulmuştur.

Ama hangi koşullar altında barışın bitirilmesini öneriyor?

Neue Zuercher Zeitung'a göre -ki buna resmi gazete olan Nord-deutsche Zeitung da karşı çıkmıyor- Belçika'nın büyük bir kısmı boşaltılacak, ama bir şartla: Ağustos 1914'te olduğu gibi Alman askerlerinin geçişinin engellenmeyeceğine dair sözler verilmesi gerekiyor. Peki, bu sözler ne olacak? Belçika'daki kömür madenleri? Kongo? Kimse söylemiyor. Ama yıllık büyük bir katkıda bulunulması, şimdiden arz ediliyor. Fransa'da fethedilen topraklar geri verilecek ki buna Lorraine'in Fransızca konuşulan kısmı da dâhil. Ama karşılığında, Fransa, 18 milyarlık Rus borçlarını Alman devletine aktaracak. Bu 18 milyarlık "katkı"yı Fransız tarım ve endüstri işçileri geri ödemek durumunda kalacak, çünkü sonuçta vergileri onlar ödüyor. Kendi emekleriyle oldukça zengin bir hale

getirdikleri on bölüm için 18 milyar verilecek, ama bu bölümler kendilerine harap edilmiş bir şekilde geri verilecek.

Almanya'da barışın koşullarıyla ilgili ne düşünüldüğüne gelecek olursak, bir olgu kesin: Burjuva basını ülkeyi, Belçika ve Kuzey Fransa'nın bazı kesimlerinin topraklarına katılacağı fikrine hazırlıyor. Ve Almanya'da bu fikre karşı çıkma kapasitesine ait herhangi bir güç yok. Bu "fetih"e karşı ses çıkarması gereken işçiler bunu yapmıyor. Sendikalı işçiler kendilerinin emperyalist ateşi tarafından yönetilmesine izin verirken, hükümetin barışla ilgili kararları üstünde herhangi bir etkiye sahip olmak için fazla zayıf olan sosyal demokrat partisi -bütün bir kitleyi temsil etse dahi- kendisini bu konuda ikiye ayırmış buluyor ve partinin çoğunluğu hükümeti destekliyor. Alman İmparatorluğu, 18 aydır ordularının Paris'ten 90 kilometre uzakta olduğunun bilinci ve yeni fetihler hayal eden Alman halkının desteğiyle birlikte neden çoktan yapılan fetihlerden bir çıkar elde edemeyeceğini göremiyor. Kendisini istediği zaman Fransa'ya saldırabilmesi, kolonilerini ve öbür bölgelerini alabilmesi ve direnişinden artık korkmamasını sağlayacak yeni silahları alabilmesi için yeni milyarlarını kullanabileceği barış koşullarını dikte edecek kudrette buluyor.

Şu noktada barıştan bahsetmek, tam anlamıyla Alman devletinin, Bülow'un ve ajanlarının oyununa alet olmak olur. Bize gelince, biz kesinlikle bazı yoldaşlarımızın Almanya'nın kaderini yönetenlerin barışçıl eğilimlerine dair sahip olduğu illüzyonları paylaşmayı reddediyoruz. Biz tehlikenin direk yüzüne bakmayı tercih ediyoruz ve bu tehlikeyi engellemek için ne yapabileceğimizi araştırıyoruz. Tehlikeyi görmezden gelmek, onu arttırmak demektir.

Alman saldırısının yalnızca kurtuluşa dair ümitlerimize karşı bir tehdit olmakla kalmayıp, bütün insan evrimine karşı da bir tehdit olduğunun fazlasıyla farkındayız. Bundan ötürüdür ki bizler, anarşistler, anti-militaristler,

savaş düşmanları, barışın ve kardeşliğin tutkulu savunucuları olarak direnişten yanayız ve bu yüzdendir ki kendimizi, kendi kaderimizi, halkın geri kalanından ayırmak zorunda hissetmedik. Bu halkın müdafaasını kendi ellerine alıp ilgilenmesini görmeyi tercih ettiğimiz gerçeği üstünde durmanın, gerekli olmadığı kanısındayız. Bunun imkânsız olmasıyla beraber, değiştirilemeyecek olanın acısını çekmek dışında yapılabilecek bir şey yoktu. Ve savaşanlarla birlikte iddia ediyoruz ki, Alman halkı en mantıklı kavramlar olan hak ve adalete geri dönerek Pangermanist politik hâkimiyetin projelerinin enstrümanı olmayı reddetmediği sürece, barış söz konusu bile olamaz. Şüphesiz, savaşa, cinayetlere rağmen, bizler enternasyonalist olduğumuzu ve halkların birleşimi ile sınırların yok olmasını istediğimizi unutmuyoruz. Ama biz halkların (Alman halkı dâhil) uzlaşmasını istediğimizden ötürüdür ki, özgürlüğe dair tüm ümitlerimizin mahvoluşunu temsil edecek bir saldırgan karşı direnmeleri gerektiğini düşünüyoruz.

45 yıl boyunca Avrupa'yı uçsuz bucaksız ve sağlamlaştırılmış bir kamp haline getiren bir parti kendi koşullarını dikte edebiliyorken, barıştan bahsetmek bizlerin yapabileceği en büyük hata olur. Direnmek ve onun planlarını alaşağı etmek, akli yerinde olan Alman halkına yolu açmak ve bu partiden kurtulmasını sağlamak için gerekli olanları tedarik etmektir. Alman yoldaşlarımız bilsinler ki, bu iki taraf için de avantajlı olan tek sonuçtur ve bizler kendileriyle işbirliği yapmak için hazırız.

28 Şubat 1916

Olaylardan sonra yayımlanan bu bildiri, Fransa ve yabancı basında yayınlanacağından dolayı ancak on beş yoldaşımız bu bildiriye onaylamıştır: Christian Cornelissen, Henri Fuss, Jean Grave, Jacques Guérin, Pierre Kropotkin, A. Laisant, F. Le Lève (Lorient), Charles Malato, Jules Moineau (Liège), A. Orfila, Hussein Dey (Cezayir), M. Pierrot, Paul Reclus, Richard (Cezayir), Tchikawa (Japonya), W. Tcherkesoff.

Yalınayak

Cezaevlerinde Uyuşturucu Kullanımı ve Ticareti

yalinayak@meydangazetesi.org

Uyuşturucu son dönemlerde yine gündeme gelmiş, uyuşturucudan yaşamını yitiren çocuklar ve gençler hükümetin "acil" toplanmasına sebep olmuşken, uyuşturucu ticareti ve kullanımını cezaevlerinde de son bulmuyor. Mahpuslara "tedavi"leri için verilen ilaçlar, cezaevi yönetiminin denetiminde "servis edilen" uyuşturucular...

İzmir Kırıklar F Tipi Hapishanesi'nde tutsak olan Umut Fırat Süvarioğulları, gazetemize yolladığı mektupla, cezaevlerinde giderek yaygınlaşan uyuşturucu kullanımını, koşullarda düzenlenen uyuşturucu partilerini ve cezaevi yönetimlerinin "dört duvar arasındaki bu ticaret"teki rolünü yazdı.

"AKP iktidarı topluma dayattığı ahlak anlayışıyla, yaşam tarzına dönük müdahaleleriyle, kitleleri mutlak anlamda denetim altına almaya çalışırken TCK'da yaptığı son düzenlemelerden biri olan uyuşturucu kullanımında, yasada "içicilik" olarak geçtiği şekliyle herhangi bir cezai sorumluluğu bulunmayan bu davranış veya tercihin, hapis cezasıyla cezalandırılması yoluna gitmiştir. Burada şunu özellikle belirtmem gerekir ki kendi hayatımda uyuşturucu vb. bir maddeye katıyen yer vermediğim gibi, kullanılmasını da desteklemiyorum. Ama her ne sebeple olursa olsun, bunu kullanan kişilerin hapsedilerek caydırma, cezalandırılma yoluna gidilmesi konusunda bazı trajikomik yanların olduğunu da belirtmek istiyorum.

Size somut sayılar, istatistikler verme imkanım yok. Ama bire bir gördüğüm, şahit olduğum bir durumdan bahsedeyim. Kimse kimseyi kandırmasın. Uyuşturucu kullanıyor diye kişileri hapishaneye atmakla korkutan iktidar, kendi kitlesine dönük böyle popülist olduğu kadar derin ideolojik bu tutumlar ve söylemler kitleleri kandırabilir ama gerçeklerin üstünü örtemez. Her gün kapımın önünden, bazen plastik bardaklar içinde bazen de birer draje olarak kesilmiş şekilde hazırlanmış uyuşturucu hap tepsisi geçiyor. Adli tutukluların önemli bir kısmı, bazıları

akşam 20.30'da, bazıları sabah 08.30'da, bazıları da hem akşam hem sabah bütün günü uyuşmuş yatakta geçirecek denli, bu ağır uyuşturucu hapları kullanıyor. Bunlar öyle "sıradan" "İnsomin", "Atarax" gibi uyku hapları değil.

Daha ağır hatta "deve yatan" gibi lakapların takıldığı ilaçlar. Bunları aile hekimi de yazamıyor ayrıca. Bunları yazdırmak için ya hastaneye gidiliyor ya da hastaneden sadece bu iş için gelen uzman psikiyatr bu ilaçları yazabiliyor. İlaçların kullanımının yaygınlığına bir diğer örnek; Şakran T Tipi açıldığında ilk giden hükümlülerdendim. Kısa sürede hapishane dolunca revire çıkmakta problem yaşamaya başladık. İdareyle ve personelle yaptığım konuşmalarda, kuruma gelen adli mahkumların, çok büyük kısmının bu uyuşturucu haplardan kullanması nedeniyle, öğlene kadar onların haplarının dağıtımıyla ilgilendiklerini öğrendim. Bizzat da elinde tepsi, bardakların içinde ilaç dağıtan gardiyanlarla da karşılaşıyordum.

Şakran T Tipi'nin hücre kısmına getirilen bir genç veremliydi. Kendisine nasıl bulaştığını sorduğumda, "Abi geldiğim hapishanede bir çocuktan uyku hapları almıştık. Adam veremliymiş. Bütün koşu bulaştı" dedi. Yöntem şu; gardiyan tek drajeyi verdiğinde yutar gibi yapıyor, dilinin altına koyuyor,

sonra da çıkartıp diğerleriyle birlikte içiyorlar. Gardiyanlar "bulaşmamak" için kontrol de yapmıyor. Böyle biriktirdikleri ilaçları bazen tek tek bazen de bütün koşu için "parti" yapıyorlarmış. Gözle rinizde canlandırabiliyor musunuz? Sonra da hepsi veremli. Bunların adı uyku hapi ama çocuklar bunları değişik ilaçlarla birlikte içtiklerinde "kafa hapi" olduğunu söylüyorlar.

Yine bir detay anlatayım. İlaçların böyle bardakla veya tek draje olarak dağıtılmasının sebebi şu: Tek draje hap verildikten sonra gardiyanın önünde içip, kabını geri vermen isteniyor. Bardak içinde de keza öyle. Bunun nedeni, bazı çok ağır uyuşturucuların herkese verilmesi ve de birden çok hapın içeride stoklanmasıyla oluşturulan uyuşturucu piyasasıdır. Uyuşturucu, satılan bir metaya dönüşüyor. İktidar dışarıda "içicileri" cezalandıracaktı değil mi? İçeride satıcılar türüyor. Hem de toptancı rolünde olan, yine bilindik haliyle devlet.

Olayın bir diğer boyutuna örnek: 25.06.2014 tarihinde sağlık raporu için Yeşilyurt Eğitim ve Araştırma Hastanesi'ne gittim. Parmaklıklı hücreler konulduktan sonra, Buca Bölge Kapalı Hapishanesi'nden askerler, ite kaka, 18-20 yaşlarında, 1.60 boylarında bir mahkumu sürükleyerek yandaki hücreye koydular. Kapısını

kilitlenmeden, Buca askerleriyle (6-7 kişi) komutanları, çocuğu tekme tokat dövmeğe başladılar. Biz siyasilere ve diğer adliler, demir kapiya ve duvarlara vurarak işkenceyi protesto ettik. Saldırı 10-20 dakika kadar sürdü. Komutanlarını çağırıp neden işkence yaptığını sorduğumuzda, "insan gibi konuşmuyor, küfür ediyor" dediler. İşkence yapılan çocuğun her halinden uyuşturucu haplarla "normalleştirilen", ilaç etkisini yitirdiğinde ise benliğine geri dönen biri olduğu anlaşılıyordu. O esnada iki küfür etmiş işte! Hapishanelerde, şu an aynı durumda on binlerce kişi var. Bu insanları bu hale getiren de devlet, hapis eden de devlet, üstelik döven de devlet. Diğer adliler "Şikayetçi ol", "Bizi tanık göster" dediğinde, çocuk "Beni daha fazla döverler" diyordu.

Ülkenin her yanı F-T-L vb. hapishanelerle dolduruldu. Daha yüzlercesi de yapılıyor. Hapishanelerin boş kalmayacağı, iktidarın ideolojik misyonuna uygun olarak, yeni "suçlu" profilleri yaratılarak "içiciler" veya işte "18 yaşın altındaki gençlerin gönüllü cinsel birlikteliğinden" (muhtemel ki erkek bireyi) "tecavüzçüler" yaratılarak, kendi denetim alanlarında, ama bu sefer bedavaya, sistematik olarak "uyuşturmayı ve tecavüz ettirmeyi" kendisine yeni vizyon projesi olarak seçtiği anlaşılıyor."

Kullan-at Kılavuz:

Kapitalist işleyiş içerisinde zaman zaman kullanılabilir ama paylaşma ve dayanışmayla örülü özgür dünyada hiçbir şeye yaramayacak bilgiler...

Basın Kanununa Göre Süreli Yayın Türleri ve Dağıtım

Davut Erkan

kullanat@meydangazetesi.org

Basılı eserlerin basım ve yayımı ile ilgili esaslar 5187 sayılı Basın Kanununda düzenlenmiştir. Bu kanunun 2. maddesinde tanımlar düzenlenmiş ve gazete, dergi gibi periyodik olarak basılan yayınlar Yerel, Bölgesel ve Yaygın olmak üzere 3 yayın türü başlığına ayrılmıştır. Buna göre

Yaygın süreli yayın: Tek bir basın-yayın kuruluşu tarafından aynı isimle basılan ve her coğrafi bölgede en az bir ilde olmak üzere, ülkenin en az yüzde yetmişinde yayımlanan süreli yayın ile haber ajanslarının yayınlarını,

Bölgesel süreli yayın: Tek bir basın-yayın kuruluşu tarafından basılan ve en az üç komşu ilde veya en az bir coğrafi bölgede yayımlanan süreli yayını,

Yerel süreli yayın: Tek bir yerleşim biriminde yayımlanan süreli yayınlar ile haftada bir veya daha uzun aralıklarla yayımlanan yaygın ve bölgesel yayınları,

Bunlardan ilk ikisi konusunda pek bir duraksama olmasa da, yerel süreli yayınlar konusunda kanun metnindeki açık anlatıma rağmen sıradan değil sadece kolluk memurları, bazı basın savcılarının nezdinde dahi bir kafa karışıklığı söz konusudur. Elinizde tuttuğunuz Meydan Gazetesi de bu yayın türü altında sınıflandırıldığından bu yazının kaleme alınması zorunluluğu doğmuştur.

Basın Kanunu'na göre "Yerel Süreli Yayın" olarak sınıflandırılacak 2 tür yayın vardır. Bunlar;

1 Tek bir yerleşim yerinde yayınlanan süreli yayınlar

2 Haftada bir veya daha uzun aralıklarla yayınlanan yaygın ve bölgesel yayınlar

Yani bir gazete veya derginin Basın Savcılığı tarafından "yerel süreli yayın" olarak tescil edilmesi her zaman o yayının tek bir coğrafi bölgede dağıtılmak üzere basıldığı anlamına gelmez. Haftalık veya aylık yayınlar, nerelerde dağıtıldığına bakılmaksızın ister yaygın, ister bölgesel olsun "yerel süreli yayın" olarak tescil edilir.

DAĞITIM

Yukarıda açıklanan nedenlerle yerel süreli yayınların sadece bir yerleşim yerinde dağıtılmak üzere yayımlandığı şeklindeki görüşün hiçbir hukuki dayanağı bulunma-

maktadır. Öte yandan bir yayının dağıtımını veya satışını yayın türüne bakılarak engellenmesi engelleyebilecek herhangi bir hüküm de mevzuatta yoktur. Yayıncı, basılı eserin dağıtımını istediği şekilde gerçekleştirebilir. Bunu bir dağıtım şirketi aracılığıyla yapabileceği gibi bizzat veya okurları vasıtasıyla da gerçekleştirebilir.

Basın Kanunu'nun 3. Maddesine göre "Basın özgürdür. Bu özgürlük; bilgi edinme, yayma, eleştirme, yorumlama ve eser yaratma haklarını içerir."

Bir yayının dağıtımını ancak ve ancak mahkeme kararıyla yasaklanabilir ve engellenebilir. Basın Kanunu'nun 25. maddesine göre "belirli kanunlarda yer alan suçların yayın organları vasıtasıyla işlenmesini tespit eden ya da haber alan savcılık hakime müracaat edebilir ve hakim basılmış eserlerin tamamına el koyabilir yani toplatabilir."

Kanunun öngördüğü şekilde bir suç soruşturması kapsamında mahkeme tarafından dağıtımının yasaklanmasına ve toplatılmasına karar verilmemiş olan herhangi bir yayının dağıtımının engellenmesi de aynı yasadaki suç olarak düzenlenmiştir. Basın Kanunu 22. maddesine göre "Kanuna uygun olarak basılmış eserleri, bunların yayımını veya dağıtımını veya satışını önlemek amacıyla tahrip eden veya bozan kimse, ... süreli ve süresiz yayınların basılmasını, yayımını, dağıtımını veya satışını şiddet veya tehditle engelleyen kimse, hapis ve para cezasıyla cezalandırılır."

Kamu görevlileri bu sıfatlarıyla hareket ederken yasalara bağlı hareket etme yükümlülüğü altındadır. Yapacakları her işlemin yasal bir dayanağı olması ve o işlemi gerçekleştirmeye yetkili ve görevli olmaları gerekmektedir. Yetkisi ve görevi olmaksızın bir işlem yapan kamu görevlisinin, eyleminin suç teşkil etmesinden kaynaklı sorumluluğu bakidir. Mahkeme tarafından verilmiş bir yasaklama veya toplama kararı olmaksızın bir yayının basım veya dağıtımına engel olan kişi ister kamu görevlisi olsun ister olmasın, ceza hukuku anlamında bir suç işliyordur. Bu suçun işlenmesi emrini veren de, suçun işlendiğini görüp engel olmayan kamu görevlileri de azmettiren, iştirak veya yardım eden yahut "suçu haber veremeyen" kişiler olarak cezai sorumlulukla karşı karşıya kalırlar.

Hasta Tutsak Tahliyesinden Dört Gün Sonra Yaşamını Yitirdi

Kan kanseri olan ve infazı ölüm sınırına geldiği için cezası ertelenen hasta tutsak Şehmus Yetek, yaşamını yitirdi.

Müebbet hapis cezasına çarptırılan ve 18 yıl boyunca cezaevinde kalan kanser hastası tutsak Şehmus Yetek, bir ay önce durumunun ağırlaşması üzerine kaldığı Midyat Cezaevi'nden Ankara'ya sevk edilmişti. Hastalığı ilerlediği için infazı durdurulan 65 yaşındaki Şehmus Yetek, Diyarbakır Araştırma Hastanesi'nde tedavi altına alındı. Ancak hastalığı oldukça ilerleyen Yetek, kaldırıldığı hastanede, 13 Temmuz günü yaşamını yitirdi.

Adli Tıp Kurumu 3 yıldır kanser hastası olan Yetek'in ancak şuurunu kaybetmesinin ardından cezaevinde kalamayacağı yönünde rapor vermişti. Şehmus Yetekle birlikte, tedavilerinin engellenmesi, ATK raporlarının planlı şekilde gerçekleştirilmesi ve cezaevlerindeki koşullar bir hasta tutsağın daha yaşamına mal oldu.

Hastanın Ama Hapse Girebilirsin

Anne ve 6 aylık ikizlerin çilesi bitmiyor. Örgütle yardım yataklık suçlamasıyla 2 yıl 1 ay hapis cezası alan ikiz bebek annesi Mülkiye Demir Kılınc'ın hastaneden aldığı, "panik atak", "görme bozukluğu" ve "yüzde 43 bedensel engeli" olduğuna ilişkin heyet raporu da cezasını ertelemeye yetmiyor.

Çünkü raporu veren Haseki Eğitim ve Araştırma Hastanesi, söz konusu bu rahatsızlıkların, ikiz bebeklerin annesi Kılınc'ın cezaevinde yatmasına engel olmadığına ilişkin bir karar verdi. Şimdi ise Adli Tıp Kurumu bu raporu inceleyecek ve İnfaz Savcılığı'na ileticek. İnfaz Savcısı da hastanenin verdiği rapora göre Mülkiye Demir Kılınc'le ilgili kararını açıklayacak.

TECRİT ÖLDÜRÜR, DAYANIŞMA YAŞATIR

Vahap Güler

İHD İstanbul Şubesi Cezaevi Komisyonu Üyesi

İstanbul'dan Ankara'ya: F Tipi Mezar İstemiyoruz

İnsan Hakları Derneği İstanbul Şubesi'nin "hasta mahpusların serbest bırakılması" talebiyle İstanbul'dan başlatıp Ankara'da sonlandırdığı "F Tipi Mezar İstemiyoruz" yürüyüşü öncesi İHD'liler, hasta mahpusların aileleri, yakınları, arkadaşları, yoldaşları, çeşitli kurumlardan desteğe gelmiş devrimciler, bu olayı haberleştirmek isteyen gazeteciler, hepimiz, Bakırköy Kadın Hapishanesi önünde toplanıyoruz. Devrimci Anarşist Faaliyet'in de destek verdiği eylem, İHD İstanbul Şubesi Cezaevleri Komisyonu üyesi Hatice Onaran'ın, hazırlanan basın açıklamasını okumasıyla başlıyor. Ardından Wernicke Korsakoff hastası tutsak Ergül Çiçekler'in ablası Fikriye Bagaç, Kemal Gömi'nin kardeşi Feyzullah Gömi, Fatma Tokmak'ın oğlu Azad Tokmak, ve Newroz Bozkurt'un annesi Türkiye Bozkurt birer konuşma yaparak hasta mahpusların durumuna dikkat çekiyor, yapılacak olan yolculuğun hasta tutsaklar için önemine bir kez daha değiniyor.

Adalılar müzik grubunun verdiği kısa dinletinin ardından yolculuğa çıkılacak aracın gelmesini bekliyoruz. Bu bekleyiş sırasında da "devrimci hücreler, yıkılacak hücreler" ve "tecrit öldürür, dayanışma yaşatır" sloganları, cezaevini çevreleyen duvarlar-

da yankılanarak yükseliyor. Bu sırada içeriden tutsakların da sloganlarla yanıt verdiğinin duyulması, beton duvarların dayanışmayı bölemeyeceğinin göstergesi haline geliyor.

İkinci durağımız, Metris. Burada İHD İstanbul Şube Başkanı Ümit Efe, Metris'in işkencenin merkezi durumunda olduğunu ifade ediyor. Tedavinin bir hak olduğunu belirten Efe'nin, ring araçlarının birer işkence aracı olarak kullanılmasını da kabul edilemez olarak değerlendirmesinin ardından, Metris'te bulunan 21 hasta tutsağın isimlerinin okunmasıyla eylemi bitiriliyor.

Ardından Ümraniye'ye doğru harekete geçiliyor. Yine cezaevine yakın bir yerden başlanan yürüyüş, cezaevi kapısına dek sürdürülüyor. Burada yapılan açıklamaların ve tutsak bulunanların isimlerinin okunmasının ardından Gebze'ye doğru yola çıkılıyor.

Devrimci Anarşist Faaliyet, her iki cezaevi önündeki eyleme, üzerlerinde "8m2 Öldürür" ve "Duvarları Yıkma, Özgürlüğü Yaratmaktır" yazan dövizlerle katılarak dayanışmasını sunuyor.

Gebze'ye vardığımızda yapılan basın açıklamasının ardından Gebze merkezinde bir yürüyüş gerçekleştirilerek, araçlarla Gebze Cezaevi'ne gidiliyor. Gebze Cezaevi, Azad'ın da çocukluğunu

geçirdiği cezaevi. Annesi ile beraber burada uzun yıllar kalmış.

Burada sloganlar eşliğinde gerçekleştirilen yürüyüş ve basın açıklamasının ardından İzmit'e doğru yola çıkılıyor.

2. Gün

Yolumuz bu kez Kandıra Cezaevi'ne. Hemen herkesin Kandıra ile ilgili bir anısı ya da halen burada tutulan bir yakını ya da tanıdığı var. Cezaevi yolun iki tarafına yayılmış dev bir tesisi andırıyor. Eylem yapacağımız yere doğru yürüyoruz. Geçen arabalardan kimileri korna çalarak selamlıyor bizleri. Eylem gene, "Hasta Mahpuslar Serbest Bırakılsın" yazılı pankartın açılmasıyla başlıyor.

Burası Fikriye Ana'nın kardeşinin de tutulduğu cezaevi. Aynı zamanda Azad da bir mahpusun görüşmecisi. Biz çayımızı yudumlarken onlar da görüşe gidiyor. Gelince de Bolu'ya doğru yola çıkıyoruz.

Bolu'da, cezaevi önündeki yolda yapılan basın açıklamasının ardından konuşan mahpus yakınları, devletin işkence ile hapsedtiği yakınlarının tedavilerinin engellenmesinin de bir işkenceye dönüştüğünü belirttiler. En doğrudan tepkiyi anneler veriyor: "Katiller, çocuklarımızdan ne istiyorsunuz, (hapishaneye dönerek) seni yapana lanet olsun".

Ardık önümüzde Sincan var. Oraya doğru yola çıkıyoruz. Sincan'a vardığımızda, Ankara İHD'nin hazırladığı pankart en öne geçiyor, İstanbul grubu onun arkasında, yürüyüş başlıyor. Yürüyüşte, "Hasta Mahpuslar Serbest Bırakılsın" ve ağır hasta tutsakların listesinin yazılı olduğu pankartlar açılırken, hasta mahpusların fotoğraflarının yer aldığı dövizler taşınıyor ve "Hasta Tutsaklar Serbest Bırakılsın", "Tecrit Öldürür Dayanışma Yaşatır" sloganları atılıyor.

3. gün

Önce İHD Ankara Şubesi'ne gidiyoruz. Burada beklerken iki tane anne geliyor, ikisi de Sivas'ta çocuklarını yitirmiş. Biri Menekşe ve Koray Kaya'nın anneleri Hüsnüye Kaya, diğeri ise Serkan Doğan'ın annesi Perize Doğan. Onlar evlatlarını yitirmişler, ama başka evlatlar yitmesin diye gelmişler dayanışmaya.

Öğlen saatlerinde Konur Sokak'a doğru gidiyoruz. Çünkü burada iki gün boyunca bir imza standı açılıyor. Standın başında anneler, aileler ve İHD'liler olduğu kadar desteğe ve dayanışmaya gelenler de gün boyunca eksilmiyor.

4. gün

Bugün konukevinde kahvaltıda bir konuşmamız var. Konukevine dün gece geç saatlerde, bir

önceki gün tahliye edilen Murat Ekin ve ailesi geldi. Sabah yaptığımız birlikte kahvaltı sırasında kendisini yormamayı özenle dikkat ettik.

Bugün Ulucanlar'a gidiliyor. İHD şubeleri, devletin Ulucanlar Cezaevi'ndeki devrimci tutsakları katletmesini hatırlatmak ve işkence gören devrimci tutsaklara dikkat çekmek için bir eylem yapıyor. Eylemde "Kanla Yazılan Tarih Silinmez" ve "Devletin Katliamcı Geleneği Ulucanlardan 'F' Tipine Devam Ediyor" pankartları açılıyor.

Yürüyüş ve eyleme katılan Temel Demirel de söz alarak devletin katliamlarından söz eden bir konuşma yapıyor. "Söze ilk defa bu devlet katildir diyerek başlıyorum. Birçok arkadaşımız, bu arkamda katledildi. Buraya utanmadan, Ulucanlar Kültür ve Sanat Merkezi denmiştir. Yalandır! Burası işkencelerin, idamların yeridir. Evet, bizler de bir gün müze yapacağız, katliamların, katil kapitalistlerin müzesini yapacağız."

Hasta mahpus aileleri, Sakarya Caddesi'nde düzenlenen Madımak anmasına destek olmak için, Konur Sokak'taki imza standından topluca hareket ederek, sloganlar eşliğinde bir yürüyüş gerçekleştiriyor. Anma etkinliğinde söz alan Sultan Ana "Nerede bir haksızlık, nerede bir zulüm olursa biz anneler orada olacağız, çocuklarımızın yanında olacağız, bu katliamlara dur di-

yeceğiz, Sivaslara, Roboskilere dur diyeceğiz, Yaşasın Halkların Kardeşliği, Biji Bratiya Gelan" diyerek bitiriyor konuşmasını.

5. Gün

Hasta mahpusların serbest bırakılması talebiyle Türkiye'nin birçok merkezinden Ankara'ya gelen aileler ve insan hakları savunucuları, Yüksel Caddesi'nde buluşuyor. Burada önde "Hasta Tutsaklar Serbest Bırakılsın" ve "Ji Girtiyê Nexweş Re Azadî" yazan pankart, arkasında hasta mahpusların isimlerinin yazdığı pankart ve hasta mahpusların fotoğraflarının olduğu dövizlerle yürüyüşe başlanıyor. "Biji berxwedana zindanan", "Girtiyê şoreşê rûmeta me ye", "İçerde dışarıda hücreleri parçala", "Hasta tutsaklar serbest bırakılsın", "İnsanlık onuru işkenceyi yenecek", "Anaların öfkesi katilleri boğacak" sloganları eşliğinde meclisin Dikmen kapısına kadar yürünüyor. Fikriye Bagaç

Fikriye Bagaç'ın kardeşi Ergül Çiçekler, "örgüt yöneticisi olmak" suçlamasıyla diğer 3 arkadaşıyla beraber 16 yıldır tutuklu. Hayata Dönüş operasyonu sonrası yapılan zorla müdahaleler sonucu Wernicke-Korsakoff hastası olmuş. Son 10 yılını hatırlayamıyor.

Fikriye Ana, Bolu Cezaevi önünde şunları diyor: "İçerde kardeşimle uğraşıyorlar. Senin raporların kayboldu diyorlar. Bu insanlığa sığar mı soruyorum sizlere. Devlet, hem kardeşimi

aldı, tutukladı, hem de haklarını gasp ediyor. Üstelik elle taciz olayı, tecavüz olayı yaşanıyor, ama bunlar da dikkate alınmıyor. İnsanın insan hakları var. Ben isyan ediyorum. Etmeyeni de ayıplıyorum."

Sultan Ana (Türkiye Bozkurt)

Gebze'de tutulan kızı Newroz Bozkurt için yollara düşen Sultan Ana "Bu devlet çocuklarımızdan ne istiyor?" diyor ve ekliyor "Eğer Erdoğan ve Emine yerimizde olsaydı ne yapardı? Çok merak ediyorum. Bizim hiçbir günahımız yok. Tek günahımız Kürt olmamızdır. Artık Türk halkı da bizi anlansın".

Gülmez Ana (Selvi Gülmez)

Selvi Gülmez'in kızlarından biri 1996 yılındaki ölüm orucuna katılmış. Diğer kızı Nergiz Gülmez ise, 2000 yılındaki ölüm orucuna katılmış, ancak bedeni daha fazla direnemeyince 11 Nisan 2001

günü yaşamını yitirmiş. Gülmez Ana, buna rağmen direngiğinden bir şey kaybetmemiş, üstelik daha da bilerek düşmüş şimdi de Tekirdağ 1 No'lu Cezaevi'nde tutulan oğlu Ali Gülmez'in serbest kalması için yollara. Aslında tüm mahpuslar için adalet arıyor, çünkü hepsi de benim çocuklarımdır diyor. "Kuvvetim oldukça devam edeceğim" diyor. Söylediği hüznü ezgilerle, acısından çok öfkesini belli etmek istiyor gibi hep en önde. Çünkü polislerle, askerlerle, jandarmalarla, gardiyanlarla kavgalı. Devletle kavgalı. Devlettten hiçbir şey beklemediklerini, sadece çocuklarını yanlarında görmek istediklerini ifade ediyor.

Mahmut Arslan

Mahmut Arslan'ın babası İsmail Arslan, Mardin'deki bir patlama olayından dolayı 49 yaşında cezaevine girmiş. Cezası müebbet. Trabzon'daki cezae-

vinde iken solunumla ilgili ciddi rahatsızlıklar yaşayınca tahliye edilmek yerine önce Kandıra 2. No'lu F Tipi'ne, buradan da Metris R Tipi Cezaevi'ne sevk edilmiş. Burada durumu daha da ağırlaşınca İstanbul Kartal Yavuz Selim Hastanesi'ne gönderilmiş, buradayken İHD'nin yoğun çabaları sonucu cezası 6 ay ertelenecek tahliye edilmiş. Ama Mahmut Arslan, babasının 22 yıl mahpusluktan sonra neredeyse ölüm döşeginde tahliye edilmesine sevinemiyor. "Şimdi babamı almış olsak ne olacak, almamış olsak ne olacak. Yarın onu toprağa yollayacağız. Babam can çekiyor." diyor ve ekliyor "Babam gibi daha nice insan, hukuksuz olarak dört duvar arkasında. Böyle bir devlet olmaz olsun."

Feyzullah Gömi

İdama mahkûm edilen, sonradan cezası müebbet hapse çevrilen Kemal Gömi, 1993 yılından beri mahpus. O da Hayata Dönüş'ten sonra F tipi cezaevine alınan ve tecrit işkencesine maruz bırakılan tutsaklardan biri. Bundan dolayı psikolojisi bozulan Kemal Gömi'ye şizofreni tanısı konmasına, Adli Tıp Kurumu'nun hakkında cezaevi koşullarında yaşayamaz diye rapor hazırlamasına rağmen hala tahliye edilmiş değil. Feyzullah Gömi, kardeşinin sağlığının cezaevinde bozulduğuna dikkat çekiyor, artık çevresinin farkında olmadığını, hapishaneyi evi zannetmeye

başladığını söylüyor.

Azad Tokmak

Azad Tokmak, 2,5 yaşındayken annesi Fatma Tokmak ile birlikte gözaltına alındı. Götürüldükleri İstanbul Terörle Mücadele'de her ikisine de ağır işkence uygulandı. 15 gün sonra Fatma Tokmak tutuklanarak Gebze Cezaevi'ne gönderildi ama Azad ilk önce Çocuk Esirgeme Kurumu'na, ardından Fatma Tokmak'ın avukatı Eren Keskin'in yoğun çabaları sonucu annesinin yanına, Gebze'ye gönderildi.

Fatma Tokmak'ın, gördüğü işkenceler ve hapishane koşullarından kaynaklı ağır kalp hastalığına yakalanması üzerine 2006 yılında tahliye edilmesiyle beraber, Azad da çocukluğunun geçtiği Gebze Cezaevi'nden "tahliye oldu".

Ne var ki Yargıtay, Fatma Tokmak'ın cezasını onayınca annesiyle yolları ayrıldı. Fatma Tokmak şimdi Bakırköy Kadın Cezaevi'nde. Azad ise haftalık görüşmeler dışında göremiyor annesini. Ama bu bile devleti rahatsız etmiş olmalı, anne ile çocuğunun görüşmesi, örgütten haber taşıyor olarak değerlendirilmiş. Şimdi Azad'ın "örgüt kuryeliği"nden açılmış bir davası var, tutuksuz yargılandığı.

Azad "çocukken cezaevi eğlenceli geliyordu" diyor. "Ama şimdi hiç de öyle değil".

Çünkü annesinin ağır kalp

hastalığı ile ilgili hastaneden aldığı raporunun olmasına rağmen Adli Tıp Kurumu'nun bunu dikte almamış. Üstelik Adli Tıp, 9 kere alınan raporun 9'unu da "kaybettik" bahanesiyle işleme koymamış.

Şimdi Azad yalnızca annesi için değil hasta olsun olmasın bütün mahpuslar için sokakta, cezaevi önünde, eylemde. Çünkü duvarların ne anlama geldiğini iyi biliyor.

Annesiyle beraber kaldığında görüş günleri ziyaretçilerin tarafına geçtiğini anımsıyor Azad. Annesi onu karşı tarafta görünce şaşırıp soruyormuş, Azad, ne yapıyorsun orada diye. Azad bunu yapma nedenini annesini bir de oradan görmek, bir de oradan nasılsın anne demek olarak açıklayınca annesinin zaten sen hep benim yanımda değil misin diye cevap verdiğini ve yanına çağırıldığını hatırlıyor Azad.

Cezaevinde adli mahpusların da çocukları olduğunu, ama onlarla pek oynama fırsatı olmadığını, ancak onları içtimalarda görebildiğini söylüyor Azad. Ve annesinin kendisinden yumurta kutularında toprak istediğini. Havalandırmayı çiçeklerle bezeyen kadın mahpusların toprak ihtiyacını büyük oranda küçük Azad sağlıyormuş anlaşılan. Eğer yakalanırsa da ağlamasını tembuh etmişler mahpuslar. Azad da yakalanınca da başlamış ağlamaya. Gardiyanlar "Tamam, git"

deseler de ağlamayı sürdürüyor. Azad'ın anlatırken havalandırmadan bahçe diye söz etmesi, taşınan toprak miktarı konusunda bir fikir verebilir.

Ama Azad'ın en çok işe yaradığı şey koğuştan koğuşa küçük notlar taşımak oluyormuş. Annesi bunun için eşofmanının iç tarafına küçük cepler dikmiş. Bu ceplere konan küçük notlar sayesinde mahpuslar birbirleriyle iletişim kurabilmiş. Hatta bir protesto eylemi de buradan organize edilmiş. Ama son anda Necla ismindeki bir gardiyanın eşofmandan habersiz Azad'ın ağzını arayarak "Annenle konuştuk, artık o notları önce biz okuyacağız" demesi üzerine boş bulunan Azad, gülümseyerek, eşofmanını indirdiğini anlatıyor. Necla Gardiyan'ın şaşkın bakışları da hiç gözünün önünden gitmiyor. Bu küçük aksiliğe rağmen eylemin gene de yapılmış olmasından dolayı içi rahat. Aynı anda bütün mahpuslar camları kırarak seslerini yükseltmişler.

Annesini de, birlikte iyi vakit geçirdiği bir başka mahpus Dilek ablasını da özleyiyor. Ama artık içeri girmek değil, onların dışarı çıkmalarını istiyor. Kendi hesabına göre annesi 2032 yılında çıkacak, yani 37 yaşına geldiğinde. Ama cumhurbaşkanının af yetkisini kullansa bu sürenin daha öne alınabileceğini söylediğinde ise annesinin yanıtı netmiş. Devletten af dileycek bir şey yapmadım ki diyormuş.

21. yy'da Teslimiyet Teorileri ve Pratikleri:

Greenpeace 5,2 Milyon Doları Yok Etti

GRANT DETAIL

<http://www.greenpeace.org>

Washington, DC

United States

\$150,000 for 2 years

To its work on sustainable agriculture in China.

Award Date

December 11, 2003

Program

Sustainable Development

Program Goal

East Asia (ended 2003)

Alp Temiz

alp@meydangazetesi.org

Greenpeace; petrol baronu Rockefeller Vakfı gibi onlarca "hayırsever" vakıftan topladığı fonların küçük bir kısmını, döviz spekülasyonlarında kaybettiğini açıkladı.

Greenpeace'in finans danışmanının Euro ile Pound para birimleri arasındaki dalgalanmada, 11 Milyon Liraya karşılık gelen 3 Milyon gibi bir miktarını "üzülerek" kaybettiğini açıklaması, dünya çapında haberlere ve tartışmalara konu oldu.

Greenpeace'in yalnızca kur farkıyla bu miktarda para kaybediyor olması, şirketlerden fon kabul etmeyen ama aynı şirketlerin vakıfları yoluyla yaptığı bağışları memnuniyetle kabul eden STK'nın aldığı fonların miktarı hakkında büyük bir tartışmaya yol açtı.

Kaybedilen paranın "çevreci kampanyaları" sekteye uğratmayacağı Greenpeace merkez ofisi tarafından açıklanırken, paraya gerçekte ne olduğu konusunda da ciddi şüpheler mevcut.

Geçtiğimiz günlerde yayınlanan bu haber, söz konusu fonların ne denli büyük miktarlarda parasal bir akışa yol açtığını açıkça ortaya koyuyor.

İktisadi olarak detaylı bir analiz yapılırsa şüphesiz daha gerçekçi verilere ulaşılabilecektir. Ancak kabataslak bir hesaplamayla, son günlerdeki Euro-Pound paritelerindeki dalgalanmaya göre kaybedilen paradan yola çıkılarak, anaparanın miktarı hakkında yaklaşık bir yargıya varılabilir.

Euro-Pound paritesi, Greenpeace International tarafından açıklamanın yapıldığı 15 Haziran tarihi öncesi son 1 aylık zaman diliminde, sadece yüzde 1 oranında dalgalandı. Bu da 3 milyon Pound'un kaybedilebilmesi için, 300 Milyon Pound'luk bir alım satım işleminin yapıldığı anlamına geliyor. Yani sadece üzerinde işlem yapılan para, yaklaşık 1 Milyar 100 Milyon Lira.

Truva atı STK'ların (Sivil Toplum Kuruluşu) maddi destek aldığı şirketlere ve kurumlara karşı mücadele ediyormuş gibi görünmesine kentlerde ve vadilerde pek çok kez tepki gösterilmişti. Mücadelenin öznesi yerellikler ve yaşam savunucusu örgütlenmeler, çeşitli zeminlerde bu konuda açıklamalar, deşifasyonlar yapmışlardı. (1)

Truva atı STK'lara karşı takınılan bu tavrın temelini oluşturan, yaşamı savunanlar ile yaşamı yok edenlerin bir araya gelemeceği, aynı sözü söylüyormuş gibi davranamayacağından ileri gelmektedir. Yaşamı yok eden şirketler tarafından kurulan ve desteklenen çevreci vakıflar ve STK'lar, hayata geçirdikleri "dünyayı kurtarma projeleri"ne yaptıkları katkılardan dolayı petrol, doğalgaz, sanayi, kimya, inşaat, medya şirketlerini çevreci ilan etmiş; onları yeşile boyamıştır. Bu vakıfların ve STK'ların asıl amacı, şirketleri "Yeşile Boyama"dır.

Greenpeace, bu STK'ların belki de en kurnazı. Çünkü şirketlerden doğrudan para almayı reddediyor. Bu da onun, gerçekten de halkın öz örgütlenmesiyle gerçekleştirdiği bir mücadele olduğu yanılgısını güçlendiriyor.

Greenpeace International internet sitesinde belirttiği üzere "Greenpeace bireysel destekçilerin gönüllü bağışlarına ve vakıflarca desteklenen hibelere güvenir." diyor.(2) Bu söz ile GP güya şeffaflık gösterirken açık veriyor ve şu soru akıllara geliyor: Kim tarafından kurulan hangi vakıflar?

Rockefeller Brothers Fund, Inc., Charles Stewart Mott Foundation, The Trust for Mutual Understanding, Reiman Charitable Foundation, Inc., The Scherman Foundation, Inc., The Overbrook Foundation...(3)

Liste böyle uzasa da, çok uzatmaya gerek yok. Bir tek Rockefeller Vakfı'nı incelemek yeterli olacaktır. Rockefeller Vakfı'nın kurucusu John D. Rockefeller, aynı zamanda 20. yüzyılın başında Shell dahil 25'ten fazla şirketi içine alarak büyük bir petrol tröstü haline gelen Standard Oil şirketinin de kurucusu.

Rockefeller Brothers Foundation internet sitesi rbf.org'tan, sürdürülebilir kalkınma başlığı altından Greenpeace'e hangi zamanlarda, kaç kez, kaç yüz bin dolar bağış yapıldığı kolaylıkla öğrenilebilir.(4)(5)(6)(7)(8)

GreenPeace adını yeşil koyarak yaşamı savunamaz, çünkü petrol şirketlerinden destek alarak petrolün açığa çıkardığı sorunlara karşı mücadele edilmez.

GreenPeace adını barış koyarak barıştan yana da olamaz, çünkü yeryüzündeki savaşların çoğu kendisini destekleyen petrol şirketlerinin çıkarları uğruna gerçekleştiriliyor.

Yolda karşınıza çıkıp sizden destek talep eden sevimli, modern, duyarlı, çevreci üniversite öğrencisi Greenpeace'çilere bu soruları sorun. Muhtemelen kesinlikle şirketlerden bağış kabul etmediklerini söyleyecekler. Israrcı olup belgeleri söylediğinizde anlamazlıktan gelecek, belki ekip şefini çağırarak. Ekip şefi bu konu özelinde bir açıklama yapmayıp başka hikayelerle bu mevzuyu kaynatmaya çalışacak. Ama siz bileceksiniz: Hesap ortada!

Milyon dolarların nereden geldiği belli.

Nasıl kaybolduğuna gelince; işte orası aslında tam bir muamma.

Dipnotlar:

- 1) <http://patikaekoloji.org/yeni-nesil-truva-atlari-ve-fon-dongusu/>
- 2) http://www.greenpeace.org/international/en/about/faq_old/questions-about-greenpeace-in/
"Greenpeace relies on the voluntary donations of individual supporters, and on grant support from foundations."
- 3) <http://www.undueinfluence.com/greenpeace.htm>
- 4) <http://www.rbf.org/grant/10866/greenpeace-fund>
- 5) <http://www.rbf.org/grant/10866/greenpeace-fund-0>
- 6) <http://www.rbf.org/grant/10866/greenpeace-fund-1>
- 7) <http://www.rbf.org/grant/10866/greenpeace-fund-2>
- 8) <http://www.rbf.org/grant/10866/greenpeace-fund-3>

ÜTOPYACI ARANIYOR ACUN MEDYA KAZANIYOR

Merve Arkun
mervearkun@meydangazetesi.org

“ Acun’un yeni dönemde ekranlara taşıyacağı bu program içerisinde yaratılacak mikro toplum her ne kadar şimdiden merakla bekleniyor olsa da, programla birlikte “Acun’un Ütopyası”nda milyar dolarların katlanarak artacağını görmek çok da zor değil.

Bir yer düşünün. Bir ormanın ortasında, bir dağın tepesinde ya da bir nehrin kenarında, ıssız bir arazi. Elinizde iki inek, 25 tavuk ve birkaç araç-gereç var. Tek varlığınız olan bu hayvanlarla hayvancılık yapabilir ya da birkaç tarım aletiyle hayatta kalmanız için yeterli olacak şekilde tarım yapabilirsiniz. Hatta isterseniz sizinle aynı araziye paylaşmak zorunda olan diğer 14 kişiyle yaşamsal ihtiyaçlarınızı ve yapmanız gereken işleri de paylaşır, bu dayanışmayla daha kolektif bir yaşam örgütlersiniz. Birlikte ekip-biçer, birlikte yaşarsınız. Yani "kendi küçük dünyanız"da huzurlu ve mutlu yaşarsınız. Bu, ütopyik olarak kurgulanmanın bir minyatürü olabilir.

Ama eğer siz "kendi küçük dünyanız"da yaşıyor iken, her anınız 7 gün 24 saat boyunca kameralarla kaydediliyor, sizin dünyanız dışında yaşayan milyonlar istedikleri her an sizin dünyanızı izleyebiliyor/dikizleyebiliyorsa, birlikte yaşamak zorunda olduğunuz 14 kişi ile birlikte içinde bulunduğunuz dünyadan elenmemek için bencillik ve rekabete bürünüyorsanız, bu ütopya olmaktan çıkar, içinde yaşadığımız distopik durumun sıkıştırılmış bir formatı haline gelir.

Show dünyasının neredeyse "tek adam"ı haline gelen Acun Ilıcalı'nın yeni sezonda yayınlayacağı program ÜTOPYA, işte böyle bir dünyayı tasvir ediyor. Daha yeri belirlenmemiş ıssız bir arazide, kendilerine verilen birkaç hayvan ve araç-gereçle, 15 yarışmacının "mikro bir toplum" inşa edeceği Ütopya'nın başvuruları henüz başlamış olsa da, yarışmanın hem televizyon dünyasında hem de sosyal medyada yarattığı etkiye bakılacak olursa, gelecek sezonun en çok tartışılan ve en çok izlenen programları arasında olacağı açık. Acun Ilıcalı'nın "Biri Bizi Gözetliyor", "Var mısın Yok musun?", "O Ses Türkiye/O Ses Çocuklar" ve "Survivor"ın ardından yayına sokacağı bu programla, show dünyasında yeniden bir ilki başlatacağı anlaşılıyor.

Sunuculuktan Medya Patronluğuna: John de Mol ve Acun Ilıcalı

Acun'un daha önce ekranlara getirdiği birçok show programı gibi Ütopya'nın formatı da yabancı kanallardan satın alınmış. Ütopya'nın yaratıcısı da, "Var mısın Yok musun?", "O Ses Türkiye/O Ses Çocuklar", "Survivor" ve "Fear Factor"un yapımcısı olan televizyoncu John De Mol'un

şirketi Talpa Medya.

Aslında Acun'un yalnızca televizyon programları değil kariyeri de Mol'un kariyeriyle büyük oranda benzerlik gösteriyor. Forbes'in "Dünyanın En Zenginleri" listesinde 2009 yılında 334. sırayı alan John De Mol'un geçmişinde de sunuculuk yatıyor. Yıllar öncesinde (tıpkı Acun gibi) bir sunucu olarak televizyonculuk kariyerine giriş yapan Mol, kariyerini ilerlettikçe (Acun'un yakın bir zamanda yaptığı gibi) bir televizyon kanalı satın almış.

Şimdilerde yaklaşık 2.2 milyar dolar serveti olan John De Mol'un kurduğu Talpa Medya'nın ürettiği her yarışma programı, televizyonculuk tarihine yeni bir bakış açısı katmak noktasındaki kararlılığıyla, büyük yankı uyandırıyor. Mol'un deyimiyle "sıradan bir şirket olmayan" Talpa'nın 25 kişilik ekibi, her pazartesi bir araya gelerek yarışma programlarının formatı üzerine kafa yoruyor. "Yararlılığın sınırlarını zorlayan" bu ekip, çalışmalarına öyle yoğunlaşıyor ki, pazartesi buluşmalarında yaptıkları sosyo-ekonomik tahlillerle, yarışmalarına arka planlar hazırlıyor. Öyle ki "2013 yılı boyunca tam anlamıyla sabit bir şeyi fark ettik; insanlar güvensiz, ekonomik geleceklelerinden endişeli, sistemden mutsuzlardı. Kendimize şunu sorduk: İnsanlara her şeyi yeniden başlatmak için bir şans verilseydi ne olurdu? Şimdi yaşadığımız dünya yerine, mini bir toplum inşa edebilirler miydi?" sorusunun ardından 2014 yılı başında Ütopya ile birlikte, ekonomik krizlerden endişeli, geleceklerinden kaygılı 15 kişiye yeni bir "şans" sunmaya karar vermişlerdi.

İdealin Hayâlini Ararken

Birer hayal mekânı olan ütopyalar, içinde buldukları dünyadan mutlu olamayan kimselerin, ideal olanı simgeleştirdikleri "kurgulanmış dünya"lardır. Günümüz kapitalist dünyasında ise asla gerçekten mutlu olamayacakların ideal olana ulaşabilme adına sarıldıkları bu hayaller, çoğu zaman düşünsel bir uğraş olmanın ötesine geçememektedir. Gündelik uyumun mümkün olduğu, yaşamsal ilişkilerin sorunsuz ilerlediği, "mutlu toplum"un hâkim olduğu ütopyalar, her ne kadar "en çok arzulanan"ı işaret etse de, salt bir uğraş olarak kalmakta ve yalnızca bir tasvirde ibaret olmaktadır. Bu "ideal evren" tahayyülü, hemen her zaman sadece hayalini mümkün kıldığı ideali hayal etmenin rahatlığını sunmaktadır.

Ütopyalar aslında "idealin hayali"ni sunarken, hayal kurarını içinde bulunduğu distopyaya da razı kılmaktadır. Distopyalarda hep "bugünden daha kötü" olanın tasviri sunulduğundan, kişi içinde bulunduğu zamanı da mutluluğu zorunlu kılan ideale yakın tutar. Aslında yaşanmakta olan günün bir distopya olduğunun (sanal yaşamların, gözetlenmenin, kapatılmanın böylesine olağanlaşmasının) görmezden gelinmesi de, içinde bulunulan hali giderek normalleştirir.

Kapitalizmin belirlediği sınırlar içerisinde insan yalnızca hayal edebilmenin özgürlüğüne sahiptir. Ütopyalar, daha mutlu bir evrenin yalnızca bir hayal olabileceğini, asıl olanın ise yaşamakta olan gerçeklik olduğunu vurgulamakta, hayal eden kimselere de yalnızca "hayal etmenin mümkün"ünü dikte etmektedir.

Gerçekten de "her şey açık"

Yaklaşan yeni sezonda yayınlanmaya başlayacak Ütopya şimdiden konuşulmaya başlandı bile. John De Mol'un "sosyal bir deney" dediği Ütopya'nın bu coğrafyaya uyarlanmış hali ve yaratacağı etki ise merak konusu. Yarışmanın düzenleneceği ve her bir köşesi kameralarla gözetlenecek olan sınırlı arazi içerisinde özel banyoların, tuvaletlerin kıscası mahremiyetin olmaması, yarışmanın Hollanda formatındaki kadar ilgi çeker mi bilinmez. Ancak Ütopya'nın Amerika formatında olduğu gibi, bir eşcinselin de yarışmaya "renk katacak" biçimde katılımının sağlanması, sanıyoruz "buranın ütopyası"nın tahammül sınırlarını zorlar.

Ütopya yalnızca sahip olduğu formatıyla değil, show dünyasının kurallarına getireceği yenilikler ve yeni yöntemleriyle de merak uyandırıyor. Bugüne kadar düzenlenen tüm yarışmaların aksine, yarışmacıların eleneceği açık oylamalar için, "her şey açık ve adil" denilse de, düzenlenecek açık oturumların sonucunda katılımcılardan birinin elenecek olmasının yarışmacılar arasında büyüteceği hırs ve rekabet duygusu, bu duygunun Ütopya'daki gündelik yaşayışlara yansımaları ise bugünden belli.

Biri Bizi Gözetliyor'dan bu yana show dünyasında büyük yer edinen "gözetlenme", Ütopya ile doğru noktasına ulaşacak gibi görünüyor. Kısa süreli şöhretlerin, 7/24 gözetlenmelerin, kayıt altına alınan yaşamların sergilendiği reality showların belki de son

noktası olacak "Ütopya deneyi".

"Mahremiyet"in olmadığı, "her şeyin açık ve adil" olduğu, sınırları belirli bir alanda her anınızın kaydedildiği ve naklen yayınlandığı bir dünyanın ne kadar idealize olduğu tartışılır. Ancak bir yıl boyunca yaşayacağınız her günün, Orwell'in 1984'üne benzerliğini düşündüğünüze, bir distopyaya dönüşeceği fikri de çok da uzak sayılmaz.

Rekabetçi Topluma Geçiş

Öteden beri sistem karşıtlarına "atfedilen" ütopya kavramının kapitalizmin ve show dünyasının kazananları arasında yer alan Acun ve De Mol tarafından bu şekilde piyasaya sürülmesi, bu programın esasen neye hizmet edeceği konusunda bizlere yeterince fikir vermemelidir.

Programın yapımcıları bugünkü kapitalist sistemin koşullarının geçerli olmadığı bir dünyayı "sıfırdan yaratma şansı"ni katılımcılara sunmakta ve yarışma boyunca yaşanacak her şeyi internet ve televizyon aracılığıyla tüm toplumun gözetimine açmakta. Programın ismi itibarıyla oluşması beklenen mutlu tablonun yerine hırs, rekabet ve bencilliğin ortaya çıkması halinde ise, topluma-düzene ilişkin eleştirilerin boş birer safsata olduğu, sorunun sistem sorunu değil insan doğasına ilişkin olduğu mesajı verilmekte. Tabi ki programın baştan sona kurgu olduğu iddiasında değiliz. Ancak, ayda üç kez yapılan ve her elemelerde bir katılımcının, programdan çıkarılacağı elemelerin ve yarışmanın sonunda bir kazananın olacak olmasının katılımcılar arasında bencillik, rekabet ve gruplaşmalara yol açacağı aşikârdır.

Böylesi bir tablonun izleyiciye sunduğu alt metin, "hayalcilere" düşünüy kurdukları koşullar sağlandığında dahi, eninde sonunda bugünkü dünyanın yeniden yaratılmasının kaçınılmaz olduğudur. Yani kapitalizm kaçınılmaz bir sonuç olarak dikte edilmekte ve bu şekilde topluma hayalcilikten vazgeçip, mevcut sisteme razı olmaları ve sisteme adapte olmaları öğütlenmektedir.

Acun'un yeni dönemde ekranlara taşıyacağı bu program içerisinde yaratılacak mikro toplum her ne kadar şimdiden merakla bekleniyor olsa da, programla birlikte "Acun'un Ütopyası"nda milyar dolarların katlanarak artacağını görmek çok da zor değil.

Fanzin

SONSUZ FANZİN

"Zamanın sonsuzluğunda anı yakalamaya koyulan" Sonsuz Fanzin ekibiyle yaptığımız röportajı sizlerle paylaşıyoruz.

Meydan: İsminiz neden sonsuz?

Biz evrenin bir başının ya da sonunun olmadığını düşünüyoruz. Bu zaman için de geçerli. Zaman da sonsuz. Aslında zamanın da her anı kendi içinde sonsuz. Bu sonsuzluk hissi bizim sevincimize de, hüznümüze de, öfkemize de işleyen bir sonsuzluk. Bu yüzden fanzinimiz de sonsuz.

"Fanzin dediğin beles olur" mottosu dikkatimizi çekiyor...

Öyle bir sistemde yaşıyoruz ki para her yere ulaşmış durumda. Para her yerde, o kadar çok var ki. Bari bizim paylaşımımız bir maddiyatla eşleşmesin, bari bizim paylaşımımıza para giremesin istedik. Okuyucuyla yazar arasına para girmemeli. Ki zaten fanzinimizin politik bir fanzin olması, ücretsiz olmasına gebe.

Ece Ayhan'ın Meçhul Öğrenci Anıtı şiiriyle karışıyoruz sayfaları çevirdiğimizde. Biz sayfayı çevirdiğimiz sıralarda, devlet Berkin'i katletmişti. Bu şiiri seçmenizin Berkin Elvan'la bir ilişkisi var mıydı?

Evet, vardı. Bu şiiri koyduk çünkü hislerimize dokundu. Berkin'in ölmesine çok öfkeliydik ve o dizeler bizim için Berkin'e ve devletin katlettiği bütün çocuklara dokunuyordu. O anı, o öfkeyi çok daha yoğun yaşadık bu dizelerle.

Sonsuz Fanzin'in yazılar dışında bir pratiği, bir eylemliliği var mı?

Fanzinin kenarlarına zımba değil de iplik bağlayışımız bir rastlantı değil. Bu pratiğe denk düşen bir eylem. İpleri takmak fanzinin son adımı oluyor. Hem hazırlığın son adımı olduğundan heyecanlanıyoruz hem de hep birlikte iplikleri dikerken ettiğimiz sohbet, içinde olduğumuz sosyallik bizim bütün düşlerimizi örgütleyebileceğimiz bir sohbeta dönüşüyor.

"Maddi tıp şeytandır" dediğiniz bir sayfa görüyoruz...

Gezi eylemlerinde katledilen Ethem'in babasının bu eyleminin arkasındayız kesinlikle. Ve şunu da çok iyi görebiliyoruz sistemin deli yaftası yapıştığı tüm insanlarda, onları kapatarak toplumdan izole etmek istemelerinde hep bir korku var. Sistemi de tanıyoruz, korkusunu da. Bütün etiketlerini yırtıp çöpe atıyoruz bu yüzden.

Sonsuz Fanzin kimlere dokunuyor?

Net ulaştığı bir öğrenci kitlesi var. Onun dışında çantamızda sürekli fanzinleri taşıyoruz ve kahvede oturan emekçi amcadan, 1 Mayıs Mahallesi'ndeki Filiz Ablamızdan, Kadıköy'de sokakta yaşayan birinden, gecekondulu mahallelerinin birindeki bir berbere kadar verebiliyoruz. Ve bu bize daha anlamlı geliyor.

Peki, bu fanzinin çevresinde kimler var?

Sınırsız toprakların olduğu, sömürünün olmadığı, kimse'nin ötekileşmediği bir dünyanın hayaliyle bir araya gelen insanlar var.

Son olarak Sonsuz Fanzin'e ulaşmak isteyenler nerelerde bulabilirler?

26A Kolektifi'nin bütün mekanlarında bulabilirler. Onun dışında, Kadıköy'de İmge Kitabevi, Akmar Pasajı'ndaki Sosyal Kitabevi, Limon Kafe, Bozukoda Kafe, Roza Kafe; Beşiktaş'ta Siyah Kafe; Avcılar'da Günışığı Kitap-Kafe gibi yerlerde bulabilirler. İletişime geçmek isteyenler de sonsuzfanzin@gmail.com adresinden bizlere ulaşabilirler.

BU BİR DİSTOPYADIR!

Özlem Arkun

ozlema@meydangazetesi.org

Saat 06.30. Alarm.

Uyanırsın yeryüzündeki herkes gibi, yataktan kalkarsın. Tuvalete yönelip çişini yapar, elini yüzünü yıkarsın, musluğundan akan mis gibi sudan içersin biraz. Mutfağa yönelip sabah kahveni hazırlarsın tek tuşla. Kahveni yudumlarken odana döner, giyinmeye başlarsın. Ütülü pantolonunu ve gömleğini giydikten sonra, sıktırtırsın kravatını da iyice. Tuvalete dönersin tekrar; saçının horoz ibibiği gibi havalanmış bölgelerini indirirsin ıslak tarağınla, dişlerini fırçalarsın. Güne hazır sayılırsın. Kapıya yönelirsin, çıkmadan son bir kez bakarsın portmantonun boy aynasında kendine, evet, hazırsın.

(Hmm, her şey yolunda.)

Saat 06.55. Alarm.

Çıcarsın kapıdan, binersin asansöre. Komşularınla karşılaşır, gülümser kafanla selamlaşırırsın. Çıcarsın apartmandan. Durağa tam zamanında varırsın. Otobüs de tam zamanında gelir. Zaten trafik sorunu yoktur artık.

(Hala her şey yolunda.)

Saat 07.25. Alarm.

İnersin otobüsten, girersin döner kapıdan, dönüp durarak gününü geçireceğin plazaya. Her günküden daha heyecanlı girersin, öğleden sonra terfi toplantısı vardır. Çalışırsın, çalışırsın. Öğle arasında yersin yemeğini, toplantı odasına yönelirsin. Kaparsın terfiyi, çıkarırsın oradan. Çalışırsın, çalışırsın küçük ofisinde. Sana özel, daha büyük bir ofisin olacaktır artık.

(Henüz dünya nüfusunun %99'unu göçük altında öldüren bir deprem olmadı.)

Saat 17.30. Alarm.

Paydos. Küçük ofisindeki eşyalarını paketler, büyüğüne taşıyıp yerleştirirsin. Son bir kez yeni çalışma alanına göz atar, sonra çıkarırsın o devasa plazadan yarın geri dönmek üzere. Otobüs yine tam vaktinde, tam da olması gereken yerededir. Kaçırırsın akşam planların baltalanırdı zaten, ki bunu hiç istemezsin. Önce eve

uğrar, duş alıp üzerini değiştirirsin. Çıkar, arkadaşını almaya gidersin. Sinemaya gidersin önce, sonra bir de yemek yersiniz. Keyifli bir gecedir.

(Durdurulamaz biçimde yayılan virüsler nerede kaldı?)

Saat 23.30. Alarm.

Evine yönelirsin, son otobüse yetişirsin. Şanslısın bugün de. Girersin apartmana, asansörde yine aynı komşularla karşılaşırırsın. Gülümser, kafanla selamlaşırırsın. Açarsın kapını, girersin evine. Tuvalete yönelip çişini yapar, elini yüzünü yıkarsın, musluğundan akan mis gibi sudan içersin biraz. Pijamalarını giyer, yatağına uzanıp TV izlersin biraz LCD ekranından. Bugünden daha iyi geçecek olan yarını düşünürken gözlerin kapanır.

(İnsan görünümlü uzaylılar ne zaman istila edecek yeryüzünü?)

Saat 06.15. Alarm.

Rüya görmeye başlarsın. Ortasından duru ırmakların geçtiği, yemyeşil bir ormandaymışsın, tablo gibi. Yanında sevgilin. Piknik yapıyormuşsunuz, dünyanın en mutlu insanıymışsın. Derken bir kasırga başlamış, önce piknik sepetiniz uçmuş, sonra sevgilin. Sonra ağaçlar, hayvanlar, senin dışında bütün canlılar. Bir süre öyle şanmışsın. Sonra yalnız olmadığını anlamış, diğerlerini aramaya başlamışsın hayatta kalmaya çalışarak. Sen bu rüyayı görürken, odanın önünde kuşlar cıvıdamaya başlar.

(Bu nasıl distopya, hayatın tepe taklak olmayacak mı?)

Saat 06.30. Alarm.

Uyanırsın hafif kan ter içinde. Distopik rüyan gelir gözünün önüne. Neyse ki sadece kötü bir rüyadan ibarettir. Yataktan kalkarsın. Tuvalete yönelip çişini yapar, elini yüzünü yıkarsın, musluğundan akan mis gibi sudan içersin biraz. Mutfağa yönelip sabah kahveni hazırlarsın tek tuşla...

Herhangi bir zaman. Alarm...

Yeni Dünya'nın Başlangıcı ve Sonu Hikayeleri

Ütopya ve distopyalar, insanın toplumsal yaşamının, olduğu biçiminden farklı kurgulanmasına dayanır.

Sözcüğün kullanımı, genellikle ilk ütopya olarak kabul edilen Thomas More'un 1516 yılında Latince olarak yazdığı "Utopia" isimli kitabıyla yaygınlaşmıştır. More'un Ütopya'sı, birçok açıdan

Platon'un "Devlet" adlı eserine dayanır. Bu iki eser dışında, Farabi'nin "Güneş Devleti" adlı eseri, Francis Bacon'ın "Yeni Atlantis"i önemli ütopya arasında yer alır.

Ütopya, insanlara daha özgür ve daha mutlu bir yaşamın nasıl örgütlenebileceği üzerine görüşler sunarken; dis-

topya ise olumsuz ütopya ve genellikle otoriter, baskıcı toplumları ifade eder.

George Orwell'in "1984" ve "Animal Farm" (Hayvan Çiftliği) romanları ile Aldous Leonard Huxley'in "Brave New World" (Cesur Yeni Dünya) romanı en tanınmış distopyalar arasında gelir.

GEORGE ORWELL
BİN DOKUZ YÜZ
SEKSEN DÖRT

İNGİLİZCE ASLINDAN ÇEVİREN
NURAN AKGÖREN

George Orwell - 1984

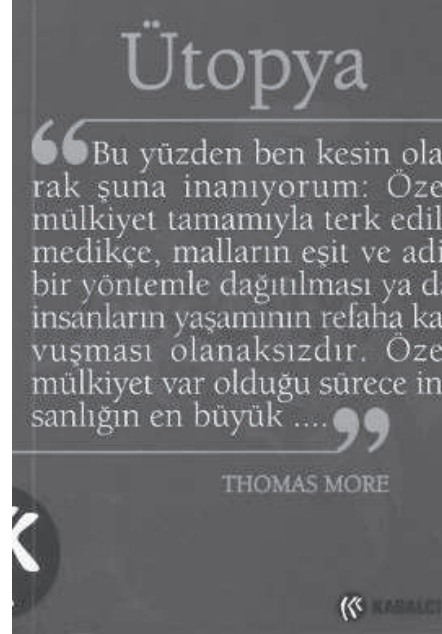
1984 romanı, distopyalarda sık rastlanan öğelerin, totaliter bir dünya düzeniyle egemen güçlerin, insanların her türlü özgürlüğünü denetler hale geldiği bir kabusu betimler.

Romanın anti-ütopik dünyasında, totaliter bir merkezi "tek parti"nin yönetiminde korku, propaganda ve beyin yıkama ile halk kontrol altında tutulmakta ve istenildiği şekilde etki edilmektedir.

ğer yandan bir distopya sunar. Öte yandan, siyasal ve fiziksel açılardan bakıldığında; ütopya distopya, distopya da ütopya olarak okunabilmektedir. Le Guin'in kendisi de Mülksüzler için "ikircikli ütopya" ifadesini kullanır.

Roman, Shevek adlı Anarres'li bir fizikçinin Urras'a seyahatiyle Anarres'te alıştığı yaşamın tam aksini deneyimleyişini anlatır. Anarres paylaşımcı, dayanışmacı bir topluluğu barındıran ve özverinin gündelik bir norm olduğu çorak bir gezegendir. Urras ise tam aksine verimli toprakları olan ve kolay yaşama olanakları sağlayan bir dünyadır; ancak burada kapitalist ve sosyalist iki rejim birlikte süregelmektedir. Urras gezegeni eşitsizliğin kök saldırdığı ama kamufle edildiği, tüketimin yüceltildiği, bilimin savaşların ve silahların emrine koşulduğu bir ülkedir.

Aslında Le Guin'in Mülksüzler ile, bir yandan kapitalist sistemi, öte yandan da eşitlikçi gibi gözükse de arka planda farklı egemen ilişkilerinin, hiyerarşilerin ortaya çıktığı, özgürlük ve bireysellik sorunlarının ötelendiği "reel sosyalizm" tarzı rejimleri eleştirdiği söylenebilir.

Thomas More - Ütopya

More'un eseri, var olmayan bir kurgusal adada geçmektedir. More kitabında aslında döne-

minin (16. yüzyıl) İngiltere'sine bir eleştiri getirmektedir. Zaten dönemin İngiltere Kralı da bunu böyle algıladığı için, eserleri, görüşleri ve yaşam tarzıyla krala ters düşen Thomas More, 6 Temmuz 1535'te idama mahkum edilmiştir.

More ütopyasında siyasi iktidarın tek elde toplanmasına ve sınıfsal imtiyazlara karşı çıkan bir metin yazmıştır. İlk bakışta eşitlikçi görünen bu ütopyanın altında, bireyi yok sayan ve tek tipleştirici bir toplum mühendisliği ile karşı karşıya kalırız.

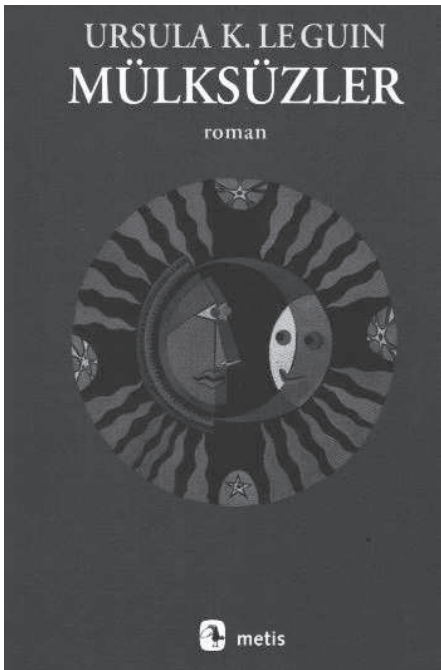
Ama yine de çağın belli başlı özelliklerini barındıran More'un kitabı; eşitlik, adalet, özgürlük arayışını barındıran ilk radikal örneklerden biri olarak kabul edilir.

bury. Fahrenheit 571 kitapların tutuşma derecesidir. Günümüzde yangın söndürmekle görevli olan itfaiyeciler yerine, burada itfaiyecilerin görevi kitapları yakmaktır.

Kitapların yakıldığı bir dünyadaki insanların düşüncelerini okuyucuya doğrudan aktaran eser; sansüre, endüstri haline gelen sanat yapısına eleştiri sunmaktadır.

Romanda bu kitaplardaki bilgiyi onlar yok edilmeden belleklerine almaya çalışan insanlar diğer önemli kahramanlardır.

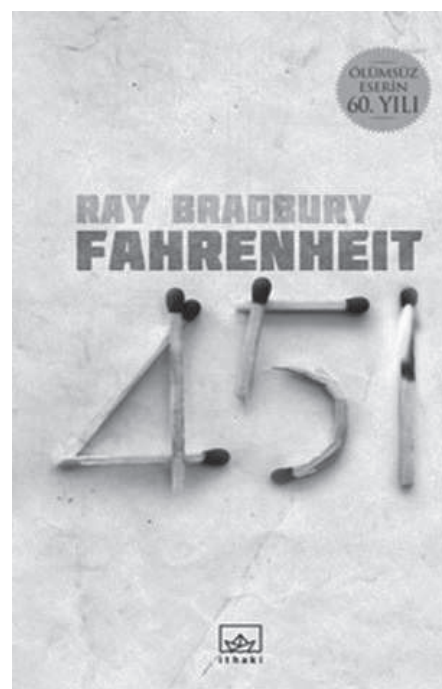
Romanda, itfaiyeci önemli bir değişimden geçerek kitapları yakmak yerine korumaya almaya karar verir. Artık mücadele kitapları yakmak ve yaktırmak isteyenlerle bilgiyi korumak isteyenlerin mücadelesine dönüşmüştür.

Ursula K. Le Guin - Mülksüzler

Mülksüzler'de konu "Anarres" ve "Urras" adlı bir ikili dünya sisteminde geçer. Roman iki farklı dünya, iki farklı gezegen, iki farklı düşünce sistemi, toplumsal yaşamın iki farklı örgütlenme biçimi arasında geçen bir yolculuk, bir arayış üzerinedir. Anarres Odo'cu anarşistlerin, Urras ise kapitalistlerin dünyasıdır.

Mülksüzler, bu yönüyle bir yandan bir ütopya sunarken, di-

Ray Bradbury - Fahrenheit 571

Kitapların yakıldığı, insanların totaliter kişiler tarafından yönetildiği bir dünyayı anlatır Brad-

Müzik

Filistin'in İsyanını
Müzikle Harmanlayan Grup

DAM

Hip-hop grubu DAM, 14 yıldır Arapça rap şarkılarıyla Filistin'de ezilenlerin sesini duyuruyor. İsrail hâkimiyetindeki Lud kentinde yaşayan üç Filistinli genç, Tamer ve Suhell Nafar kardeşler ve Mahmood Jrere, 1999 yılının sonunda bir araya gelerek grubu Da Arab MC's (Arap MC'ler) ismiyle kurdular. Başlangıçta kulüplerde İbranice söylerken İkinci İntifada sonrasında Arapça söylemeye başladılar. 2001 yılında Tel Aviv'de yapılan intihar saldırısından sonra Filistinlilere yapılan terörist suçlamalarına karşı kaydettikleri "Meen Irhabi - Kim Terörist?" şarkısı tüm dünyanın dikkatini çekti ve bir ay içinde bir milyondan fazla indirildi.

İsrail devletinin birçok şehirde yaptığı yıkımlara karşı, 2004 yılında, yerli kadın şarkıcı Abir Zinati ile birlikte, Shateel örgütünün kampanyası için "Burada Doğdum" şarkısını yaptılar. Şarkının bestesini, "Burada doğdum, çocuklarım burada doğdu, burası evimi ellerimle yaptığım yer" diyen bir İsrail şarkısından alıp, sözleri "Burada doğdum, büyükbabam büyükannem burada doğdu, burası evimizi ellerinizle yok ettiğiniz yer" şeklinde de

tirdiler. Bu kampanya sayesinde daha önce birçok insanın yaşamını çalan tren yollarının üzerine köprüler yapıldı. Abir Zinati aile baskısı nedeniyle tura katılamadı. Bunun üzerine DAM, kendi toplumundaki kadın ayrımcılığına karşı şarkılar yazdı.

Grup dünyayı turladı ve şarkıları Arap radyo listelerinde birincilikler aldı. Grubun kuruluşundan bu yana öyküsü, 2008 yılında yayınlanan "Sapan ve Hip Hop" belgeseline konu oldu. Belgeselde Dam grubunun, Filistin'in duvarlar ve kontrol noktalarıyla ayrılmış gençleri nasıl bir araya getirdiği, politik farkındalığı yükselttiği görülüyor. Belgeselde gösterilen diğer Filistinli rap gruplarının hepsi DAM'î örnek aldıklarını söylüyorlar.

2011'de Filistinli tutsakların açlık grevine destek olmak amacıyla, "Hücreden bir Mektup" şarkısı ile birlikte hazırladıkları albümü bitirmeden yayınladılar. DAM, rap müziğinin kökeni olan ezilenlerin isyanını anlatırken, dünyadan gördüğü ilgiye rağmen mücadele ile bağlantısını koparmıyor.

Meen Irhabi - Kim Terörist?

Kim Terörist? Ben mi teröristim?
Doğduğum yerde yaşarken ben nasıl terörist olurum?
Kim Terörist? Sen teröristsin
Burada sahip olduğum her şeyi aldın

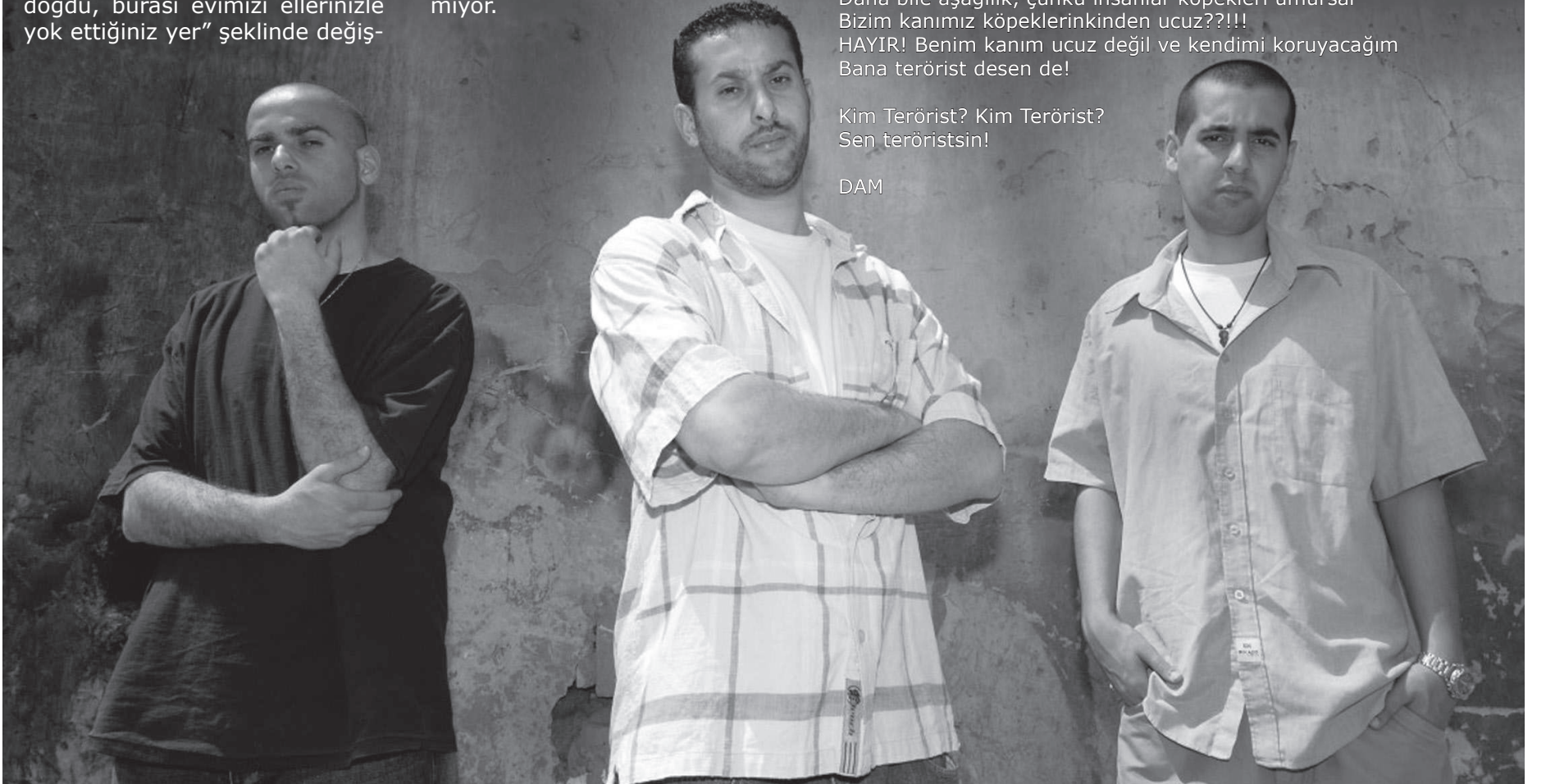
Beni öldürdün, atalarımı öldürdüğün gibi
Mahkemeye gitmemi mi istiyorsun? Ne için? Sen bir düşmansın
Tanık, avukat ve yargıcı oynayan
Beni yok eden, sonumun başlangıcısın,
Bizim için en kötüsünü istersin
Sonunda çoğunlukla mezara giden bir azınlık
Demokrasi? Neden? Bana Nazileri hatırlatıyor
Arap ruhuna tecavüz ettin
Ve gebe kaldı, "terör saldırısı" denilen bir çocuğu doğurdu
Ve şimdi bize terörist diyorsun. Öldürdün ve
Seni suçladığımda kalkıp dedin ki:
"Siz de çocukların taş atmalarına izin veriyorsunuz
Onları evde tutacak ana babaları yok mu?"
Ne, ana babaları kendi evlerinin
altına gömdüğünü unuttun mu?
Ve şimdi bana terörist mi diyorsun?

Neden teröristim? Umursamaz olmadığım için mi?
Öfkeliyim çünkü başım yukarıda yürürüm
Toprağımı korumaya mı çalışıyorum? Sevdiklerimi öldürdüler
Şimdi yalnızım, ailem dağıldı
Ama haykırmaya devam edeceğim
Barışa karşı değilim, barış bana karşı
Beni ortadan kaldırmak, kökenimi silmek istiyor
İtiraz etmeye cüret edeni, cesaretini toplayıp sesini yükselten
Gaddarlaştırıp perişan ediyorsun
Lanet olası sen kim oluyorsun?
Bütün bu öldürdüğün insanlara bak, yetim bıraktığın çocuklara.
Analarımız ağlıyor, babalarımız inliyor
Topraklarımız soyuldu, sana kim olduğunu söylüyorum
Sen zevk düşkünlüğü içinde, biz yoksullukta büyüdük
Sen geniş evlerde, biz sığınaklarda büyüdük
Yolunu kaybedeni suçluya dönüştürdün
Şimdi sen terörist, bana terörist demeye mi cüret ediyorsun?

Ne zaman beni terörist olarak görmeyeceksin?
Bir yanağıma vurduğunda tekrar vur diye öbürünü çevirdiğimde mi?
Bana vurana teşekkür etmemi mi bekliyorsun?
Beni nasıl istediğini söyle:
Dizlerimin üstünde ellerim bağlı?
Yerde sürünüp çürüyen bedenleri koklarken?
Yıkılmış evler, kaybolmuş aile
Öksüzler, kelepçeli özgürlük?
Sen öldür, mezarları biz kazalım
Sabrımız var, acımıza katlanırsın
Yeter ki sen barış içinde yaşa, bizim acımız sayılmaz
Bizim kanımız köpeklerin kanı.
Daha bile aşağılık, çünkü insanlar köpekleri umursar
Bizim kanımız köpeklerinkinden ucuz??!!
HAYIR! Benim kanım ucuz değil ve kendimi koruyacağım
Bana terörist desen de!

Kim Terörist? Kim Terörist?
Sen teröristsin!

DAM

Bir Distopya Filmi:

Snowpiercer

Gürşat Özdamar

gozdamar@meydangazetesi.org

"Ayakkabılar başa takılır mı? Hayır, takılmaz! Şapka başa, ayakkabı ayağa takılır. İşte sizler ayakkabısınız ve bizler ise şapkalarız. Sizler hep ayaklarda kalacakken bizler hep başa takılacağız."

Bu sözler, küresel ısınmayı önlemek amacıyla gerçekleştirilen CW7 isimli bir deneyin olumsuzlukla sonuçlanması üzerine, dünyanın buzul çağına dönmesini konu edinen Snowpiercer isimli filmde. Snowpiercer, dondurucu soğuk ve metrelerce kar altında ilerleyen bir trenin ismi. Wilford isimli bir şirket geliştirdiği bu trenle, içindekileri dış dünyanın dondurucu soğğundan koruyabiliyor; ancak trenin hiç durması, sonsuz bir biçimde ilerlemesi gerekiyor.

Buraya kadar alışılmış bir bilim kurgu ya da fantastik bir öykü beklenirken, filmin Güney Kore'li yönetmeni Joon-ho Bon'un Le Transperceneige adlı Fransız çizgi romanından uyarladığı bu filmde, bir çok metafor kullanılmış. Sadece kıyamet sonrasının değil; günümüz dünyasının da atmosferini taşıması, filmin etkisini oldukça kuvvetlendirmiş.

Trendekiler sınıfsal konumlarına göre yerleştirilmiş. En arka vagona en alttakiler, ezilenler var. Ezilenler arasında yer alan Curtis, durumu değiştirmeyi düşünmekte; bunun için de en öndeki lokomotif, trenin yönetildiği yere ulaşmayı hedeflemektedir; **"Geçmişteki devrimler, lokomotifini ele geçiremediğimiz**

in başarısız oldu. Bu sefer lokomotifini ele geçireceğiz."

Oysa bu hiç de kolay değildir. Wilford'un silahlı elemanları böylesi bir kalkışmaya, doğal olarak(!) izin vermemelerinin yanı sıra, kendilerine trendeki nüfusun belli bir oranda tutulması gerektiği emredildiğinde, bu oranı sağlamak üzere silahlarını ateşleyerek insan sayısını azaltmaktan çekinmiyorlardır. Ezilenlerin küçük yaşta çocuklarının yine bu silahlı elemanlarca kaçırılarak götürülmelerinin, filmin en vurucu sahnelerinden biri olduğunu, "kıyamet" ya da "felaket" sonrası bu trenin nasıl çalıştığı ile ilgili merakının giderildiği müthiş sonuçları anlıyoruz.

Aslında yalnızca son sahnede değil, film boyunca günümüze ait metaforlar ya da birebir aktarmalar, "felaket" in aslında şimdiki dünyada yaşanmakta olduğunu gözler önüne seriyor.

Ön taraftakiler, herhangi bir kısıtlama olmadan ziyafet sofraları kurarken; en arka vagondakiler, "kaynak sıkıntısı" olduğu söylenerek kendilerine dağıtılan protein çubukları ile "besleniyorlar". Vagonlardan biri okul olarak "hizmet veriyor"; ama çocuklar ön vagonlarda kalanların çocuklarından oluşunca, öğrendiklerinin "dip vagondakiler tembel ve kendi boklarını yiyorlar" olması hiç de şaşırtıcı değil.

İşte Curtis, "sürekli baskı gören, berbat koşullarda yaşayan ve aşağılanan" bir vagona çı-

kıp, tüm bu olumsuzlukları değiştirme hayalleri kuruyor; fırsatını bulunca da yola koyuluyor. Başlarda her şeyin sistemin bir kabahati olduğuna, lokomotive ulaşırsa tüm bunları çözeceğine inanıyor.

Curtis'in önündeki tek engel Wilford da değil. Curtis'in çok güvendiği, hatta bilge gibi gördüğü Gilliam da, onun lokomotive varmasını engellemeye çalışıyor. Ona herkesten daha ileriye ulaştığını, artık durması gerektiğini söylüyor.

İlerledikçe, hem vagonlar arası sınıfsal farklar daha da belirgin resmediliyor, hem de vagonlara hapsedilme durumu.

Sonunda, iki kapıdan birini seçmesi gerekecektir Curtis'in. İlki, bu trenden dışarıya; karlar altındaki dünyaya açılan kapıdır. Bunu seçmesi halinde, bu sistemin dışına atılmış olacaktır kendisi. Diğer, lokomotive açılan bir kapıdır.

Curtis, lokomotive giden kapıyı seçer; trenin merkezine varmak ister. Burada Wilford'un Curtis'e önerisi, kendisi yerine lokomotifin başına geçmesi olacaktır.

Bu öylesine "mükemmel" tasarlanmış bir trendir ki... En küçük ayrıntısına dek düşünülmüştür. Ama "en küçük" parçasında eksik olan! İşte Wilford bu eksikliği lokomotifin altına yerleştirdiği çocuklarla gidermiştir bugüne

dek.

Şimdi Curtis'in, trendeki konumunu seçmekte zorlandığı bir an gelmiştir. Kendi varlığını trende sürdürmesi başkalarının ölümüne bağlı olacak, bu hep böyle gidecektir. Wilford'un seçim diye sunduğu şey, aslında yaşamın yok edilmesinden başka bir şey değildir.

Zaten Wilford bugüne dek, trendeki ekosistemi korumak adına, nüfus artışını dengelemek için isyanları teşvik etmiş, Gilliam'la bir olup Curtis'in ayaklanmasına da bu anlamda yardımcı olmuştur.

Curtis'in kararı, treni ele geçirmek değil; treni ortadan kaldırmak olacaktır. İşte bu, Wilford'la Gilliam'ın akıllarına getirmediği bir seçimdir.

Bu seçim, bir çocuğu yaşam boyu köle yapmak değil; birlikte, dondurucu soğukta da olsa, yeni bir başlangıç yapmayı hayal etmek ve bunu gerçekleştirmek için dışarıya açılan kapıyı patlatmaktır.

Yönetmen Joon-ho Bon filmi burada bitirmek yerine; bir yanda trenden kurtulan iki küçük çocuğu, diğer yanda da dünyada gerçekten de soyları tükenmekte olan bir kutup ayısını göstererek bir gönderme yapmayı seçmiş. Bu göndermedeki anlam biraz da izleyen yorumuna kalmış. İzleyin, bakalım sizin yorumunuz ne olacak?

Çuldan Poşete Çayın Öyküsü

İnce belli bardaklarda yazın bile içerken hararetimizi alarak içimizi ferahlatan demli çaylar, şu sıralar büyük bir emek ile çaylıklarda toplanıyor. Çay üreticileri ikinci sürümün sonlarına yaklaşırken, Mayıs ayında açıklanan Çaykur yaş çay alım fiyatları, hala üreticinin sıkıntılarını çözmemekte.

Şu an yaklaşık olarak 208 bin çay üreticisinin bundan 65 yıl önce devlet "teşviki" ile çaylık bahçelerinin oluşturulması, Karadenizlileri ekonomik anlamda rahatlattı mı, yoksa başlarına büyük bir bela mı oldu; büyük bir soru işareti.

Tek geçim kaynağı çay olanlar için ise, Çaykur'un kota uygulaması ve çay alım fiyatı, hayati bir önem taşımakta. Çünkü yazın üç sürüm sonrasında elde edilen çay geliri, bir senenin ihtiyacını

karşılama durumunda. Yazın şehirlerden köye dönüp çaylarını toplayanlar için ise, birçok borcu kapatmak için ek geliri ifade etmekte.

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanı Mehdi Eker'in açıkladığı yaş çay alım fiyatı yüzde 12'lik artışla 1,38 liraya ve 12 kuruşluk destekleme primi ile 1,5 liraya gelse de, üreticinin belini doğrultmasına yaramıyor.

Eskiden elle toplanan çay, şimdilerde makasla çok daha hızlı bir şekilde toplanıyor. Hatta bazı çay üreticileri motorlu, elektrikli sistemlerle çay toplamada hızı bayağı ilerletmiş durumda. Çay toplamada hız önemli, çünkü çay alım fiyatı gibi Çaykur'un kotaları, çay alım günleri de üreticinin önündeki zorlukları arttırıyor.

Çay bahçelerinin dönümüne

göre, üreticinin önüne Çaykur tarafından kota konulmakta. Çaykur bu kotalarla üreticiden alacağı çayı belirlerken, üreticiyi, elinde kalan yaş çayı, özel çay şirketlerine satmaya mahkum bırakıyor. Özel çay şirketleri de kendisine mahkum kalan çay üreticilerini köşeye sıkışmış bulunca, çay alım fiyatlarını daha da düşürüyor. Böylece üreticiler çaylarını, Çaykur'un alım fiyatının da altında satmak durumunda kalıyor. Çaykur'un aldığı yaş çay miktarı, geçen sene 700 bin ton iken, özel sektörün aldığı çay miktarı yaklaşık 500 bin ton olduğu bilinmekte. Bu rakamlarda bile, özel çay şirketlerinin büyük miktardaki çayı ucuz yolla kapattığı görülmektedir.

Üreticinin, haftanın belirli günlerinde çay vermek zorunda olması, çayı da hızlı bir şekilde toplamasını zorunlu kılıyor. Top-

lama gücü ailesel etkilerle fazla olan üreticiler, Çaykur'un hızına yetişebilirken; bu gücü olmayan aileler, çay işçilerini çalıştırmak zorunda kalıyor. Üreticilerin işçi çalıştırmak zorunda kalması, onları, az sayıda daha az bulunan yerli işçiden, daha ucuza çalışan çok sayıda bulunan Gürcü ve Rus işçilere yöneltiyor. Bu da, sayıları 10 bini bulan Rus ve Gürcü işçinin, hiçbir güvenceleri olmadan, Karadeniz'de çalışmasına neden oluyor.

Çay, dününden bugüne sohbetlerimizin, dayanışmanın, Karadeniz'in, yeşilin simgesiyken şirketlerin kısılcında; her yaprağı nasırlaşmış ellerin makas vuruşlarıyla toplanıyor, çay çuvalı bel ağırlarına rağmen alım yerlerine iletiliyor, eksperin kantarı, özele giden her kilo çay ise üreticinin derdine dönüşüyor.